

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra geografie

Diplomová práce

Multimediální pomůcka pro výuku místního regionu Votic na 2. stupni základní školy

Vypracovala: Bc. Natálie Veverková
Vedoucí práce: doc. RNDr. Stanislav Kraft, Ph.D.

České Budějovice 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....

Natálie Veverková

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu diplomové práce doc. RNDr. Stanislavu Kraftovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné a věcné rady, názory a připomínky, ale i za čas a ochotu, jež mi v průběhu zpracování práce věnoval. Dále bych ráda poděkovala celé své rodině (manželovi, dětem, rodičům i sestřám) za trpělivost a podporu. Poděkování patří i všem ostatním, kteří byli nápomocni. Jmenovitě se jedná především o kronikářku města Votice, paní Janu Špačkovou, která mi poskytla cenné informace a materiály o historii obce.

Anotace

Předložená diplomová práce se zabývá tvorbou multimediální pomůcky pro výuku místního regionu Votic na 2. stupni základní školy. Místní region by měl být nedílnou součástí dnešní výuky, stejně jako moderní technologie. Práce obě tato témata spojuje. V teoreticko-metodologických východiscích se zabývá konceptem regionu, učebními pomůckami a jejich moderními formami ve výuce, následně řeší geografickou charakteristiku obce Votice, metodiku tvorby Multimediální pomůcky pro výuku místního regionu Votic a na závěr představuje samotnou pomůcku, jejíž hlavní část je vytvořena v online podobě pomocí aplikace Weby Google a je dostupná na adrese <https://sites.google.com/view/poznej-votice/menu>.

klíčová slova: místní region, učební pomůcka, moderní technologie, multimediální výuka, výuka zeměpisu, Votice

Annotation

The Master's thesis examines the creation of a multimedia tool for teaching Year 5 through to Year 9 of primary schools about the local Votice region. The local region should be an integral part of contemporary education as well as modern technology. This thesis combines both of these topics and gives a theoretical-methodological basis for a concept of region, teaching aids and their modern forms in education. It further explores the geographic characteristics of the Votice municipality, the methodology of creating multimedia tools for teaching about the local Votice region and concludes by presenting the teaching aid itself. Its main part has been created online using Google Sites and it's available at the following address: <https://sites.google.com/view/poznej-votice/menu>.

Keywords: local region, teaching aid, modern technologies, multimedial education, geography teaching, Votice

Obsah

1	Úvod	7
2	Teoreticko-metodologická východiska práce	9
2.1	Region	9
2.1.1	<i>Institucionalizace regionu a regionální identita</i>	11
2.1.2	<i>Genius loci</i>	13
2.1.3	<i>Místní region, jeho potenciál a ukotvení ve vzdělávání</i>	15
2.2	Učební pomůcky a jejich moderní formy ve výuce.....	19
2.2.1	<i>Elektronická média ve výuce</i>	21
2.2.2	<i>Multimediální výuka</i>	24
3	Geografická charakteristika obce Votice	28
3.1	Fyzicko-geografická charakteristika	29
3.2	Socio-ekonomická charakteristika.....	35
3.3	Historie města.....	42
3.4	Místní části	45
4	Metodika tvorby multimediální pomůcky	47
5	Multimediální pomůcka pro výuku místního regionu Votic	52
5.1	Alternativa multimediální výukové pomůcky	59
6	Závěr	61
	Použitá literatura a zdroje	63
	Seznam map, obrázků, grafů, tabulek a příloh	69
	Přílohy	71

1 Úvod

Náš život se odehrává v globálním světě plném nepřeborného množství informací. Díky moderním technologiím můžeme poznávat celý svět, aniž bychom udělali jediný skutečný krok. Takové poznávání nejrůznějších zákoutí světa je natolik lákavé, že někdy zapomínáme, kde ve skutečnosti žijeme. Přitom právě místa, ve kterém bydlíme, studujeme, pracujeme a trávíme volný čas, bychom si měli nejvíce vážit. Jsem přesvědčená, že pro porozumění globálním problémům, ostatním lidem, ale i sami sobě potřebujeme dobře znát svůj vlastní region, vědět, čím je výjimečný, odlišný a proč takový je.

Místní region je klíčem k poznávání světa, a přesto je ve výuce často opomíjený. Učitelé zeměpisu předávají žákům velké množství informací o všech regionech v Africe, Americe, Asii, Austrálii, Evropě, dokonce i v České republice, ale ten malý koutek světa, ve kterém se fyzicky nachází, jako by neexistoval. Některým učitelům možná místní region nepřipadá důležitý, jiným ano, ale nevědí, jak jej učit. Na internetu jsou totiž didaktické materiály o všech zmiňovaných regionech světa, avšak o místním regionu obvykle nic, pomůcku o místním regionu si musí každý učitel vytvořit sám.

Stejně tak je to i v případě regionu, ve kterém žiji já. O „mém“ regionu žádný didaktický materiál neexistuje. Když jsem se zeptala, jak se na místní základní škole učí, dozvěděla jsem se, že se vlastně moc neučí. Tuto skutečnost jsem se rozhodla změnit a v rámci své diplomové práce vytvořit multimediální učební pomůcku, jež bude sloužit nejen mně, ale i mým kolegům. Věřím, že právě multimediální pomůcka je nejvhodnější cestou, jak žákům nového tisíciletí místní region přiblížit a učinit jej atraktivním.

„Mým“ regionem je Voticko, a proto se tato práce se věnuje místnímu regionu Votice (v rozsahu stejnojmenné obce) ležícímu v jihozápadním cípu Středočeského kraje. Jedná se o řídko osídlenou, mírně zvlněnou krajinu, jež v sobě skrývá mnohé zajímavosti i překvapení, které bych čtenářům práce a samozřejmě žákům místní základní školy ráda představila. Votice jsou obcí ležící v malebném kraji České Sibiře, kde, jak píše Toufar (2002, s.5): „Zima začíná brzy a končí příliš pozdě, podnebí je drsné a chlad citelnější.“ Však si také tento kraj oblíbily mnohé slavné osobnosti. Například český historik, publicista a politik Jan Herben, který stojí za vžitím názvu Česká Sibiř do českého povědomí¹ a měl chalupu v Hostišově. Antonín

¹ Podle některých zdrojů tento název dokonce sám vymyslel.

Slavíček, který místní kraj zvětšil na obrazech Cesta do vsi, již je právě cesta do Hostišova, a Pohorská vesnice, již je ve skutečnosti místní osada Mysletice. Jaroslav Foglar, který si zamiloval Sluneční zátoku – loučku u potoka Mastník, na níž strávil dva letní tábory a do níž zasadil dějiště své slavné knihy Hoši od Bobří řeky. A nakonec i sám tatíček národa, Tomáš Garrigue Masaryk, který se prý kochal pohledem na Votice z hory Větrov a pochvaloval si krásu zdejšího kraje při návštěvách svého přítele, již jmenovaného Jana Herbena.

Diplomová práce, jak ze samotného názvu vyplývá, si za stěžejní cíl klade vytvoření multimediální pomůcky pro výuku místního regionu Votic určené primárně pro žáky 2. stupně základní školy. Dalším cílem je naplnění Školního vzdělávacího programu Základní školy Votice, konkrétně jeho části týkající se výuky místního regionu v předmětu zeměpis v 8. ročníku. Podle tohoto dokumentu by žáci měli být schopni zhotovit jednoduchý plánek místního regionu, umět pracovat s topografickou mapou a buzolou, orientovat se v místní krajině a porovnat místní region s ostatními regiony ČR (ZŠ Votice, 2021). Posledním cílem práce je vytvoření takové pomůcky, která bude obsahovat komplexní informace o místním regionu a bude využitelná i v jiných situacích než jen při samotné výuce místního regionu v zeměpisu.

Původním, nikoliv však stěžejním, záměrem bylo rovněž průběžné zkoušení multimediální pomůcky v praxi. Tento záměr nebyl nakonec realizován, a to především z důvodu probíhající pandemie koronaviru. Skrze vyučující Základní školy Votice se nakonec k žákům dostaly některé dílčí části multimediální pomůcky, avšak ke mně se již nedostala konkrétní zpětná vazba od žáků. Z tohoto důvodu bylo nakonec od záměru upuštěno a vyzkoušení pomůcky v praxi není součástí diplomové práce.

První částí práce jsou *Teoreticko-metodologická východiska*, která obsahují základní geografické i didaktické pojmy a myšlenky týkající se regionu, učebních pomůcek a multimediální výuky. Další částí práce je geografická charakteristika obce Votice, na níž navazuje praktická část práce – *Metodika tvorby multimediální pomůcky* a představení *Multimediální pomůcky pro výuku místního regionu Votic*, jež byla vytvořena pomocí Google Sites. Jednotlivé části výukových webových stránek jsou v práci představovány pomocí printscreenů obrazovky, odkazů a popisu ve formě textu. V samotném závěru praktické části práce je představena rovněž alternativa k multimediální pomůcce určená zejména pro situace, kdy není možné připojení k internetu. Tato alternativa je vytvořena v programu Microsoft Word a žáci si v ní zahrají na průvodce sv. Václava – patrona města Votice i celého českého státu.

2 Teoreticko-metodologická východiska práce

Cílem této kapitoly je v teoretické a metodologické rovině představit základní problematiku vztahující se k místnímu regionu a výuce, především té multimediální. Z tohoto důvodu je kapitola rozdělena do dvou částí, z nichž první nese název *Region* a nejprve se věnuje obecnému zarámování tohoto pojmu, aby následně mohla akcentovat k místnímu regionu, problematice s ním související a jeho ukotvení ve vzdělávacím systému. Druhá část se vztahuje k problematice pedagogické či didaktické a nese název *Učební pomůcky a jejich moderní formy ve výuce*.

2.1 Region

Cílem práce je vytvoření multimediální pomůcky pro výuku místního regionu Votice. Před samotnou tvorbou pomůcky je však nutné rozumět některým základním pojmům. Prvním z nich je region, jemuž je věnována tato podkapitola. Po krátkém úvodu do problematiky regionů a regionalizace je v ní věnován prostor institucionalizaci regionu a regionální identitě, což jsou procesy, které jsou velmi důležité pro to, aby si jedinci žijící v daném regionu vytvořili ke „svému“ území vztah. Následně je představen pojem *genius loci* neboli duch místa, jenž může přitáhnout zvýšený zájem žáků, ale i široké veřejnosti o konkrétní region. Závěr kapitoly vymezuje samotný pojem místní region a představuje jeho potenciál i ukotvení ve výuce, a to na celostátní a školní úrovni.

Region je jedním ze základních geografických konceptů, o čemž svědčí i fakt, že má své místo v geografii již od dob antiky. Pohledy na něj se však v průběhu historie měnily a dosud mění. Díky tomuto faktu není vymezení pojmu region jednoznačné. Různí geografové zaujímají různé přístupy ke studiu geografie jako oboru, a tedy i k samotnému pojmu region, čehož si všímá i Miggelbrink (2002) podle které může být region chápán jako:

- *místo, na němž něco leží*
- *místo využívané pro určité činnosti*
- *kulisa pro lidské činnosti*
- *forma identifikačních procesů*
- *konkrétní politicko-administrativní prostor stojící mezi státní a lokální úrovní*
- *výsledek vzájemných společenských vztahů*
- *statistická jednotka*
- *programový prostor různých organizací*
- *forma vyjádření moci*
- *symbolický významový nositel*
- *element sociální komunikace*
- *mentální a sociální konstrukce*
- *prostředek prosazení zájmů*
- *nástroj řízení*
- *funkční prostor*
- *projev chování strategie optimalizace lokalizačních procesů*
- *prostředí*
- *forma kulturně-přírodního přizpůsobení se*
- *nástroj, kterému je připisovaná vlastní síla působení*
- *reliktní forma společenské organizace, která ulehčuje funkcionální rozdílné formy společenské organizace*

Je zřejmé, že region lze definovat mnoha různými způsoby. Toušek, Kunc a Vystoupil (2008) vymezují region jako část geografické sféry, která je prostorově diferenciována na přírodním, administrativním, ekonomickém, sociálním nebo kulturním základu. Upřesňují, že rozlišení na základě přírodní charakteristiky se uplatňuje ve fyzické geografii a na základě ostatních charakteristik v geografii humánní. Dále hovoří o tom, že region nemusí být chápán pouze jako objektivní realita, ale může být chápán rovněž subjektivně. V takovém případě mluvíme o tzv. postmoderním přístupu k regionu, kdy každý jedinec může region vnímat jiným způsobem. V tomto případě se hovoří o percepčním regionu, který je pro výuku místního regionu velmi důležitý.

Další dvě uvedené definice regionů obsahují pojem identita, který je především v případě prostorových jednotek nižšího řádu rovněž velice důležitý. Kasala (1999) říká, že „regionální systém je prostor, ve kterém dynamicky vzájemně integrují přírodní, ekonomická, kulturní, sociální a politická složka, který má intenzivní vazby se svým okolím, dynamiku vývoje a vlastní individuální identitu. (Kasala, 1999, in Hasprová, 2006, s. 14)“. European Communities (2004) vymezuje region jako území, jež má více nebo méně vyznačené hranice (určeny přírodně, historicky nebo správně) a obvykle stojí na nižší administrativní úrovni než stát. Je tvořen určitými specifickými rysy (krajina, podnebí, jazyk, etnický původ, společná historie...), které formují identitu regionu.

Regiony se zabývá také Chromý (2003), který upozorňuje na důležitost jejich vymezení, ale také na problémy spjaté s jejich chápáním. Podle tohoto českého geografa je region základním

geografickým pojmem a představuje část zemského povrchu, který se vyznačuje určitou soudržností. Je důležitý nejen z přírodního a kulturního hlediska, ale slouží také praktickým a technickým účelům. Jako problém Chromý vidí, že i v současnosti je region považovaný spíše za statický a stálý než neustále měnící se objekt.

Regionem, regionálním rozvojem a vztahy i procesy na určitém území se zabývá **regionalistika**. Cejpová (2018) upozorňuje, že se nejedná o ryze geografickou záležitost. Regionalistika je dle této autorky oborem multidisciplinárního charakteru, který využívá poznatky z geografie, sociologie, kulturní a sociální antropologie, historie a dalších věd.

Pro vymezování regionů je důležité rovněž geografické měřítko, regiony nám totiž poskytují zdroj informací od lokálního systému až po systém globální. Podle velikosti lze vymezit regiony různého řádu, a to z administrativního nebo funkčního hlediska. Trojan (2010) uvádí, že jednotlivé úrovně se liší nejen svou velikostí (kvantitou), ale i vztahy (kvalitou). Z administrativního hlediska rozlišujeme následující úrovně: lokální = obce, okresní = okresy, SO ORP, regionální = kraje, župy a zemskou = země, republika, stát. Z funkčního hlediska se jedná o dělení na subregiony, mikroregiony, mezoregiony a makroregiony.

Pro účely této práce je důležité dále vymezit pouze subregion a mikroregion, které jsou předmětem zájmu práce. Trojan (2010) **subregion** definuje jako velmi malý celek, ve kterém probíhá pravidelný pohyb obyvatelstva i mimo region. Michaeli a Kardáčová (1997) ještě doplňují, že ze socioekonomického hlediska se jedná o homogenní region. Několik subregionů vytváří **mikroregion**, na jehož úrovni jsou pravidelné regionální procesy, zejména pak dojížděka za prací, uzavřeny. Spišiak (1999) specifikuje, že se jedná o základní geografickou jednotku, jíž spojuje stejná sociokulturní, ekonomická a environmentální problematika. Na jejím základě vzniká obvykle dobrovolné sdružení několika obcí, jež spolupracují a vytváří společný akční plán rozvoje².

2.1.1 Institucionalizace regionu a regionální identita

Institucionalizace regionu znamená jeho vznik a formování se. Tento proces úzce souvisí s pojmem regionální identity, tedy mínění osob žijících v regionu o tom, jaký je region, v němž žijí a kdo jsou. Jedná se o vztah k místu, který se často formuje právě v období dětství a dospívání. Ačkoliv v současné době mnozí lidé opustí regiony, v nichž vyrůstali a přestěhují

² Např. obec Votice, jíž se zabývá tato práce, je součástí Mikroregionu Voticko, který odpovídá administrativnímu celku SO ORP Votice

se jinam, vazby na původní region zůstávají mnohdy silné a obvykle tento region nadále považují za svůj, někdy i jediný skutečný domov. O takové vazbě mluvil už před více než sto lety se svými dětmi i spisovatel, publicista a historik Jan Herben, který ve své knize Hostišov popisuje, kterak tuto osadu jižně od Votic začal považovat za svůj druhý domov, přičemž tím prvním pro něj stále byly rodné Brumovice na Moravě (Herben, 1949). Vysvětlit pojmy institucionalizace regionu a regionální identita je pro tuto práci důležité, protože právě učitelé mohou mít velký podíl na tom, že žáci lépe poznají region, v němž žijí či chodí do školy a identifikují se s ním.

Procesem vzniku, institucionalizace regionu se zabývá finský geograf Anssi Paasi (2002), který říká, že pro formování regionu jsou velmi důležité iniciativa jedinců žijících na daném území, image, název regionu, regionální symboly, literatura, média a vzdělávací systém.

Vznik neboli institucionalizace regionu probíhá ve 4 stádiích, a to:

- 1. vymezení a ohraničení území*
- 2. pojmenování regionu, nalezení či vytvoření jeho symbolů*
- 3. vznik a rozvoj institucí reprezentujících region*
- 4. zařazení regionu do regionálního systému a vznik regionálního povědomí společnosti*

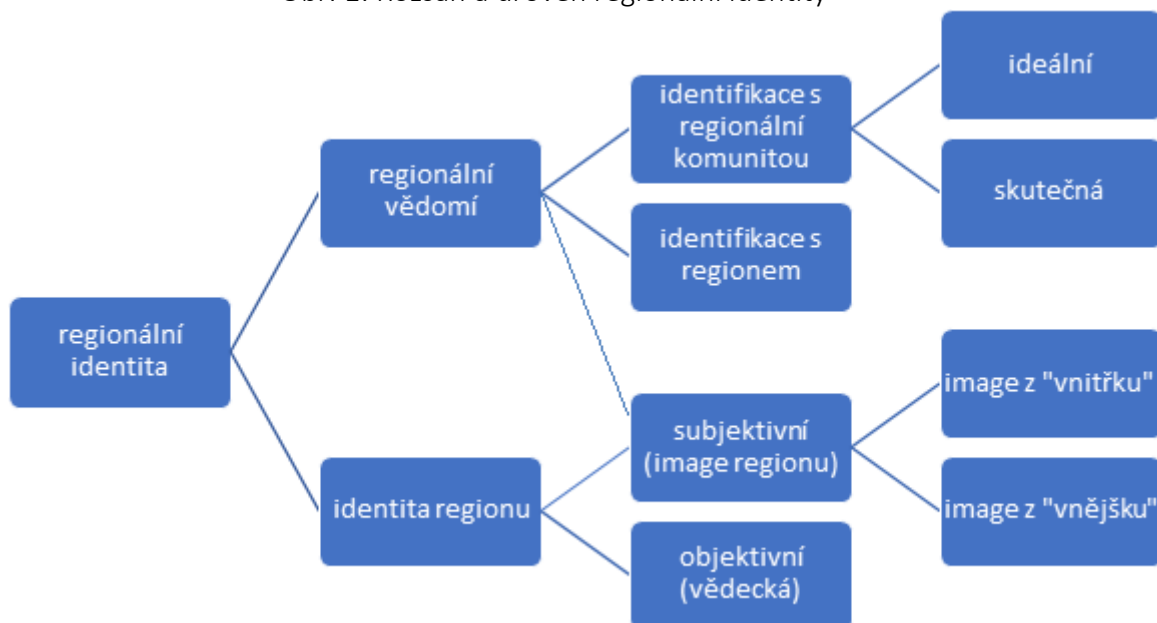
Chromý (2009) doplňuje, že jednotlivá stádia mohou probíhat v různém pořadí nebo se mohou vzájemně překrývat a že v průběhu formování regionu vzniká rovněž **regionální identita**, tedy kolektivní příběh o tom, kdo a co jsme „my“ a „náš region“ a jakým způsobem se lišíme od ostatních.

Vztah člověka k místu (ve smyslu individuální regionální identity), v němž se narodil či v něm žije, je důležitou a přirozenou součástí života. Podle Breakwella (1992) si lidé vytvářejí vztah k místu podle následujících principů:

- 1. odlišení sám sebe od ostatních, a to právě podle místa, v němž žiji*
- 2. k odlišení, definování vlastního „JÁ“ pomáhá vědomí plynutí vlastního života, jenž dlouhodobě probíhá na stejném místě*
- 3. princip „sebeúcty“, kdy jsem pyšný na místo, v němž prožívám svůj život*
- 4. princip „sebeúčinnosti“, kdy místo, v němž žiji, zjednodušuje můj život pomocí svých kvalit*

Rozsah a úroveň regionální identity přehledně ukazuje schéma (obr. 1) na následující straně vytvořené A. Paasim.

Obr. 1: Rozsah a úroveň regionální identity

Převzato od: Štětinová, K. (2003) podle Paasiho, A. (1986, s. 132)

Regionální identitu nelze zaměňovat s identitou regionu. Zatímco regionální identitu můžeme podle Paasiho (2002) chápat jako regionální vědomí jednotlivců, identitou regionu bychom měli rozumět prvky přírody, kultury a života regionu, jež jej odlišují od ostatních regionů.

Cejpová (2018) upozorňuje, že zájem o studium regionu, regionální identity i identity regionu se zvedl především v posledních desetiletích. Jedním z důvodů zvýšeného zájmu o regiony je slábnoucí identita národní. V zemích Evropské Unie (dále jen EU) tento zájem souvisí s vizí evropské spolupráce, která má být postavena právě na regionální spolupráci. EU ve svých dokumentech a strategiích zdůrazňuje jedinečnost lokalit i jejich zdrojů, a to jak hmotných, tak nehmotných, přičemž bychom neměli zapomínat, že se nejedná jen o pozitivní, ale také o negativní rysy.

2.1.2 Genius loci

Regionální identitě může velmi napomoci genius loci, který je na různých místech více či méně zřetelný. Každý region však nějakého ducha místa má a při představování regionu by toho mělo být řádně využito. Genius loci totiž může dané místo či celý region učinit atraktivnějším a pro posluchače zajímavějším, a to ať už se jedná o žáky ve škole, které chce zaujmout učitel, nebo o turisty, které chtějí představitelé daného regionu přilákat.

Pojem genius loci, do češtiny překládaný jako duch místa, byl známý již ve Starověkém Římě, kdy lidé věřili, že každý člověk i každé místo má svého ducha (boha), kterého si představovali

jako muže s rohem hojnosti nebo jako hada³ (Petzet, 2008). Dnes už si lidé obvykle genia loci nepersonifikují, ale věří, že určitá místa mají svého vlastního ducha, atmosféru spjatou především s minulostí a událostmi, jež se na tomto místě staly. Žigrai (2001) říká, že se jedná o neopakovatelnou atmosféru místa, která vzniká prostorovým spojením materiálních i nemateriálních, přírodních, společensko-kulturních, historických a ekonomicko-technických hodnot.

Pro objevení skutečného génia loci určitého místa je nutné, jak se domnívá Ivanička (1999), toto místo prozkoumat z více aspektů – geneticko-historického, informačního a synergetického. Geneticko-historický aspekt nám umožní odhalit původ objektů a událostí území. Pro to, abychom odhalili význam místa, totiž musíme znát jeho minulost. Informační aspekt znamená nalézt staré zprávy, analyzovat je, vytvořit nové zprávy podle původního obsahu a jeho kontextu, odvodit získané informace na požadované místo v požadovaném čase a konečně uplatnit informace pro účelné uspořádání současného území s ohledem na historický kontext. Ze synergetického aspektu je třeba mimo objektivních skutečností uplatnit rovněž ty subjektivní – na každého člověka místo působí určitým způsobem, ať již pozitivně a tvořivě nebo naopak depresivně a pesimisticky. Subjektivní význam místa je podle Ivanička dokonce pro ducha místa důležitější než ten objektivní, protože zde platí pravidlo, čím více subjektivních významů místa pro lidi, tím bohatší a atraktivnější duch místa.

Norský historik a teoretik architektury Christian Norberg Schultz rozlišuje genia loci přírodních a umělých míst, přičemž pojetí místa ilustruje na příkladech měst Říma, Chartúmu a Prahy. Ve svém díle hovoří o tom, že Praha je obrazem celých Čech, bez jejichž znalosti ji nelze pochopit. Proto se také zmiňuje i o celých Čechách, jejichž zvláštní reliéf prý působí přátelskou atmosférou, zároveň však obsahuje neobvyklé skalní útvary skrývající nejedno překvapení. Ze zdejší krajiny na člověka dýchá češství a patriotismus, které pomohly Čechům přežít a vstřebat cizí vlivy, což zdejší krajinu dělá jednotnou, ale zároveň rozmanitou. Autor zde cituje i německého básníka Goetheho, jenž o české krajině řekl: „Je krásný pohled na české krajiny, jejichž zvláštní charakter spočívá v tom, že nejsou ani horami, ani rovinami, ani údolím, ale vším zároveň.“ (Schultz, 1994., cit. in Cílek, 1994).

Rovněž některá místa ve Voticích mají svého ducha. V této souvislosti je vhodné zmínit především Polský nebo také Šibeniční vrch. Na kopci jižně od města kdysi stávala šibenice,

³ Proto také Římané nikdy nezabíjeli hady ve svých domech ba je tam dokonce chovali a smrt hada považovali za špatné znamení.

dnes tu stojí osamocený javor. K tomuto místu se váže mnoho pověstí, díky kterým místo na některé jedince působí tajuplně až děsivě, a to především v noci. Vejvodová (2018) popisuje, že někteří lidé zde viděli zajímavé postavy či duchy a jiným v noci zhasla světla od auta a vypnul motor. Především za jarních a letních dní však naopak jiní lidé cítí z javoru obrovskou energii a sílu, což jej v posledních letech učinilo oblíbeným místem pro konání svatebních obřadů. Jedná se o místo kontroverzní, jehož duch působí v různých obdobích a částech dne, či na různé jedince odlišným způsobem. Bezesporu je však silný, a tak není divu, že se Votický javor vyskytuje jako dominanta města na mnohých fotografiích a turistických průvodcích.

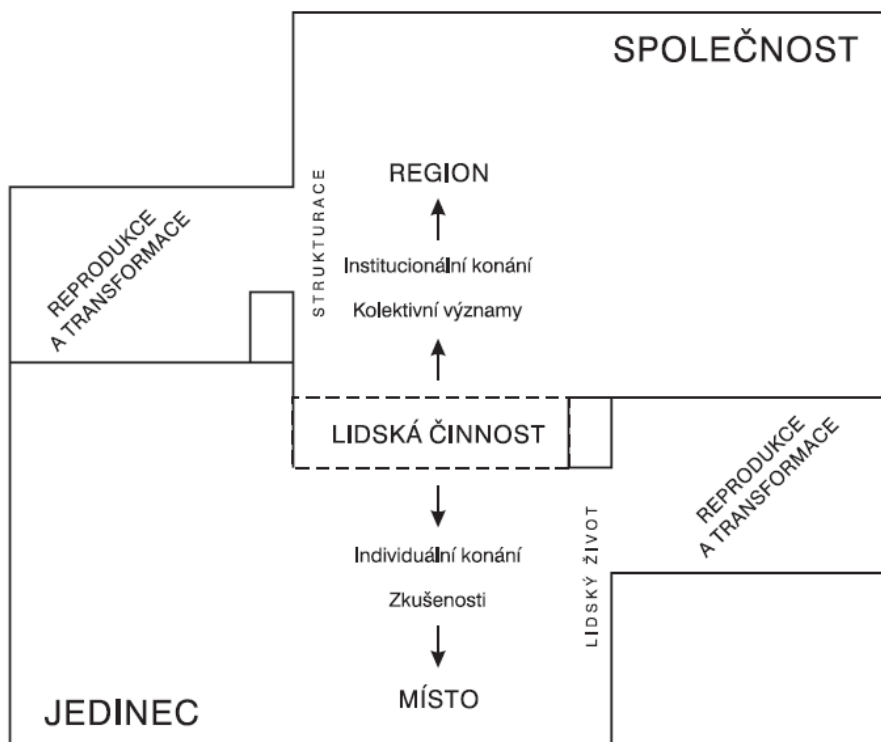
2.1.3 Místní region, jeho potenciál a ukotvení ve vzdělávání

Předchozí kapitola se mimo jiné věnovala rozdělení regionů dle velikosti prostorové jednotky, přičemž byly dále definovány pouze mikroregiony a subregiony. Právě tyto hierarchizační jednotky lze totiž do jisté míry považovat za synonyma místního regionu.

V edukačním prostředí rezonuje místní region v různých analogiích již několik století – jeho důležitost ve výchově si uvědomovali Thomas More, Jean Jaques Rousseau a další významní filozofové raného novověku. Význam místní oblasti ve vzdělávání a výchově neplatí jen obecně, ale i v samotné geografii, např. Warman (1949) byl toho názoru, že lokální geografie stojí na počátku celého geografického vzdělávání a že první geografické poznatky žáci získávají právě pozorováním okolní krajiny. Stejný názor sdílí v současnosti například Catling a Willy (2009) z Velké Británie, kteří rovněž zdůrazňují, že právě místní oblast je prostor, kde děti sbírají své první zkušenosti v oblasti geografie a enviromentalistiky a kde se mohou učit orientaci ve světě.

Pojem místní region je však těžké jednoznačně definovat. K jeho pochopení může pomoci podívat se, jak geografové vymezují samostatné pojmy místo a region. Např. Marada a kol. (2017) říká, že jako místo můžeme vnímat sedadlo v kině, zahradu, sídlo nebo region, ale i celou planetu Zemi nebo také Sluneční soustavu jako naše místo ve vesmíru. Z hlediska velikosti území tedy lze (za určitých okolností) pojmy místo a region považovat za synonyma. Pojem místo je však subjektivnější – místo je mnohem více ovlivněno vnímáním konkrétního jednotlivce a jeho vztahem k místu nežli region. S tím souhlasí i Chromý (2003), který vysvětluje, že místo je vztaženo k jednotlivci a jeho vnímání, zatímco region je kategorií s kolektivním rozměrem. Když člověk zemře, zanikne i jeho místo v prostoru, ale region přetrvává, protože je společenským procesem.

Obr. 2: Vznik a vztahy regionu a místa

Převzato od: Štětinová, K. (2003) podle Paasiho, A. (1986, s. 115)

V případě místního regionu je na rozdíl od subregionu a mikroregionu klíčové jeho propojení s daným jedincem – místní region je místo, kde jedinec žije, chodí do školy, pracuje, tráví volný čas atd. Takové místo může být více či méně rozlehlé, což respektuje i Kühnlová (2007, s. 5), která v metodické příručce k pracovní učebnici *Místo, kde žijeme* uvádí, že učebnice umožňuje „aktivně poznávat místní region – kraj, okres, město, městskou čtvrť, vesnici, nejbližší okolí žákova bydliště...“. Je tedy třeba zdůrazňovat, že místní region je do jisté míry pojmem subjektivním, jeho určení závisí na konkrétním vnímání jedince a jeho vlastním pojetí toho, kterou oblast ještě považuje za „svou“ a kterou již nikoliv.

Význam místního regionu ve výuce je nesporný, což si uvědomují i tvůrci **Rámcového vzdělávacího programu pro základní školy** (dále jen RVP ZV). Pro první stupeň vymezuje RVP ZV vzdělávací obor *Člověk a jeho svět*, jehož součástí je i tematický okruh *Místo, kde žijeme*. V rámci tohoto okruhu se žáci učí „na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat“ (MŠMT, 2021 s. 44). Dokument dále zdůrazňuje, že žáci by měli místní a regionální realie poznávat prakticky, přímou zkušeností a že by si měli pomoci různých aktivit vytvořit k místu svého bydliště pozitivní vztah, který

později rozvinou v národní cítění a pozitivní vztah k vlastní zemi. Očekávané výstupy od žáka v rámci tohoto tematického okruhu zobrazuje příloha 1.

Na druhém stupni základní školy oblast člověk a jeho svět nepokračuje, avšak navazují na ni již specializovanější oblasti *Člověk a společnost* a *Člověk a příroda*, přičemž výuka místního regionu je součástí obou těchto oblastí. Součástí výchovy k občanství (vzdělávací oblast Člověk a jeho svět) je učivo *Naše obec, region, kraj*, ve které by měli žáci získat znalosti ohledně důležitých institucí, památných místech, významných rodáčích, místních tradicích, ale i ochraně kulturních památek, přírodních objektů a majetku. Součástí zeměpisu (vzdělávací oblast Člověk a příroda) je pak učivo *Místní region*. Žáci by měli být schopni určit jeho zeměpisnou polohu, kritéria pro jeho vymezení a odlišení od okolních regionů, určit, čím je jejich místní region specifický, jaké jsou jeho přírodní i socioekonomické charakteristiky a zhodnotit bariéry i potenciál dalšího rozvoje regionu (MŠMT, 2021).

Dá se předpokládat, že většinu výstupů v rámci tematického okruhu *Terénní výuka, praxe a aplikace* budou žáci provádět rovněž v místním regionu, což je uvedeno i v učivu, jenž je u tohoto tématu specifikováno pod odrážkami cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze a ochrana člověka při ohrožení zdraví a života. Očekávané výstupy v rámci terénní geografické výuky, praxe a aplikace specifikuje příloha 2.

V poslední řadě bychom neměli zapomínat, že místní region je velmi vhodný pro realizaci průřezového tématu *Enviromentální výchova*, v rámci kterého by žáci měli pochopit komplexnost a složitost vztahů člověka a životního prostředí. MŠMT (2021) dokonce přímo apeluje na aplikaci na místní podmínky.

Současný systém českého školství dává školám relativně volnou ruku při tvorbě školních vzdělávacích programů (dále jen ŠVP), což umožňuje poměrně velké rozdíly v pojetí výuky mezi jednotlivými školami. Pro všechny školy však platí, že je nutné, aby děti nejprve poznávaly a pochopily své nejbližší okolí, které dobře znají, a teprve potom poznávaly svět a jeho globální problémy.

Stejně jako přístupy k učivu obecně, se přístupy k výuce místního regionu mezi školami, ale i mezi jednotlivými učiteli v rámci jedné školy do značné míry liší. Moravcová (2010) uvádí, že se o místním regionu může učitel zmiňovat v rámci vyučování jiných tematických celků, žáci se mohou o místním regionu učit přímo, ale také se mohou učit „prostřednictvím“ místního regionu, tzn. v rámci terénní a badatelské výuky.

„Není“ důležité, jaký je zvolen přístup k výuce místního regionu, důležité je, že je jeho výuka zařazena. Jak zdůrazňuje Kühlová (2007), výuka místního regionu totiž nejen rozšiřuje vědomosti žáků, ale především pomáhá mladým lidem porozumět místu, v němž žijí, učí je hodnotit přírodní i společenské subjekty a pomáhá jim získat vztah k životnímu prostředí a jeho ochraně. Žáci se prostřednictvím poznávání místního regionu učí kritickému myšlení i řešení problémů, rozvíjí svou osobnost a připravují se na budoucí odpovědný a aktivní život.

Vzhledem k tomu, že se tato práce zabývá výukovou místního regionu Votice, je třeba nahlédnout do **Školního vzdělávacího programu Základní školy Votice**. Podle ŠVP ZŠ Votice žáci poprvé poznávají okolí svého bydliště ve třetím ročníku při *prvouce*, kdy je součástí výuky také orientace na mapě místního regionu a určování světových stran v okolní přírodě. Ve čtvrtém ročníku toto učivo procvičují a přidávají schopnost charakterizovat místní krajinu, a to v rámci předmětu *vlastivěda*. Na vlastivědu navazují na druhém stupni vyučovacími předměty *zeměpis* a *dějepis*, přičemž v zeměpisu se místnímu regionu podrobněji věnují v 8. ročníku, kdy se od nich očekává, že budou schopni vytvořit plánec Votic a jejich nejbližšího okolí, porovnájí místní region s ostatními regiony v České republice a dovedou používat buzolu a topografickou mapu pro orientaci a pohyb v místním terénu.

Kromě výše zmíněného se dle ŠVP místního regionu dotýká ještě předmět *přírodopis* v 6. ročníku v rámci učiva *Příroda našeho okolí* a v 8. ročníku v rámci učiva *Člověk a jeho životní prostředí*. Také při výchově k občanství se v 6. ročníku od žáků očekává, že rozpoznají zásahy člověka do přírody v okolí a zorientují se v nabídce místní aktivit a že se v následujícím ročníku zorientují v celé obci a jejím okolí. Nakonec ŠVP zmiňuje několikrát pojem místní (regionální) i u předmětu český jazyk, kdy žáci čtou místní příběhy, pohádky a pověsti, a to především na prvním stupni. Konkrétní výstupy a učivo v ŠVP Základní školy Votice ukazuje příloha 3.

Mimo výše zmíněných oblastí lze problematiku místního regionu ve výuce využít i v jiných situacích a předmětech. Autorka práce vidí příležitost především v hodinách dějepisu, kdy lze některé národní i světové dějiny prezentovat na místních příkladech, v hodinách tělesné výchovy, kdy lze místní region poznávat formou letní i zimní turistiky a ve volitelných předmětech, kdy mají učitelé „volnější“ ruce a mohou na místní region zaměřit celý koncept povinně volitelného semináře.

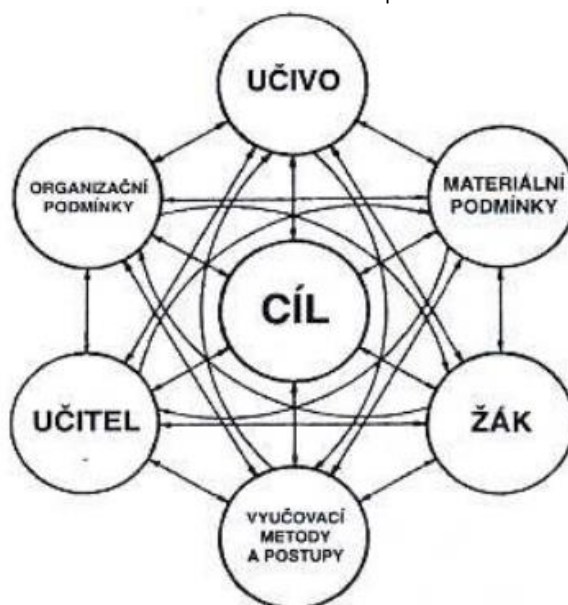
2.2 Učební pomůcky a jejich moderní formy ve výuce

První kapitola byla věnována regionu, místnímu regionu a jeho ukotvení ve výuce. Následující kapitola se nezabývá geografickými pojmy, ale pojmy didaktickými, které jsou pro tuto práci neméně důležité. Při tvorbě didaktického materiálu je totiž třeba řídit se určitými zásadami. Tato práce si klade za cíl vytvořit multimediální pomůcku, a proto se kapitola nejprve zabývá obecnějším pojmem učební pomůcka a později se zaměřuje na moderní formy vyučování – především na využívání elektronických médií ve výuce, na samotnou multimediální výuku a v závěru přímo na webové stránky (pomocí nichž bude multimediální pomůcka vytvořena) jako didaktický prostředek.

Vzhledem k tomu, že žijeme ve 21. století, měly by být učební pomůcky nezbytnou součástí výuky. V současnosti je dokázáno, že při správném použití jsou v procesu osvojování vědomostí, dovedností a postojů velkým přínosem, avšak při nesprávném použití mohou tento proces naopak narušit či zpomalit. Moderní vzdělávací proces, ve kterém učitel (edukátor) verbálně předává obsah svému žákovi (edukantovi) bez užití jakýchkoliv pomůcek, je takřka nepředstavitelný.

Původní didaktický trojúhelník, jehož jednotlivé vrcholy představují učitel, žák a obsah, je dnes doplněn o další komponentu – technické výukové prostředky, kterými jsou podle Chromého (2011) učební pomůcky a didaktická technika. Tuto skutečnost graficky vystihl J. Hendrich (1988) viz obr. 3.

Obr. 3 – Grafické znázornění edukačního procesu dle J. Hendricha

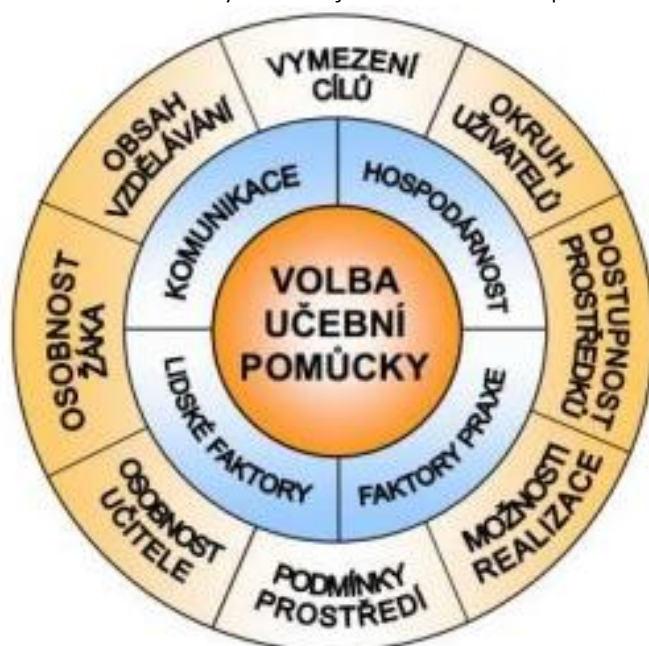
Převzato od: Hendrich, J. (1988), převzato od Dostál, J., Macháčková, P. (2005)

Lze říci, že učební pomůcky souvisí se všemi výše graficky znázorněnými komponentami. Protože k současné výuce neoddělitelně patří, věnuje jim pozornost mnoho autorů a institucí. Např. MŠMT (2013) charakterizuje učební pomůcky jako „předměty, jejich soubory nebo části, případně programové vybavení, které přispívají k vytváření, prohlubování a obohacování představ žáků“. Dále dodává, že je možné je využít výhradně pro účely výuky a výchovy, vlastní je právnická osoba, která vykonává činnost školy, mohou být hmotné i nehmotné a používají se opakovaně, přičemž se při použití nespoteřovávají.

Jedná se tedy o didaktické prostředky, a to materiální (např. reálné předměty, tabule, názorné pomůcky) i nemateriální (např. organizační formy výuky, výukové metody), které slouží k dosažení cíle (Maňák, 2003). Učební pomůcky obsahují učební informace a mohou jimi být např. učebnice a skripta, které lze studentům předat přímo, nebo také např. prezentace, zvukové záznamy a videa, k jejichž využití je třeba nějaký technický prostředek jako počítač, mp3 přehrávač či tablet.

Je zřejmé, že kategorií učebních pomůcek je mnoho a volba konkrétní učební pomůcky není pro učitele jednoduchá. Skalková (1999) apeluje na to, aby byla učební pomůcka vybírána vzhledem ke stanovenému cíli vzdělávání, věku, psychickému vývoji, zkušenostem a vědomostem žáků. Do procesu volby však vstupuje také mnoho dalších faktorů, které výstižně popisuje obr. 4.

Obr 4. – Faktory ovlivňující volbu učební pomůcky

Převzato od: Dostál, J. (2008)

Po zvážení všech výše uvedených faktorů by měl být učitel schopný určit, jakým směrem se vydá, tzn. jakou kategorii nebo kategorie pomůcek pro svou výuku zvolí. Lze se orientovat například podle Dostála (2008) a jeho kategorizace učebních pomůcek:

- *původní předměty a reálné skutečnosti* – výrobky a výtvořky, vzorky materiálů, přírodniny, jevy a děje
- *modely* – statické, dynamické nebo symbolické zobrazující předmět či princip
- *vizuální pomůcky* – fotografie, obrazy, kresby, diapozitivy, promítané obrazy...
- *audio-vizuální pomůcky* – televizní pořady a výukové filmy
- *literární pomůcky* – učebnice, pracovní sešity a listy, odborná literatura, periodika
- *počítačové programy a internet* – multimediální, simulační, testovací, výukové, služby internetu
- *speciální pomůcky* – soupravy pro experimenty a trenažéry

Nakonec je vzhledem k zaměření práce vhodné samostatně vymezit pojem **moderní výukové pomůcky**. Klement (2011) je definuje následovně: jsou to veškeré pomůcky, k jejichž prezentaci se využívají informační technologie. Patří do nich výukové www stránky, víceúčelové výukové programy, multimediální encyklopedie, slovníky, audiovizuální prezentace a jiné podklady pro výuku mající elektronickou podobu.

2.2.1 Elektronická média ve výuce

Na předchozích řádcích byly charakterizovány učební pomůcky a stručně vysvětlena jejich kategorizace, která by měla učitelům, tvůrcům didaktického materiálu, pomoci se v této problematice zorientovat. Následující řádky se věnují pouze moderním výukovým pomůckám, a to především kritickému pohledu na využívání elektronických médií ve výuce, tj. vyzdvihnutí kladných, ale i záporných stránek.

Je nesporným faktem, že role, ale i postavení učitele ve společnosti se díky vědeckému pokroku mění, a to především v posledních dekádech. Na této skutečnosti má velký podíl bouřlivý vývoj elektroniky, která se čím dál častěji prosazuje také ve školství. Dnešní učitel již nepředstavuje zdroj informací, ale stává se spíše průvodcem informačním prostředím. Chromý (2011) je toho názoru, že na současné učitele jsou kladeny větší požadavky než dříve. Pokud chtějí být dnešní učitelé úspěšní, musí jít s dobou – tedy neustále se vzdělávat a sledovat nejnovější zprávy nejen ve svém oboru, ale také v oboru informačních technologií. Nezbytností pro využití informačních technologií ve výuce je totiž schopnost je ovládat.

V případě, že učitelé informační technologie ovládají, mohou vzdělávací proces zpestřit e-learningem⁴, pro který ale bohužel ve vzdělávací instituci chybí dostatečná podpora. Např. Květoň (n.z.) uvádí, že hlavními problémy začleňování e-learningu do českého školství jsou malá podpora pedagogických inovací a nedostatečná podpora samotných učitelů. Ti jednak nemají dostatek času na sebevzdělávání, mají málo zkušeností, při snaze o vytvoření nebo využití multimediální pomůcky narážejí na problémy s autorskými právy a postrádají dostatečné nebo vhodné technické vybavení. Především učitelé z řad starších generací navíc často nedisponují potřebnými schopnostmi v oblasti informačních technologií, a proto ani nemají zájem moderní technologie využívat nebo jim nedůvěřují.

Dalším problémem jsou obecně vyšší nároky na edukační programy prezentované pomocí elektronických zařízení. Svatoš (2006) upozorňuje, že z psychodidaktického hlediska jsou zde požadavky na správné uspořádání pedagogických informací (poznatků z oboru), bohatost výukových metod, ale i na sebevzdělání a sebekontrolu. Že je třeba obsáhnout motivační, hodnotové i zájmové složky vzdělávaných jedinců, a navíc uspokojit potřeby spolupráce a hledání nebo poskytování sociálních opor.

Využívání elektronických médií ve výuce však má i své výhody. Neumajer (2018) mluví o aktivním zapojení žáků do výuky, autentickém učení, rozvoji komunikace, spolupráce a rozvoji digitální gramotnosti. Knesplová (2014) zdůrazňuje především větší atraktivnost z pohledu žáků, obohacení výuky, možnost zapojení celé třídy současně, okamžitou zpětnou vazbu a usnadnění práce pro učitele (např. rychlý elektronický test, který nemusí sám opravovat a vyhodnocovat, nebo třídní referendum, jehož výsledky se ihned zobrazí na interaktivní tabuli). Portál e-learn.cz (2019) uvádí ještě vyšší efektivitu učení, snadnější přizpůsobení potřebám konkrétních studentů či menší závislost na místě, času i kvalitách učitele.

K tomu, aby bylo využito kladných stránek moderních výukových pomůcek, je samozřejmě mimo jiné třeba jejich správné použití. Z tohoto důvodu by si učitelé, kteří se rozhodnou elektronická média ve výuce využívat, měli ujasnit, k jakému účelu budou elektronická média sloužit, respektive v jaké formě studia budou užívány. Tím se totiž mění jejich role i didaktická podoba, jak lze vidět v tab.1 převzaté z článku *Elektronická edukační média a cesty jejich evaluace*.

⁴ Pojem e-learning bude pro tuto práci chápán dle definice portálu e-learn.cz (2019) jako jakékoliv využívání informačních technologií ve výuce, vzdělávání a učení.

Tab 1: Formy studia, role účastníků a místo elektronických médií

Formy studia	pozice vyučujícího (tvůrce elektronického média)	pozice studujícího (uživatele elektronického média)	role elektronického média
nekontaktní výuka – otevřené vzdělávání (veřejnoprávní média, nadace)	obvykle anonymní součást týmu připravující a realizující studijní program, konzultant a studijní korespondent	studující individuality v korespondenční formě kontaktu, věkový, intelektový a sociální rozptyl, problematické hledání opor	obvykle jediný zdroj informačních kvant, prostředek motivace a pozitivní stimulace, méně řízené učení, bez interaktivity
nekontaktní výuka – distanční vzdělávání (organizované školskou institucí)	člen týmu připravující a realizující studijní program, konkrétní profesní odpovědnost za tvůrčí, konzultační, studijní, examinační a administrativní činnost, manager studia	individualizované studium, věková roztržitost, sociální izolovanost, náročné na psychiku (umění se učit), režimový kontakt s edukátory, tutori, konzultanty...	prostředek řízení edukačních trajektorií, informační dávkování, interaktivita, informační směřování, zdroj zpětné vazby, iniciátor autoedukace a autoevaluace
kombinované studium	člen týmu připravující a realizující studijní program, garant oboru či předmětu, tvůrce ucelených výukových sekvencí jako jedné ze studijních opor	člen skupiny v režimu termínované výuky, pravidelné výukové a sociální interakce, dostupné vyhledávání opory, možnost kooperace	převažující zdroj cílených informací, koordinátor učení s vazbou na přímou výuku, interaktivita, úkolování a podklad pro konzultace
kontaktní (prezenční) forma studia – vyšší úroveň	relativně samostatný edukátor a tvůrce, kombinující klasické prostředky výuky s elektronickými médii, řízení výuky s možností skupinové kooperace	účastník pravidelné výuky, závislost na edukátorovi, variantní osobní aktivita, vazba s prostředím, možnost pomoci, kooperace, studijní opory	„náhrada“ vyučovací hodiny, prezentace většího obsahu, celku, integrace dílčích informačních zdrojů do jednoho mediálního celku
kontaktní (prezenční) forma studia – nižší úroveň	relativně samostatný edukátor a tvůrce, kombinující klasické prostředky výuky s elektronickými médii, v roli určujícího a řídicího fenoménu výuky, využívá změn organizačních forem	účastník pravidelné výuky, závislost na edukátorovi, snížená osobní aktivita, přímá vazba se sociálním prostředím, možnost pomoci, kooperace, studijní opory	segment projektu vyučovací hodiny (audiovizuální ilustrace, expozice části učiva, testování a další obvyklé didaktické funkce)

Převzato od Svatoš, T. (2006)

Učitelé využívající či dokonce vytvářející edukační elektronické pomůcky by měli přemýšlet také nad jejich evaluací. V současné době jsou dostupná různá evaluační kritéria pro elektronické edukační pomůcky od různých autorů. Starší, avšak zdařilá a stále aktuální jsou například kritéria vytvořená M. Klementem (2005), který vytvořil tzv. nezbytná hodnotící kritéria a doplňková hodnotící kritéria elektronických učebních pomůcek:

- Nezbytná hodnotící kritéria:
 - Způsob ovládání výukového programu uživatelem
 - Aktuálnost a terminologická správnost obsahu
 - Přehlednost a snadná ovladatelnost elektronického rozhraní
 - Oboustranná komunikace programu s uživatelem
 - Nabídka více možných řešení
 - Způsob využití výukového programu ve výuce
 - Soulad obsahu výukového programu s příslušným kurikulem
- Doplňková hodnotící kritéria:
 - Možnost modifikace obsahu uživatelem včetně online aktualizace
 - Přítomnost obrázků, animací, videosekvencí, zvuků...
 - Logické uspořádání obsahu s ohledem na uživatele
 - Logické členění výukového programu a jeho jednotlivých částí
 - Dostatečný počet podnětů pro praktické využití
 - Dostatečný počet podnětů pro představivost, zapamatování a porozumění
 - Možnost využití výukového programu handicapovanými žáky

2.2.2 Multimediální výuka

Cílem této podkapitoly je definovat samotný pojem multimédia, vysvětlit, jaké znaky musí mít výuka, aby mohla být označena za multimediální, a jakých podob může tato výuka nabývat.

Ještě, než bude přistoupeno k samotné definici multimédií a multimediální výuky, je vhodné zmínit, že se nejedná o tak moderní záležitost, jak by se mohlo zdát. Myšlenku spojení textu, grafických znázornění, zvuku a živého obrazu do jednoho celku prosazoval již Jan Amos Komenský v 17. století, čímž dle Dostála (2008) nabádal k jistému způsobu multimediálního působení (respektive k názornému učení) ve výuce. Tento pokrokový pedagog si byl již ve své době vědom faktu, že při zapojení několika žakových smyslů současně, je výuka efektivnější. Stejného principu využívá i moderní multimediální výuka.

Základním stavebním kamenem této problematiky je pojem multimédia. Výraz **multimédia** se podle slovníku Vocabulary (n.z.) začal používat v roce 1962 a vznikl spojením slov *multi* (z lat. *mullus*), což znamená hodně nebo mnoho, a *media*, tedy množného čísla od slova *medium*, což v tomto pojetí znamená systém komunikace. Multimédia jsou ve slovníku vysvětlena jako systém předávání informací nebo zábavy zahrnující více druhů komunikace. Definicí tohoto pojmu se zabývá také Christensson (2006), který jej definuje jako spojení různých druhů medií,

tedy textu, grafiky, zvuku, videa atd. Za multimediální považuje například prezentaci, v níž se vyskytují zvukové nahrávky a videoklipy, nebo vzdělávací software obsahující animace, zvuk a text. Chromý (2011) specifikuje, že pro multimédia je, kromě použití více médií neboli informačních kanálů současně, nutné, aby v nich probíhala obousměrná komunikace⁵, tedy jak od systému ke studentovi, tak od studenta k systému.

Mayer (2005) rozlišuje termíny multimédia, multimediální výuka a multimediální pomůcka. **Multimédia** vymezuje jako prezentaci složenou ze slov (psanou či mluvenou formou) a ilustrací ve formě obrázků, fotografií, animací nebo videí, **multimediální výuku** (multimedia learning) jako získávání znalostí pomocí slov a ilustrací a **multimediální pomůcku** (multimedia instruction) jako prezentaci složenou ze slov a obrázků určenou k výuce.

V současné době by již multimédia měla být a obvykle také jsou běžnou součástí vzdělávacího procesu. Představují vysoký potenciál modernizace, a především zefektivnění výuky, avšak pouze v případě, že jsou správně navržena a používána. Svým způsobem simulují roli učitele, usnadňují proces učení a studenty aktivizují, avšak opět pouze za předpokladu, že odpovídají věku, znalostem, schopnostem a zkušenostem studentů. Z tohoto důvodu je potřebné, jak zmiňují Gunawardhana, a Palaniappan (2016), aby měl učitel k multimediální pomůcce či aplikaci snadný přístup a mohl upravovat její obsah dle potřeby.

Multimédia rovněž představují možnost, poskytnout svým prostřednictvím zážitek z reálného světa (zážitkové učení). Jako výhodné se jeví také flexibilita multimediálního učebního prostředí, okamžitá zpětná vazba, možnost učit se a procvičovat určitou věc opakovaně a menší závislost (až nezávislost) na výkonu učitele. Gunawardhana, a Palaniappana (2016) upozorňují i na úskalí, kterými je především nevhodný výběr médií při tvorbě multimediální aplikace. Apelují na to, že je velmi důležité, aby tvůrci multimediálních aplikací (či pomůcek) z velkého množství dostupných médií vybrali prvky vhodné k danému účelu.

Je zřejmé, že vytvořit vhodnou výukovou multimediální aplikaci je náročné. Herrington (1997) proto navrhnul pokyny pro jejich tvorbu a použití ve výuce:

- Multimediální aplikace musí být vytvářena vědomě a systematicky s jasně definovaným cílem

⁵ V počítačovém prostředí tuto komunikaci označujeme pojmem interaktivní.

- Uživatelům by měly být poskytnuty krátké pokyny k ovládní multimediální aplikace i jejích prvků
- Multimediální aplikace by měla být studenty používána v přítomnosti učitele, který může poskytnout radu v případě potíží a správně je navést při řešení komplikovaných úloh (nikoliv jim však předestřít správné řešení)
 - V případě, že nějakou konkrétní radu potřebuje 2 nebo více studentů, je vhodné správně navést celou třídu, nikoliv poskytovat rady individuálně.

Multimediální pomůcky mohou nabývat mnoha různých podob, z nichž byly některé jmenovány v definici moderních výukových pomůcek dle Klementa (2011). Jednou z nich jsou také webové stránky, což je hlavní forma, kterou bude vytvářena multimediální pomůcka v této diplomové práci. Z tohoto důvodu autorka věnuje závěrečnou část kapitoly učební pomůcky a jejich moderní formy ve výuce webovým stránkám jako didaktickému prostředku.

Webové stránky jako didaktický prostředek

Výuková webová stránka je jednak didaktickým prostředkem, jednak didaktickým multimédiem. Výhody www stránek jako elektronických didaktických prostředků včetně těch multimediálních již byly popsány výše. Zpracování didaktické pomůcky ve formě webové stránky ale přináší ještě další výhody, jako širší informační záběr a možnost vložení interních (v rámci jednoho serveru) i externích (ostatní severy) odkazů, což z ní dělá otevřené a v podstatě neomezené médium. Obsah webové stránky je navíc dostupný z jakéhokoliv místa a zařízení s přístupem k internetu, obvykle zdarma, což o mnohých programech, DVD apod. neplatí. Podle Klementa (2011) tak můžeme výukovou webovou stránku označit za výukové hypermédium⁶.

Na základě charakteristik Klement (2011, s. 36) definuje výukovou webovou stránku jako „specifickou, účelově vytvořenou pedagogizovanou učební pomůcku umožňující prezentovat široké spektrum didaktických útvarů se zastoupením řídicích a komunikačních prvků, jejichž základ tvoří hypertextová struktura informací určených k edukaci.“

Výukové webové stránky by měly plnit určité funkce. Dle Robové (2009) je to v první řadě *funkce informační a systematizační*, kdy by měla být dodržena především bezchybnost informací uváděných na webu a také přehlednost poskytovaných informací – členění do

⁶ Hypermédium je odkaz, který vás odkazuje na jinou stránku pomocí obrázku, videa, animace apod. Je to v podstatě rozšířená forma hypertextu. Převzato od SharTec: Slovníček technických pojmů (2021)

krátkých, logických a přehledných celků s využitím grafického i barevného vyznačení stěžejních poznatků a vtaů. Dále *kontrolní a zpevňovací funkce*, které zajišťují procvičování, upevňování a kontrolu osvojovaných poznatků, kdy testy a cvičení na rozdíl od klasických učebních materiálů poskytují okamžitou zpětnou vazbu. *Funkce transformační* představující didaktické zpracování vědeckých informací z daného oboru takovým způsobem, aby dané poznatky byly pro žáky srozumitelné a přiměřené jejich věku a psychickému vývoji. A nakonec *integrační a koordinační funkce* umožňující jednak sjednocení informací, jež žáci získali z jiných zdrojů a jednak propojení s jinými dostupnými zdroji formou odkazů. Vzdělávací webové stránky měly vést studenty také k *sebevzdělávání*, čehož autor dosáhne především zahrnutím dynamických prvků tak, aby byly stránky pro žáky atraktivní. Tvůrci výukových webových stránek by tyto funkce měli při jejich vývoji vždy zohledňovat.

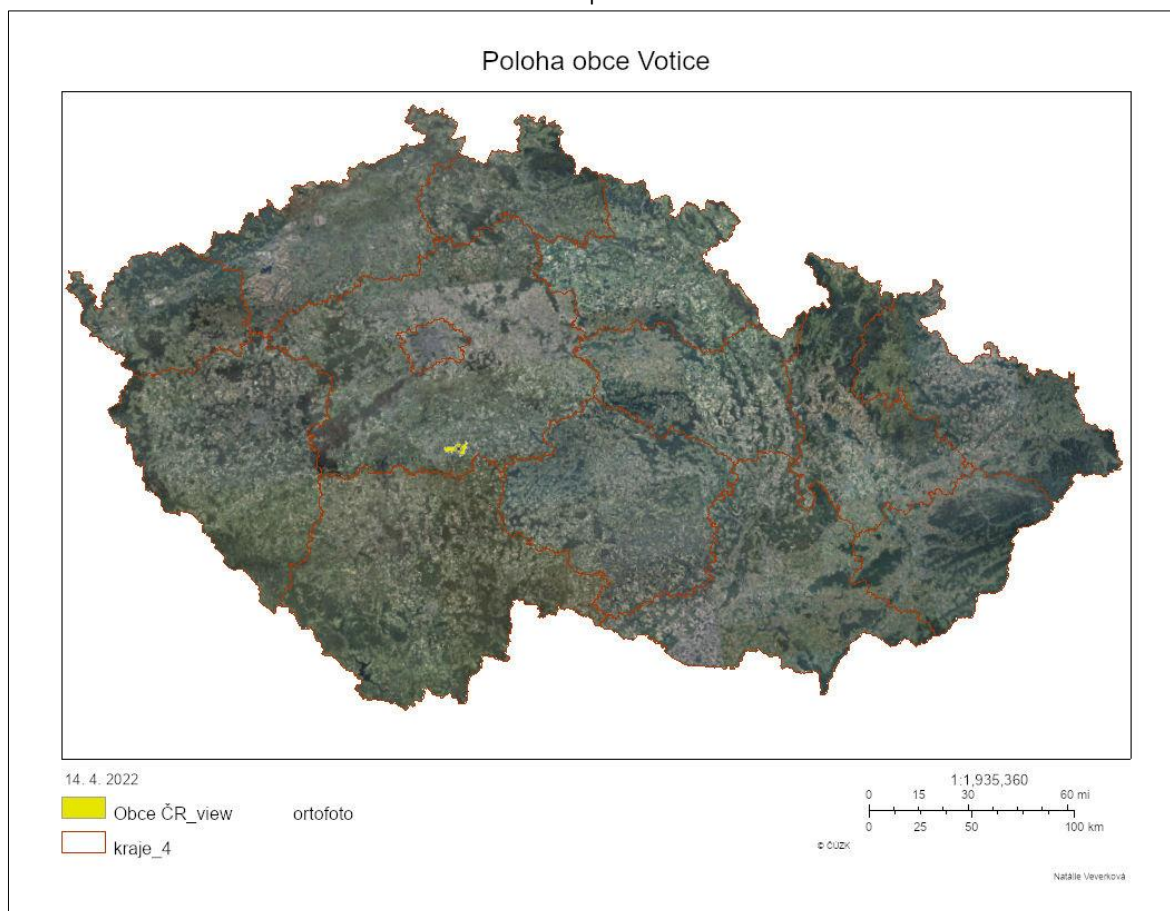
3 Geografická charakteristika obce Votice

Předchozí části práce se zabývaly konceptem regionu jako takového a problematikou učebních pomůcek a jejich moderních forem. Pro vytvoření multimediální pomůcky je však nezbytnou podmínkou také znalost místního regionu, a proto je zařazena i kapitola, jejímž cílem je seznámení s geografickou charakteristikou obce Votice. Po specifikování polohy obce jsou popsány **fyzicko-geografické charakteristiky**: geologie a geomorfologie, půdy, klima, vodstvo a biogeografie; **socio-ekonomické charakteristiky**: obyvatelstvo, zemědělství, průmysl, doprava, služby a cestovní ruch; **historie** Votic a **místní části** obce.

Poloha

Votice se nachází na jihu Středočeského kraje a zároveň v jihozápadním cípu okresu Benešov, tedy asi 60 km jižně od Prahy a 29 km severně od Tábora. Leží na 49° 39,5' severní šířky a 14° 40' východní délky. V těsné blízkosti města vede mezinárodní silnice E55, přibližně 2 km západně od města prochází železniční trať propojující Prahu a České Budějovice, dále pokračující do rakouského Lince.

Mapa 1

Natalie Veverková, 2022

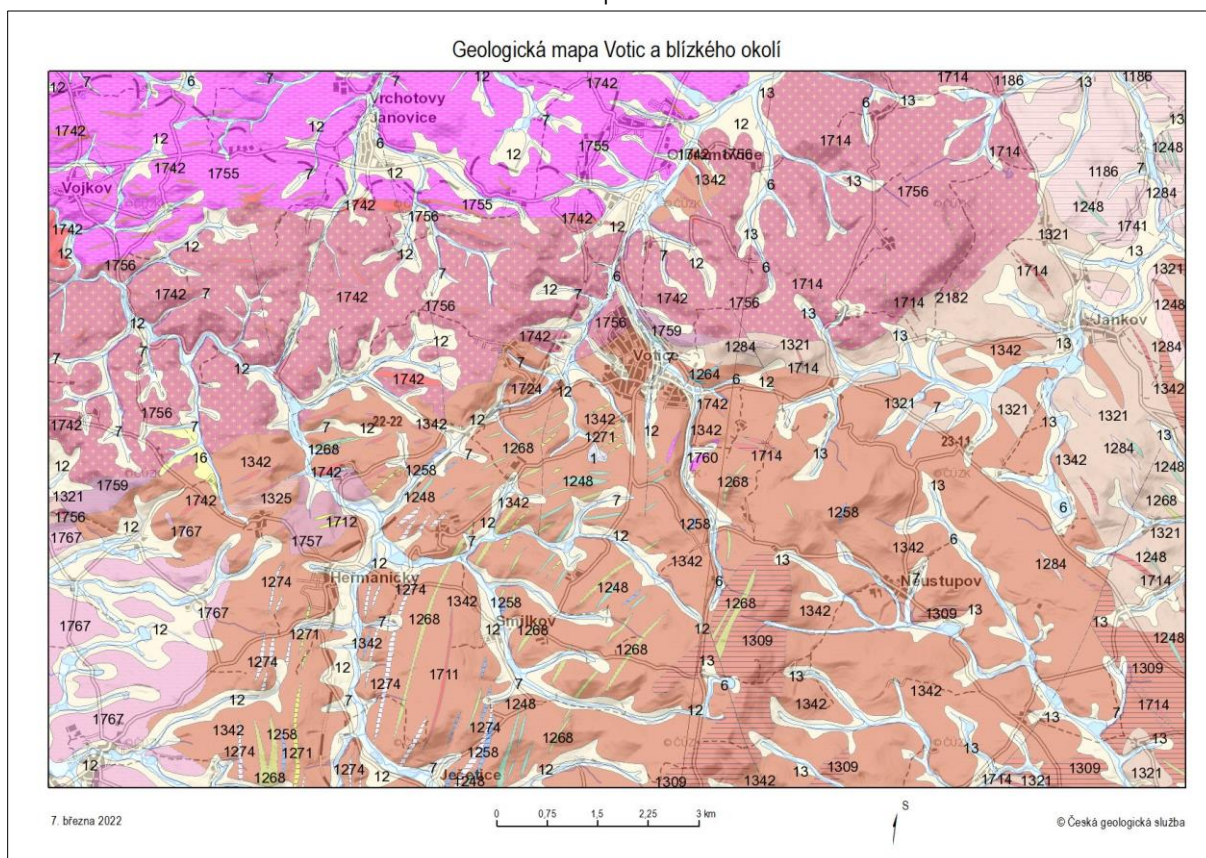
3.1 Fyzicko-geografická charakteristika

Geologie a geomorfologie

Votice jsou z geologického hlediska součástí rozsáhlé oblasti Českého masivu, jenž je zbytkem hercynského horstva, které bylo vyvrásněno před 380 až 300 miliony let. Český masiv je tvořen především horninami z období prekambria a paleozoika a dle podkladu se dělí do pěti oblastí: moldanubické, středočeské, sasko-durynské, západosudetské a moravskoslezské. Chlupáč (2011) řadí Votice a jejich blízké okolí do oblasti moldanubické, která je tvořena silně metamorfovanými horninami z éry proterozoika – paleozoika.

Geologická mapa ukazuje (Mapa 2), že horninový podklad Voticka tvoří především pararula, ostrůvkovitě se však jedná rovněž o granodiority, krystalický vápenec, granit, aplit, erlan, kvarcit, písčito-hlinité až hlinito-písčité, nivní a nezpevněné sedimenty.

Mapa 2

Zdroj: Česká geologická služba, 2022a

Z geomorfologického hlediska Votice patří do podcelku Votická vrchovina, který spolu s podcelkem Mladovožická pahorkatina vytváří celek Vlašimská pahorkatina. Ta se dále řadí do oblasti Středočeské pahorkatiny, která je součástí provincie Česká Vysočina (Demek, Makovčín a kol., 2006).

Votická vrchovina se nachází především v povodí řek Vltavy a Lužnice, ve své severovýchodní části pak v povodí řeky Sázavy. Demek, Makovčín (2006) popisují, že se zdejší reliéf vyznačuje velkým množstvím tektonických zlomů, výraznými strukturálními hřbety a suky. Habart, Pavlovský (1990) uvádí průměrnou nadmořskou výšku Votické vrchoviny 500 až 600 m n. m. Pata farního kostela v samotném městě Votice leží v nadmořské výšce 486 m. Město se nachází na konci údolí, jež se táhne ze severu, od Benešova a Olbramovic, z ostatních světových stran je obklopeno zalesněnými vrchy. Východně od města se jedná o asi 2 km dlouhý hřbet Čerenské hory, jejíž nejvyšší vrchol dosahuje výšky 665 m n. m. Součástí tohoto hřebenu je také nižší vrchol Vápenka (dříve zvaný Bílá hora) a vrchol nad Mladoušovem, který místní nazývají Borovičko. Dále od města, východně od pásma Čerenské hory, se vypíná mohutnější horský hřeben, rovněž jihoseverního směru, jenž má hned tři hlavní vrcholy, a to: Žandavku (669 m n. m.) a Džbány se dvěma vrcholy (688 a 680 m n. m), dříve zvanými Žbány. Jihovýchodně nad Voticemi se tyčí hora Větrov (676 m n. m.), na jejímž vrcholu stojí kaple sv. Vojtěcha. Na jihu města se nachází Polský vrch (625 m n. m.) v jehož západní části stojí osamělý památný javor. Součástí severozápadní části města je Srbický kopec (510 m n. m.). Seznam všech vrcholů na území obce podává tab. 2.

Tab. 2 : Seznam vrcholů obce Votice

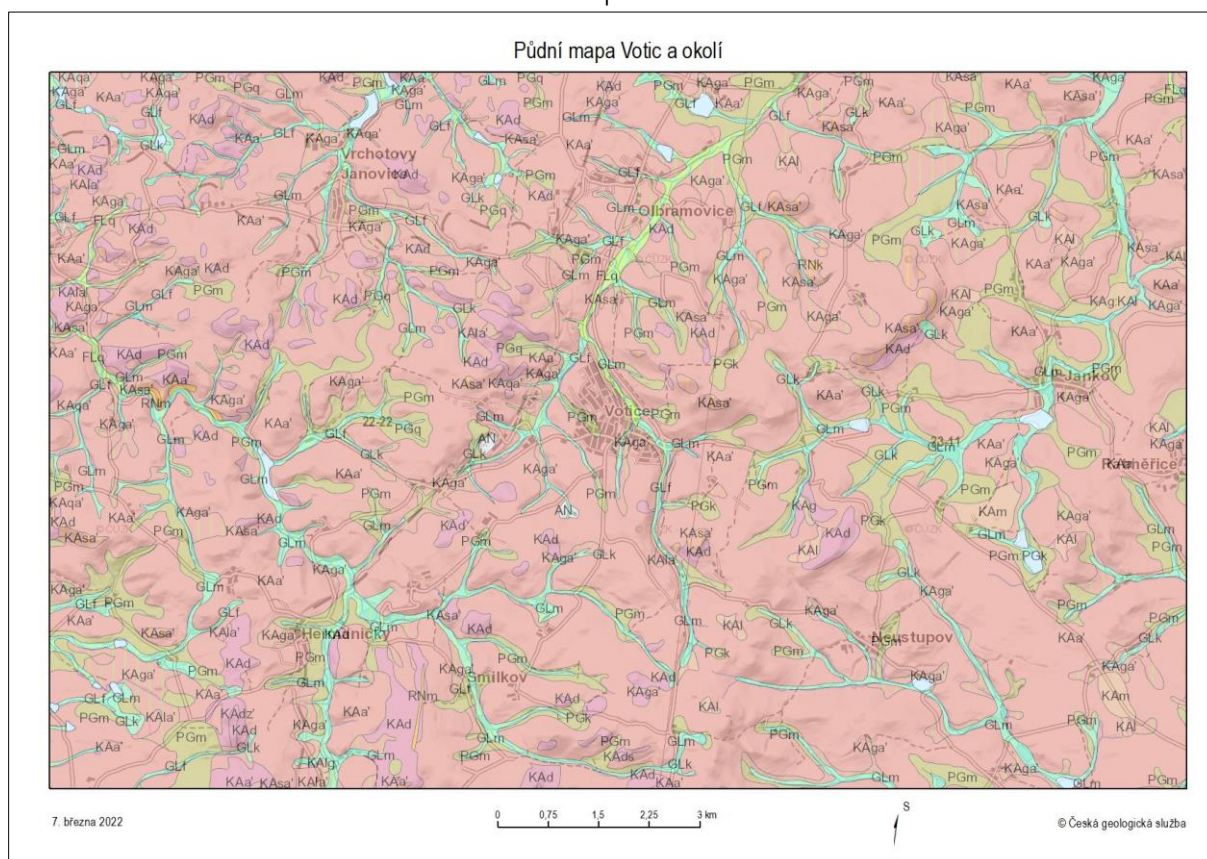
název	nadmořská výška	zajímavost
Bouňov	688 m	<i>V mapě uvedena stejná nadmořská výška jako u vrcholu Džbány, přesto jsou (dle regionálních zdrojů) za nejvyšší vrchol obce považovány Džbány.</i>
Čerenská hora	665 m	<i>Bývala zde osada Čereniště, památkou na ni dnes zůstává jen hájovna</i>
Džbány	688 m	<i>Součástí přírodního parku Džbány-Žebrák</i>
Homole	565 m	-
Kopanina	592 m	<i>Její vrchol leží těsně za hranicí obce</i>
Na Kozině	678 m	<i>Leží přesně na hranici obce</i>
Obecník	594 m	-
Pilkovy hory	538 m	<i>Místní pohoří, na jehož západním úbočí stojí ranč Sluničko, někdejší Sluneční lázně a výcvikový tábor Hitlerjugend</i>
Polský vrch	625 m	<i>Nachází se zde motokrosová dráha a na jeho západním úbočí stojí památný strom – Votický javor</i>
Srbický vrch	510 m	<i>Dnes součástí města Votice</i>
Šišovka	654 m	-
Větrov	676 m	<i>Stojí zde kaple sv. Vojtěcha</i>
Žandavka	669 m	-

Natálie Veverková, 2022

Půdy

Výskyt konkrétních půdních typů souvisí mimo jiné s výškovou členitostí reliéfu. Votice a jejich blízké okolí se svou nadmořskou výškou řadí do pahorkatiny, členitostí bychom je však mohli zařadit mezi vrchoviny (odtud také název Votická vrchovina). Poměrně svažité podmínky reliéfu spolu s geologickým podložím tvořeným metamorfovanými horninami zavadly příčinu pro vznik mesobazických kambizemí, které tvoří většinu půdního podkladu Voticka (ÚHUL, n. z.). Půdní mapa (mapa 3) ukazuje, že kromě kambizemí se zde ostrůvkovitě vyskytují rovněž pseudogleje (okolí Melicharovy ulice, Mladoušov, Javor, Budenín, Amerika, okolí Zdeboře, Beztahov, Střelítov, Nazdice, Martinice, Nezdice, Vranov a Košovice) a gleje v těsné blízkosti všech místních vodních toků.

Mapa 3

Zdroj: Česká geologická služba, 2022b

Klima

Dle Quitta náleží Voticka do mírně teplé oblasti. Culek a kol (1996) zmiňuje, že zdejší klima je díky vyšší nadmořské výšce v porovnání s ostatními okolními regiony chladnější. Nižší teplotu ale přisuzuje také chladným větrům vanoucím z východu z Českomoravské vrchoviny.

Tolasz (2007) upozorňuje, že se však nejedná o tak chladné podnebí, jaké je někdy zdejší oblasti známé jako Česká Sibiř⁷ připisované. Roční průměrná teplota vzduchu dosahuje hodnot kolem 6 °C, zatímco v sousedních oblastech o 1 °C více. Někteří klimatologové a geomorfologové se přiklání k názoru, že vyvýšený vyklenutý tvar oblasti České Sibiře zvyšuje její faktickou plochu, což způsobuje zvýšenou výměnu tepla mezi povrchem a přízemní vrstvou atmosféry. Vyzařující teplo, respektive chlad, ze zemského povrchu ochlazuje přízemní vrstvu vzduchu, a to zejména v noci. Šandová-Křížová (2014) pro změnu hovoří o tom, že ochlazení způsobuje inverzní charakter počasí, kdy okolní vysoké kopce způsobují, že se teplý vzduch proudící nad tuto oblast nemůže smísit s chladným vzduchem v nižších vrstvách. Díky tomu se zde dlouho drží i sněhová pokrývka.

Zatímco teplotně oblast Voticka, respektive celé České Sibiře, mírně vybočuje z normálu, srážkově zcela odpovídá své geografické poloze. Dle Culka a kol (1996) se průměrný roční úhrn srážek na Voticku pohybuje kolem 650 mm.

Vodstvo

Nejdelším a zároveň, co se plochy povodí týče, největším vodním tokem na Voticku je potok Mastník. Mastník pramení v nadmořské výšce 597 m necelý kilometr od Střezimíře a ústí do řeky Vltavy asi 3 km pod Radíčem v nadmořské výšce 271 m. Celkem se jedná o tok dlouhý 47,3 km s plochou povodí 331,4 km² a průměrným průtokem v ústí 1,23 m³/s, jehož jediným významnějším přítokem je Sedlecký potok. Na území obce Votice Mastník přitéká z jihu od Pekla, napájí rybníky Velký a Malý Mastník a dále teče na západ na Bučovice, za kterými území obce opět opouští. Zajímavostí je, že obvykle 1 den v roce je tento tok v úseku dlouhém 13,1 km (Sedlčany-Radíč) splavný, a to vždy o Velikonocích, kdy se z přehrady na Sedleckém potoce upouští větší množství vody. Pro místní vodáky je velikonoční sjíždění Mastníku každoroční tradicí (Štefáček, 2008).

Samotným městem Votice protéká potok Bystrý, známý též jako potok Jarkovický nebo Konopišťský. Jedná se o vodní tok dlouhý 33 km s plochou povodí 90,2 km² a průměrným průtokem v ústí 0,40 m³/s. Pramení jižně od Buchova, na dohled ze silnice I/3, v nadmořské výšce 660 m. V blízkosti státní silnice teče potok přes Votice k Mladoušovu, kde opouští území obce. Dále teče stále na sever kolem zámku Konopiště do Poříčí nad Sázavou, kde se z levé

⁷ Hranice České Sibiře nelze přesně specifikovat, protože existuje mnoho alternativních možností, o jak velké území se jedná. Nicméně lze říci, že se nachází na pomezí Středočeského a Jihočeského kraje, tedy Benešovska a Táborska, přičemž za její srdce je považován Miličín a za její bránu Votice (Chromý, 2005).

strany vlévá do řeky Sázavy v nadmořské výšce 263 m. Jedním z největších přítoků Konopištského potoka je Srbický potok pramenící a v celé své délce tekoucí Votickem. Srbický potok pramení pod Beztahovem v lese přezdívaném „Bažatnice“, odtud teče přes rybník Pilař a Srbický rybník, za kterým se vlévá do Konopištského potoka. Dalším, tentokrát pravostranným, přítokem Konopištského potoka na Voticku je Mladoušovský potok pramenící 0,5 km východně od Mladoušova u silnice propojující Mladoušov a Kochnov (Habart, 1994). Severně od Beztahova a jihozápadně od vrcholu Kopanina (592 m) pramení ve výšce 495 m nad mořem Janovický potok. Fortinová (2010) uvádí, že tento tok je dlouhý 28 km, jeho plocha povodí činí 159,4 km² a průměrný průtok v ústí 0,45 m³/s. Janovický potok však území obce rychle opouští. Teče přes Vrchotovy Janovice a Maršovice do Týnce nad Sázavou, kde se z levé strany vlévá do řeky Sázavy v nadmořské výšce 255 m.

Dalšími vodními toky na území obce jsou cca 4,5 km dlouhý Zdebořský potok pramenící asi 700 m jihovýchodně od Zdeboře a vlévající se do Smilkovského potoka u Dolejšího mlýna mezi Arnoštovicemi a Smilkovem. Farandský potok pramení v pastvinách cca 400 m jihovýchodně od statku Voleveč a vlévající se pod Martinicemi do rybníka Velký Mastník. A nakonec několik bezejmenných méně významných vodních toků, jako např. dnes již téměř vyschlý potok pramenící nad Nezdicemi a vlévající se pod Mastnickým mlýnem do Mastníku.

Na Voticku se nachází také poměrně velké množství rybníků a rybníčků. V samotném centru města, mezi Starým a Novým zámkem najdeme požární nádrž, která je pozůstatkem dřívějšího rozlehlejšího Hradčanského rybníku. Rovněž nad městským stadionem najdeme zbytek někdejšího koupaliště, jehož velká část byla zavezena kvůli stavbě státní silnice (I/3). Nedaleko centra města, v Karlově ulici, se nachází víceúčelová vodní nádrž, dříve Karlíčkovský rybník. Za požární zbrojnicí se nachází Kněžský rybník a nedaleko čerpací stanice, na jižním okraji města, je rybník Rákosník, nad nímž je ještě jeden menší bezejmenný rybníček.

Mezi Střelítovem a výrobní halou Mokate (pod Beztahovem) jsou hned dva rybníky, a to novější rybník, zvaný Nový, a obnovený starší rybník Žabínek. Na Srbickém potoce leží již výše jmenované dva rybníky – Pilař a Srbický rybník. Pilař se nachází pod dolním Beztahovem a v současné době je chovným rybníkem, což z něj činí oblíbenou destinaci místních rybářů. Srbický rybník leží ve stejnojmenné osadě. Necelý kilometr západně od horního Beztahova se nachází další rybník – Lipišov.

Pravděpodobně nejvýznamnějším rybníkem v okolí Votic je Velký Mastník ležící na potoku Mastník asi 0,5 km jihozápadně od Martinic. Svou rozlohou 10 ha je bezesporu největším

rybníkem obce. Hned nad Velkým Mastníkem je ještě menší rybník Malý Mastník, na němž stojí samota Mastnický mlýn.

Na Bystrém potoce, u Buchova a Hostišova, leží Buchovský rybník a další tři bezejmenné rybníčky. Dále po proudu Bystrého potoka, pod osadou Amerika, býval, pro zimní i letní sporty Votičáky vyhledávaný, větší rybník, který je ale v současnosti zcela vyschlý. Za Mladoušovem je na stejném vodním toku ještě Nový rybník, na němž býval mlýn zvaný též Nový. Rovněž na Faranském potoku se v údolí pod Vranovem nachází několik bezejmenných rybníčků. Nakonec opravdu malé rybníčky, které najdeme v každé místní osadě není třeba jmenovat (Pavlovský, 2000).

Biogeografie

Stejně jako většina České republiky patří Votice z biogeografického hlediska do provincie střeoevropských lesů a podprovincie hercynské, v rámci níž je vymezen nevelký Votický bioregion s rozlohou 434 km².

Oproti okolním bioregionům se ve Votickém bioregionu vyskytují kyselé i květnaté bučiny, jim odpovídající lesní prameniště a původní smrky. Ve vyšší míře zde rovněž můžeme spatřit slatinné až rašelinné louky s ostřicovomechovými společenstvy středních poloh a pastviny s podhorskými a horskými smilkovými travníky.

Z vegetačních stupňů je ve Votickém bioregionu zastoupen především bukový vegetační stupeň (77 %) doplněn jedlobukovým vegetačním stupněm. Krajina je poměrně lesnatá a málo zasažená melioracemi, a to díky absenci osídlení do středověku i pozdější relativně nižší hustotě zalidnění. V lesních porostech jsou nejvíce zastoupeny smrky (cca 60 %), dále borovice (cca 31 %) a buky (cca 3 %). Výskyt dalších dřevin, jako jsou jedle, modřiny, javory, jasany, lípy, olše nebo břízy se pak pohybuje kolem jednoho procenta.

Z rostlin se na Voticku setkáváme s běžnou střeoevropskou květenou a s indikátory bučin jako jsou věsenka nachová, vraní oko čtyřlísté, kokořík mnohokvětý nebo svízel vonný. U lesních potůčků a pramenišť lze spatřit například třtinu chloupkatou, čarovník prostřední, zimolez černý nebo růži alpskou.

Z fauny můžeme za významnější druhy považovat ježka západního, vydru říční, vrásenku pomezí, závornatku křížatou a zuboústku sametovou. Jinak zdejší bioregion obývá běžná hercynská fauna zkulturněných vyšších pahorkatin. Místní vodní toky, jimiž jsou malé potoky, obývají ryby typické pro pstruhové pásmo (Culek a kol., 1996).

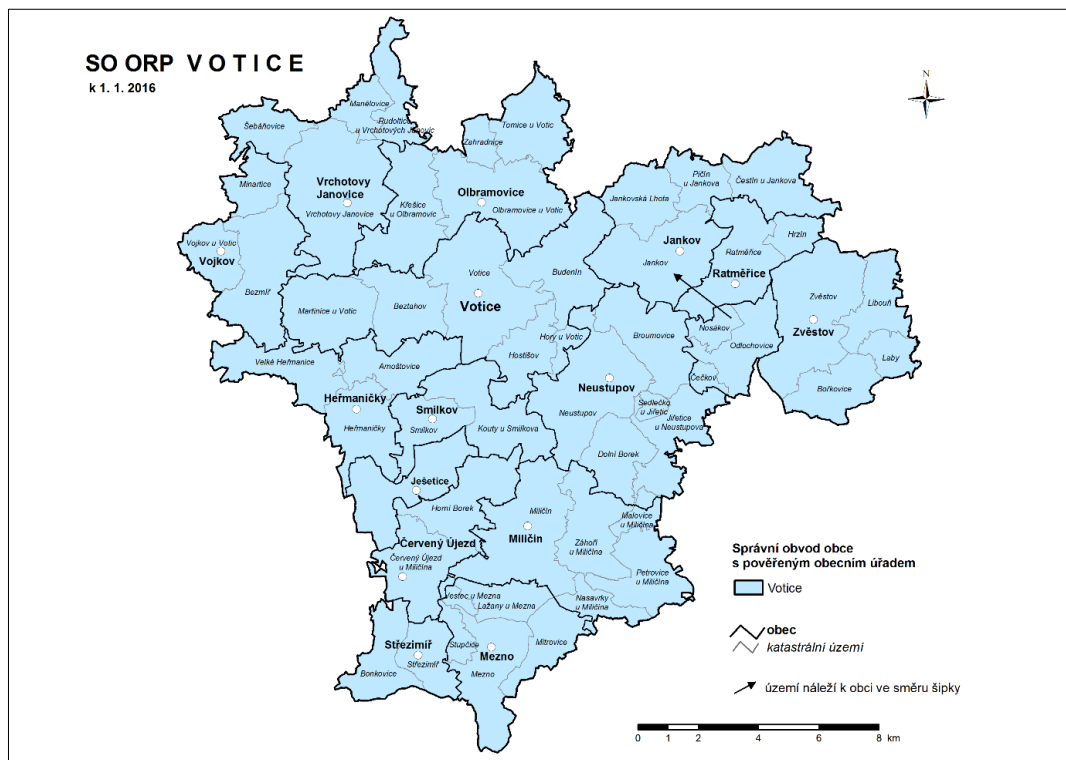
Nakonec je důležité zmínit, že na území obce Votice se částečně rozkládá přírodní park Džbány-Žebrák, který byl vyhlášen roku 1996 pro rozmanitost a zachovalost krajiny připomínající podhorské oblasti. Město Votice (2006) zmiňuje několik druhů chráněných rostlin a živočichů, kteří se na jeho území vyskytují. Z rostlin to jsou například orchidej prstnatec májový, bublinatka jižní, suchopýr bahenní a rosnatka okrouhlostá, z živočichů pak čolek horský, rosnička zelená, chrástal polní, bekasina otavní, včelojed lesní, výr velký, ledňáček říční, vydra říční a netopýr severní.

3.2 Socio-ekonomická charakteristika

Votice jsou společně se svým okolím velice specifickým regionem. Ačkoliv jsou součástí Středočeského kraje, najdeme o nich mnoho informací i v publikacích týkajících se Jižních Čech. Geograficky totiž leží prakticky na hranici Středních a Jižních Čech, což z nich dělá tzv. vnitřní pohraničí a minimálně v některých aspektech také vnitřní periferii. Rozpolcenost mezi dva kraje způsobuje určité paradoxy v charakteristice tohoto regionu.

V roce 2002 došlo k reformě veřejné správy, která obcím udělila statut obce I. stupně, obce II. stupně (obec s pověřeným úřadem – POU) nebo obce III. stupně (obec s rozšířenou působností – ORP). Město Votice má statut obce III. stupně. SO ORP Votice (mapa 4) tvoří od roku 2005 celkem 15 obcí, v nichž dle ČSÚ (2022a) žije 12 460 obyvatel.

Mapa 4

Zdroj: ČSÚ, 2022a

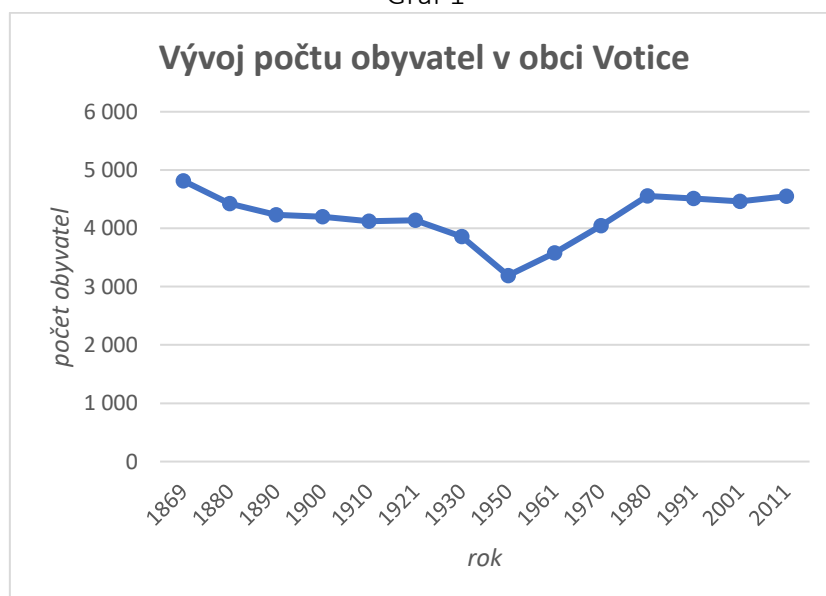
Necelých 12 500 obyvatel je nejméně ze všech SO ORP ve Středočeském kraji. Hustota zalidnění činí 43 obyv./km², což je 3 x méně, než je průměrná hustota zalidnění České republiky. Také podíl městského obyvatelstva je jeden z nejnižších ze všech obvodů.

Voticko je regionem vesnického charakteru (Votice jsou jediným městem v celém obvodu), jenž má problém se stárnoucím obyvatelstvem, které zde však zároveň udržuje tradiční hodnoty. Obyvatelstvo vykazuje relativně vysokou míru religiozity, nižší vzdělanost a vyšší podíl zaměstnanosti v zemědělství i v průmyslu. Na druhou stranu se SO ORP Votice dlouhodobě pyšní jednou z nejnižších měr nezaměstnanosti z celé České republiky (ČSÚ, 2022a).

Obyvatelstvo

V obci Votice žije kolem 4500 obyvatel, přičemž se jejich počet v posledních 50 letech (dle dat ze SLBB) stále drží velmi blízko této hodnoty (graf 1). 84 % všech obyvatel obce žije v samotném městě Votice (Matrika Města Votice, 2022). Obec se stejně jako celý SO ORP potýká se stárnutím obyvatelstva a v posledních několika letech také s jeho velmi pomalým, avšak stálým přirozeným i celkovým úbytkem. Tento trend by částečně mohla zastavit vznikající výstavba rodinných domů na jihozápadní straně města.

Graf 1

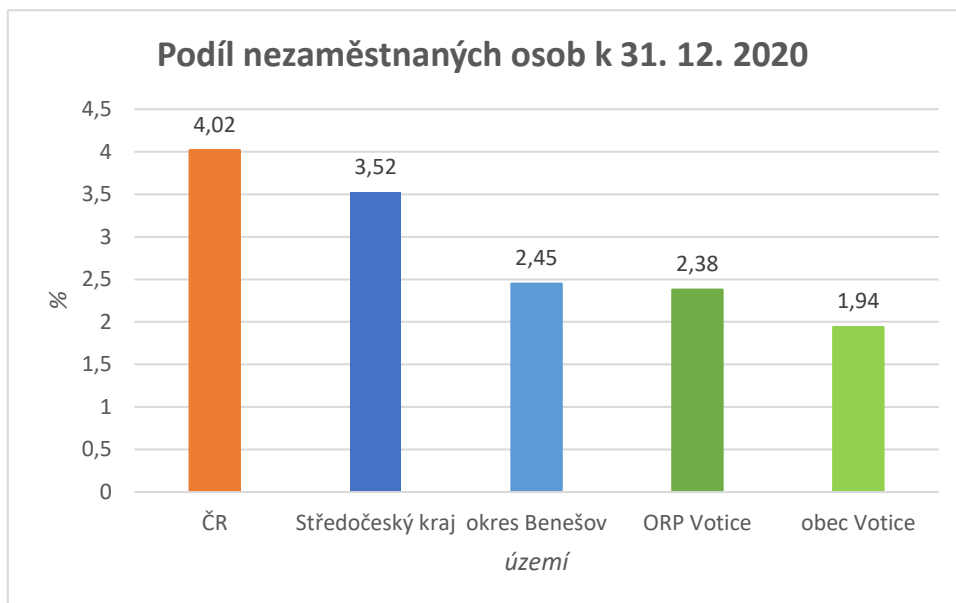

Natálie Veverková (zdroj dat: ČSÚ, 2015)

Obyvatelstvo obce vykazuje podobné charakteristiky jako obyvatelstvo celého ORP. Vyššího nebo vysokoškolského vzdělání dosahuje jen 8,6 % obyvatel obce, což je silně pod průměrem České republiky, naopak lidí s ukončeným středoškolským vzděláním je ve Voticích více. Místní lidé pracují častěji v primárním sektoru (3 %), stavebnictví (8 %) a průmyslu (29 %), než je ve většině regionů ČR běžné. Naopak sektor služeb dává práci „jen“ 50 % zdejšího

obyvatelstva. Podíl nezaměstnaných osob se dlouhodobě drží pod 2 %, na grafu 2 vidíme, že se jedná o velmi nízkou hodnotu.

Graf 2

Natálie Veverková (zdroj dat: ČSÚ, 2022)

Na závěr je třeba zmínit také religiozitu, která je kvůli tradičním hodnotám místních obyvatel důležitá. Ve Voticích žije více než 20 % věřících, z nichž se však 6 % nehlásí k žádné církvi. K římskokatolické církvi se hlásí téměř 14 % obyvatel a necelé 1 % pak k církvi českobratrské (ČSÚ, 2022).

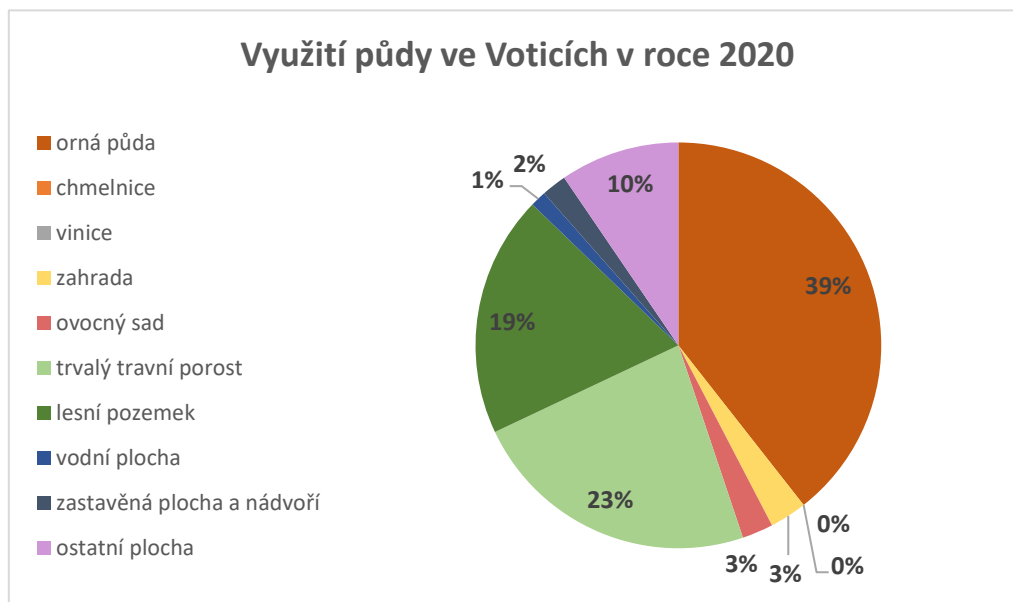
Zemědělství

Votice, respektive celé Voticko, lze označit za zemědělský region, k čemuž přispívá jednak nižší hustota zalidnění umožňující prostor pro hospodaření, jednak obyvatelstvo s nižší vzdělaností nacházející v zemědělství uplatnění a jednak historická tradice. V minulosti bylo ve zdejším regionu tradiční tzv. kovozezemědělství, kdy většina rodin vlastnila malé hospodářství, ale zároveň byla trvale zaměstnaná mimo zemědělství (Hudečková, 2017). Navzdory této skutečnosti byla v 50. letech minulého století kolektivizace na Voticku velmi problematická a narazila na velký odpor místních obyvatel. Právě díky paměti místních si krajina, na níž hospodaří mnoho spíše drobnějších zemědělců, dosud udržuje vesnický a zemědělský ráz.

Zemědělská půda obce tvoří téměř 68 % z celkové výměry, zatímco celorepublikový průměr podílu zemědělské půdy je o 15 procentních bodů nižší. Místní přírodní poměry však nejsou příliš vhodné pro rostlinnou výrobu, a proto převládá výroba živočišná. Pole slouží především

pro pěstování plodin vhodných ke zkrmování hospodářským zvířatům, které spásají trvalé travní porosty, jejichž podíl je oproti celorepublikovému průměru opět výrazně vyšší (23 % v obci Votice oproti 12 % v ČR dle ČSÚ 2022). Kompletní využití půdy v obci Votice ukazuje graf 3.

Graf 3

Natálie Veverková (zdroj dat: ČSÚ, 2022)

Průmysl

Ve Voticích působí několik poměrně velkých průmyslových podniků zaměstnávajících od desítek po stovky zaměstnanců. Přítomnost těchto podniků pomáhá dlouhodobě udržovat již zmiňovanou velmi nízkou míru nezaměstnanosti. Místní pracovní síla nedokáže naplnit poptávku firem po zaměstnancích, a tak v současnosti tyto firmy částečně fungují díky agenturním zaměstnancům z jiných států (především ze Slovenska a Ukrajiny).

Největším místním zaměstnavatelem je firma NVision Czech Republic (dříve Sitronics, Tesla Tech), která v současné době ve Voticích zaměstnává na 350 zaměstnanců. Firma se zabývá výrobou elektronických zařízení a komponent pro automobilový průmysl, telekomunikace, řídicí a regulační techniky (NVision Czech Republic a. s., 2020). Ve Voticích má dlouhou tradici má rovněž firma Kavalierglass a. s. navazující na sklárny Kavalier, která se zde zaměřuje na výrobu sklářských forem, kovových dílů a příslušenství a provozuje rovněž kamennou prodejnu skla známého pod značkou Simax. Ve Votické pobočce Kavalierglass podle Marešové (2022) pracuje na 110 lidí. Od 90. let se také západně od města praží káva známá pod značkou Marila. Marilu v roce 2009 koupila firma Mokate Czech. Kromě kávy se ve votické výrobě pečou také tradiční perníky, vyrábí piškoty nebo oplatky Marilky. HR specialista (Říha, 2022)

společnosti Mokate Czech uvádí, že votická provozovna dává práci téměř 300 lidem. Rovněž na západní straně města působí firma Top Power zabývající se výrobou, osazováním, testováním a montáží elektroniky, která dle Bednářové (2022) čítá k 50 stálým zaměstnancům. Ve městě působí také další menší firmy nebo pobočky větších firem zaměstnávající ale v místním regionu nízký počet zaměstnanců. Příkladem může být Primagra Votice spadající pod holding Agrofert působící v síle v místní části Beztahov. Za zmínku stojí také místní firma Keramika Andreas zabývající se výrobou dekorativní keramiky, jejíž výrobky je možné spatřit v Muzeu rekordů a kuriozit v Pelhřimově.

Těžba

V minulosti bylo na území obce Votice několik lomů, v nichž se těžily různé suroviny. V současnosti je již aktivní jen jeden z nich, a to kamenolom pro těžbu granodioritu místní části Beztahov, který je ve vlastnictví společnosti ZAPA beton a. s. Lom se nachází v bezprostřední blízkosti železniční tratě, takže z něj dováží suroviny na stavbu IV. železničního koridoru. Obec má na jednu stranu z lomu určité finanční příjmy, na druhou stranu musí neustále řešit stížnosti obyvatel na hluk, prašnost a znečišťování i ničení silnic nákladními auty (Slavík, 2022).

Česká geologická služba (1998) upozorňuje, že severovýchodně od města u silnice E55 lze v opuštěném vápencovém lomu pozorovat čočky mramoru (krystalického vápence), jež jsou součástí tzv. sušicko-votické série. Vápenec se zde dle Pavlovského (2000) těžil pro účely pálení vápna do stavebnictví do roku 1929 a v současné době lze na místě pozorovat velmi málo vyvinuté krasové jevy. Geopark Kraj Blanický rytířů (2022) zmiňuje ještě další opuštěný lom, a to na pararulu s polohou krystalického vápence až erlanu, který se nachází nedaleko silnice na Hostišov a motokrosové dráhy na Polském vrchu. V tomto opuštěném lomu lze pozorovat vzájemné obtékání dvou hornin, které se nazývá budináž.

Doprava

Dopravní dostupnost lze ve Voticích hodnotit jako velmi dobrou, a to i přesto, že obec leží prakticky na hranici Středočeského a Jihočeského kraje. Těsně kolem města Votic totiž prochází mezinárodní silnice E55, jež je v tomto úseku silnicí I. třídy značenou jako I/3. Z mezinárodního hlediska se jedná o páteřní severojižní evropskou silnici měřící více než 3000 km. Pro Votice je však důležité, že jim umožňuje dobré silniční spojení s hlavním městem na sever a s Českými Budějovicemi na jih. Současným problémem je však její velká přetíženost, jíž by v budoucnu mělo vyřešit dokončení dálnice D3.

Železniční trať prochází 2 km západně od samotného města Votice a je rovněž velmi důležitou dopravní tepnou. Jedná se o IV. tranzitní železniční koridor, který je pro Votice významný také především propojením Prahy a Českých Budějovic. Nádraží Votice se nachází v místní části Beztahov a v současné době je k němu ze samotného města velmi dobré autobusové spojení. Nevýhodou však zůstává, že se nejedná o rychlíkovou stanici – rychlíky staví v sousedních Olbramovicích.

Z hlediska veřejné dopravy byl pro Votice, respektive celé Voticko, významný rok 2020, kdy byl celý region začleněn do systému Pražské integrované dopravy. Dle ROPID (2020) se tak veřejná doprava ve zdejším regionu stala pro cestující přehlednější a výhodnější z hlediska návaznosti spojů. Velkou výhodou je také možnost cestovat na jednu jízdenku v rámci téměř celého Středočeského kraje (většina oblastí kraje je do PID rovněž začleněná) i Prahy, a to včetně pražské městské hromadné dopravy. Především mladší generace pak ocení možnost koupit si elektronickou jízdenku přes aplikaci PID Lítačka.

Nespornou výhodou je také fakt, že páteřní linka 500 z Benešova (případně z Prahy) nekončí na hranici Středočeského kraje, ale pokračuje až do jihočeského Tábora (některé spoje až do Jindřichova Hradce nebo Třeboně) – nicméně jízdenka PID přestává na krajské hranici platit a dále je třeba mít zajištěnou jízdenku od daného dopravce.

Mimo již zmiňovaných měst, Praha, Benešov a Tábor, je z Votic relativně silná dojížděka do Sedlčan a Vlašimi, přičemž obě tato města jsou rovněž začleněna do PID. Zatímco do Prahy, Benešova a Tábora je výhodné jak autobusové, tak vlakové spojení, do Sedlčan a Vlašimi je výrazně výhodnější spojení autobusové. Do obou měst sice také vedou železniční tratě, nicméně do Vlašimi je vlakem nutné jet přes Benešov a do Sedlčan přes Olbramovice, čímž se cesta vlakem do těchto měst stává časově náročnější i finančně nákladnější.

Služby

Služby zahrnují široké spektrum činností, a proto jsou jedním ze základních ukazatelů určujících kvalitu života na určitém místě. Toho si jsou vědomi rovněž tvůrci projektu Obce v datech, který zkoumá kvalitu života v 205 obcích s rozšířenou působností a v Praze. Tento projekt na základě sběru dat vyhodnocuje index kvality života, jenž dosahuje hodnoty 0 až 10. Votice dle Obcí v datech (2022) dosahují hodnoty 3,5 a zauímají tak 165. místo v ČR a 26. místo ve Středočeském kraji (za rok 2021), přičemž se jako nejméně kvalitní jeví právě v kategorii vztahy a služby. V jednotlivých hodnoceních lze pozorovat nedostatečnou kvalitu především v oblasti kinematografie (ve Voticích se kino sice funguje, ale promítá jen několik

filmů měsíčně) a restaurací, kdy se ve Voticích nachází málo restaurací na počet obyvatel. Nejvyšších hodnot naopak dosahuje hazard (ve městě jsou nadstandardní možnosti hazardních her) a supermarketů, jejichž množství ve městě a okolí lze také označit za více než dostačující. Z těchto dat dále vyplývá vysoká kvalita zdravotnictví – nadprůměrná je např. dostupnost dětských lékařů v obci a dojezdová vzdálenost do nemocnice (ta sice není přímo ve Voticích, ale je v Benešově, Táboře a některá oddělení, jako např. chirurgie, fungují nonstop i v Sedlčanech). Je však nutné brát na zřetel, že výše uvedený projekt sice poskytuje určitý orientační přehled ohledně kvality života, a tudíž i poskytovaných služeb, ale nelze jej považovat za směrodatný ve všech ohledech. Je zřejmé, že z hlediska udržitelnosti není možné, aby Votice, jako nejmenší ORP ve Středočeském kraji a jedno z nejmenších v ČR dle počtu obyvatel, poskytovaly stejné množství a kvalitu služeb jako např. Praha nebo Brno.

Lidé nejčastěji využívají a k běžnému životu potřebují především služby v oblastech obchodu, vzdělání, zdravotnictví a veřejné správy. Požadovaným benefitem jsou ještě služby v oblasti kultury a zábavy.

Pokud se na jednotlivé oblasti podíváme blíže, lze konstatovat, že služby v oblasti obchodu jsou na dostačující úrovni. Ve městě se nachází dva supermarkety (Penny a Lidl), doplněné obchody menších rozměrů jako Flop, Coop a několik večerek. Nechybí ani řeznictví, pekárna, drogerie, domácí potřeby, železářství a elektronika, květinářství, papírnictví, hračky, galanterie, obchod s obuví či možnost bezobalového nákupu některých potravin a drogerie. Stejně tak ve Voticích funguje pobočka České spořitelny, Česká pošta, Zásilkovna a několik bankomatů. Občané by pravděpodobně uvítali možnost nákupu oblečení či sportovních potřeb od nějakého většího řetězce, je však otázkou, zda by byl takový obchod ve Voticích udržitelný.

Co se týká vzdělání, přímo ve městě se nachází mateřská škola, jež má v současné době dostatečnou kapacitu (přijímá i 2leté děti), základní škola, jejíž počet žáků se pohybuje kolem 500, a speciální školské zařízení ZŠ Votice, Smetanova. Střední škola ve Voticích historicky byla, nicméně poslední studenti na ní odmaturovali v roce 1967 (Pavlovský, 2000). Středoškoláci v současnosti nejčastěji dojíždí do Benešova, Tábora, Sedlčan, Vlašimi a Neveklova, kdy je četností spojů i časovou délkou cesty denní dojíždka do těchto měst bezproblémová. Vysokoškolští studenti navštěvují především univerzity v Praze a Českých Budějovicích, kam je denní dojíždka možná, ale pro časovou a finanční náročnost málo využívaná.

Ve městě jsou rovněž dostupní praktičtí lékaři pro dospělé i děti a dorost a také několik odborných lékařů, kteří ale obvykle neordinují každý den. Ve městě chybí zdravotní pohotovost, je však otázkou, zda je její přítomnost vzhledem k nízkému času dojížděky do spádové okresní nemocnice Benešov nutná.

Z hlediska veřejné správy ve městě působí Městský úřad, jež je úřadem pověřeným a vyřizuje tedy všechny náležitosti. Rovněž zde sídlí úřad práce a finanční úřad, ale na katastrální úřad a k soudu občané dojíždí do Benešova.

Z hlediska kultury a zábavy ve městě funguje poměrně pestré spektrum služeb, a to jak pro dospělé, tak pro děti. Nechybí Základní umělecká škola, jazyková škola, knihovna, zrekonstruovaný městský stadion, kino ani místo pro divadelní představení. Votičtí občané ale opakovaně volají po krytém bazénu, jehož provoz by však byl pro město finančně neúnosný. Někteří by rovněž uvítali zimní stadion, u kterého je ale jeho rentabilita také otázkou (Slavík, 2022).

Cestovní ruch

Ačkoliv cestovní ruch patří do nabídky služeb, je vhodné jej zmínit na závěr této kapitoly samostatně. Votice totiž pro svou nízkou hustotu zalidnění, zachovalou kopcovitou přírodní krajinu s čistým životním prostředím a výhodnou geografickou polohu skrývají poměrně vysoký potenciál v této oblasti. V samotných Voticích se sice nenachází žádný opravdu významný turistický cíl, nicméně do 30 minut jízdy autem stojí zámek Konopiště, město Tábor, či bájná Hora Blaník a ani do Prahy to není daleko. Votice tak mohou být pro turisty výhodným místem pro ubytování. Vhodné jsou rovněž pro jízdu na koni a cykloturistiku, avšak pouze pro fyzicky zdatnější jedince.

V samotné obci je nejvýznamnější památkou Votický klášter nabízející několik zdařilých expozic. Více informací o cílech cestovního ruchu ve Voticích i širším okolí podává tato příběhová mapa: <https://storymaps.arcgis.com/stories/887f3f9f9ea6485ba950cfaf2f9d3799>, která je zároveň součástí multimediální pomůcky vytvářené v rámci praktické části práce.

3.3 Historie města

Historie města Votice je, vyjma událostí posledních několika let, pěkně zpracována v knize *Vyprávění o Voticích* z roku 2000, jíž napsal bývalý městský kronikář a učitel dějepisu Pavel Pavlovský. Z tohoto důvodu není nutné dějiny Votic v této práci podrobně líčit, ale postačí

stručný přehled nejdůležitějších a nejzajímavějších událostí převážně převzatý právě z této publikace, do níž zároveň mohou nahlédnout zájemci o podrobnější dějiny města.

Votice byly pravděpodobně založeny ve druhé polovině 12. století vladykou Ottou a jejich původní název zněl Otice (Otici). Součástí osady pravděpodobně býval hrad a přibližně od roku 1200 také kostel (dnešní farní kostel sv. Václava, který je nejstarší stojící budovou ve městě). Osada se postupně rozrůstala, nejprve do míst dnešní Tábořské ulice a teprve později směrem k současnému centru města. Hrad zanikl a v 15. století jej nahradila tvrz, která byla později přestavěna na zámek (současný Starý zámek). Ve městě začali přibývat rovněž Židé, kteří založili vlastní, tzv. židovskou, obec a v roce 1536 také hřbitov na jihu města, což svědčí o nebývale dobrých vztazích mezi Židy a ostatními votickými občany.

V 15. a 16. století lze pozorovat v českých zemích poměrně velký příklon lidu k husitství, v kraji Votickém doslova masový. Přijímání pod obojí vyznávala většina místních občanů, stejně jako jejich pán, což nebylo katolické církvi příliš po chuti. Otevřený odklon lidu od katolické církve byl nakonec potlačen v první polovině 17. století, kdy v průběhu 30leté války došlo k potlačení stavovského povstání a popravě 27 českých pánů na Staroměstském náměstí, mezi nimiž byl i oblíbený pán Votic Kašpar Kaplíř ze Sulevic. Majetky Kašpara Kaplíře ze Sulevic byly zabaveny a novým Votickým pánem se stal Sezima z Vrtby, krutý a votickým lidem neoblíbený katolík. Právě neoblíbenému Sezimovi z Vrtby však město vděčí za založení Kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích v roce 1627 a jeho synovi za vystavění kaple sv. Vojtěcha na vrcholu Větrov a kopie Božího hrobu na obecním hřbitově.

V průběhu 17. a 18. století se Votice postupně rozrůstaly, ale také zažily několik ničivých požárů, při kterých vyhořelo celé město včetně farního kostela (vyjma obvodových zdí). Významnou událostí byla stavba železniční dráhy císaře Františka Josefa v letech 1867 až 1870. Tato dráha měla původně vést těsně za městem, pod dnešní sokolovnou, avšak zejména vzhledem k tlaku Olbramovického starosty a zároveň hejtmana vzniklo nádraží na Veselce u Olbramovic, která je od Votic vzdálená ¾ hodiny chůze pěšky. Votice si nakonec vymohly alespoň železniční stanici z drážního domku 2 km západně od města, k níž na vlastní náklady vystavěly silnici. U vlakového nádraží se později postupně rozrostla osada počítána k Beztahovu a místními lidově nazývána „dolní“ Beztahov.

V roce 1914 začala Velká válka, která se na civilním obyvatelstvu projevila především bídou, hladem a potlačováním vlastenectví. Na půdě obce, konkrétně v chalupě politika, historika a publicisty Jana Herbena na Hostišově, se konala některá důležitá setkání skupiny Maffie, jež

byla součástí domácího odboje a napomohla vzniku Československa, který byl na konci První světové války oslavován. Ve stejné době bohužel postihla vysílené obyvatelstvo celého světa epidemie španělské chřipky, která se, na rozdíl od epidemie moru v 17. století, nevyhnula ani Voticím. V nejhorší době na ni umírali až 3 votičtí občané denně.

Ve 20. letech minulého století přišla doba velkého rozkvětu nově vzniklé republiky. Konečně byly vlastenectví a příklon votických obyvatel k husitství výhodou. Ve městě vyrostly například budova sokolovny, kostel Československé církve bratrské – Husův Sbor, hasičský dům, vodovod, vodojem, mnoho obytných domů a rovněž došlo k elektrifikaci města (1920). Významnou osobností pro meziválečné Votice byl Emanuel Maceška, velkopodnikatel, mecenáš a starosta města v letech 1931 až 1938. Dle Brejžka (2018) Maceška ve Voticích vlastnil votický velkostatek, k němuž patřil zámek, pivovar, lihovar, vápenka, pila v Opalí a poplužní dvory na Javoře, Hostišově a Beztahově. Dále zde založil ovocnářskou školku a na pastvinách choval vepře, jejichž maso potřeboval do svých pražských podniků. Díky tomu, že byl Emanuel Maceška bohatý, ale také dobrosrdečný a solidární (vše sám vybudoval, pocházel z nuzných poměrů), nebyla ve Voticích ani v letech předválečné krize téměř žádná nezaměstnanost⁸.

Dne 16. března 1939 dorazili v pozdních večerních hodinách do Votic němečtí vojáci a místní občany čekaly těžké časy. Z doby 2. světové války se jako nejdůležitější jeví zmínit, že došlo k zániku židovské obce – z původních 109 votických Židů se po válce domů vrátilo jen 12, mezi nimi židovský lékař Hugo Kohn s rodinou. Druhou důležitou událostí druhé světové války byl atentát na říšského protektora Reinharda Heydricha, do kterého byli zapojeni i někteří votičtí občané. Konkrétně manželé Karabelovi, jež přes noc schovali doktora Lyčku, lékaře, který po atentátu ošetřil Jana Kubiše, a městský tajemník Antonín Opička. Jedné z blízkých obcí, Ouběnicím, se dokonce jen o vlasek vyhnul osud, který potkal Lidice a Ležáky.

Škody, které nestihla napáchat válka, dokončili komunisté. Ti například roku 1949 zbourali synagogu, zakázali fungování většiny spolků, které se staraly o místní kulturu, zrušili votické muzeum a vyhnali poslední františkány z kláštera, aby mohli jeho budovu po desítky let devastovat a mimo jiné využívat jako pracoviště STB. V této době docházelo také ke kolektivizaci zemědělství, která na Voticku neprobíhala příliš snadno. V důsledku těchto

⁸ Komunistický režim bohužel Maceškovy majetky později zabavil a ty ve vlastnictví státu chátraly. V restitucích je získal potomek Alois Maceška, který však při množství vyrestitovaného majetku nemá finance a sílu budovu výrazněji opravit a využít. Udržuje je proto pouze v takovém stavu, aby jako historické památky nespadly.

událostí došlo k vystěhování mnohých rodin, jež v tomto regionu žily po generace a nastěhování jiných do jejich domovů. Především mnoho mužů odmítajících komunistický režim bylo po dlouhé roky vězněno a jeden z nich dokonce údajně ubytý při výslechu ve Votickém klášteře.

Za minulého režimu také existoval samostatný okres Votice (v letech 1949 až 1960) a ve Voticích fungovala střední škola. Na místě židovské obce vzniklo sídliště, přibyla zástavba na Srbickém vrchu, v okolí Husova Sboru a na jihovýchodě města, bylo vystavěno velké koupaliště (to však bylo po několika letech fungování téměř celé zavezeno kvůli stavbě obchvatu města) a vyrostl městský stadion. Z hlediska sportu pak byla velmi úspěšná lukostřelba, ve které votičtí členové překonávali státní rekordy a účastnili se mezinárodních závodů. Velkých úspěchů v lukostřelbě se však votičtí lukostřelci těší i dnes.

Po roce 1989 došlo ve Voticích k obnovení mnohých tradic, například stavění májky nebo rozsvěcení vánočního stromu na náměstí. Dále byla obnovena činnost Junáku a Sokola, zrušila se nelegální skládka, město se plynofikovalo (1997) a postupně se začaly opravovat některé památky i ostatní budovy (Pavlovský, 2000).

Za nejvýznamnější události posledních let lze považovat zakoupení budovy kláštera městem, její rekonstrukce a otevření veřejnosti. Expozice v klášteře jsou v současné době cílem cestovního ruchu, refektář místem konání svatebních obřadů, přednášek či kulturních akcí a rajský dvůr letním kinem, divadlem nebo koncertním místem. Zázemí zde ale našlo také komunitní centrum. V roce 2020 došlo k otevření nově vybudovaného biokoupaliště Pilař na západní straně města. Po mnoha letech se také město rozrůstá směrem na západ a jihozápad v podobě rozsáhlé rodinné zástavby. Problémy, které město v současné době asi nejvíce trápí jsou kvalita pitné vody, již mimo jiné zvyšuje výrazné sucho, a pravidelné kolony vznikající na E 55 zejména v úseku Miličín – Olbramovice. Z tohoto důvodu je město příznivcem dostavby dálnice D3, která by měla provozu v blízkém okolí města i ve městě samotném výrazně ulevit (Slavík, 2022).

3.4 Místní části

Obec Votice se skládá z 22 místních částí, přičemž nejvíce obyvatel - 3812 (84 %) se koncentruje ve Voticích. Dalšími třemi největšími místními částmi jsou Beztahov se 121 obyvateli, Budenín se 103 obyvateli a Srbice s 81 obyvateli. Naopak nejmenší místní částí je Javor s 1 obyvatelem.

Některé dnešní místní části Votic byly v minulosti samostatnými obcemi, a to Budenín, Lysá, Martinice a Srbice. Z rodu Martinických dokonce pocházel zakladatel Votic vladyka Otta. Některé osady také úplně zanikly (nejčastěji v průběhu 30leté války), přičemž na jejich místech vyrostly v některých případech osady nové. Příklady zaniklých osad jsou Čeřeniště, z nějž se zachovala jen hájovna, nebo Čeňovice, na jejichž místě vznikly vesnice Ohrada a Větrov. Stručný přehled všech současných místních částí obce Votice podává tabulka 3 a podrobnější informace příběhová mapa, která je součástí praktické části práce a je dostupná na: <https://storymaps.arcgis.com/stories/e2862003e6c041c69db4fd1cd8c997cb>.

Tab. 3: Přehled místních částí obce Votice

Název místní části	Počet obyvatel (k 15. 1. 2022)	Doplňující informace
Beztahov	121	<i>rozdělena na dvě části železniční tratí a lesem Bažantnice</i>
Bučovice	27	<i>součástí Bučovic jsou rovněž samoty Rambousy, Mlýnec a Ranč Sluničko, který byl původně slunečními lázněmi</i>
Buchov	7	<i>osada je rozdělená státní silnicí 1/3</i>
Budenín	103	<i>rozlehlá vesnice, která měla vlastní školu nebo knihovnu</i>
Hory	2	<i>název pochází od nehostinného počasí, které zde panuje především v chladnější části roku</i>
Hostišov	39	<i>v Hostišově se nachází vila Jana Herbena, který Hostišov považoval za svůj druhý domov</i>
Javor	1	<i>samostatnost dána minulostí, kdy zde stávala rytířská tvrz</i>
Kaliště	32	<i>obklopená přírodním parkem Džbány-Žebrák, v němž žije několik druhů ohrožených rostlin i živočichů</i>
Košovice	16	<i>jejich součástí je také statek Volevěč</i>
Lysá	14	<i>historicky samostatná obec, dnes spíše zahrádkářská kolonie</i>
Martinice	60	<i>součástí jsou samoty Faranda a Mastník. Historicky samostatná obec s nejstarším (raně gotickým) kostelem v diecézi.</i>
Mladoušov	23	<i>stával na významné zemské stezce, tzv. Gmündské cestě</i>
Mysletice	32	<i>z Mysletic je to nejbliže na horu Větrov s kaplí sv. Vojtěcha, na jehož svátek se zde již stovky let koná svatovojtěšská pouť</i>
Nazdice	48	<i>původní název zněl Nazice</i>
Nezdice	14	<i>stojí v nich památný dub</i>
Otradovice	60	<i>rozdrobené na 6 částí – Bašta, Světlá, Neustupovské Otradovice, Černý les, Žandavka a dvůr s tvrzištěm</i>
Srbice	81	<i>kdysi samostatná obec, dnes místní část, která s Voticemi splynula i zástavbou, a přesto si udržela vesnický ráz</i>
Střelítov	17	<i>místo, na němž stojí, bylo dle archeologických nálezů osídleno již Kelty</i>
Větrov	21	<i>skládá se ze dvou vesnic – Ohrada a Větrov</i>
Votice	3872	<i>nejen centrum obce, ale také celého regionu. Jejich součástí je i osada Amerika</i>
Vranov	3	<i>skládá se z Vranova (2 stavení) a samota Faranda a Babičky</i>
Zdeboř	1	<i>znovu založená ves (2 statky), původní vesnice zanikla během 30-ti leté války</i>

Natálie Veverková, počet obyvatel dle Matriky Města Votice, 2022

4 Metodika tvorby multimediální pomůcky

Tato kapitola popisuje, jakým způsobem vznikala Multimediální pomůcka pro výuku místního regionu Votic, jež bude představena v následující kapitole. Samotnému vzniku pomůcky samozřejmě předcházelo nastudování patřičných pramenů, a to jak regionálních, tak didaktických. Kvalitních regionálních pramenů o obci není mnoho, navíc mnohé z nich téměř doslova kopírují informace z již existující literatury. Důležitým krokem proto bylo nashromáždění veškerých tištěných publikací, brožur, regionálních webových stránek a aplikací, porovnání poznatků v nich obsažených a zjištění informací, které se v žádném z těchto zdrojů nevyskytovaly, ale pro vytvoření výukové pomůcky byly potřebné. V doplnění dodatečných poznatků byly důležitým přínosem osobní korespondence a rozhovory se starostou Votic, panem Jiřím Slavíkem, a kronikářkou města, paní Janou Špačkovou.

Jak již bylo zmíněno v úvodu, multimediální pomůcka pro výuku místního regionu je zpracována ve formě webových stránek, a to konkrétně pomocí bezplatné aplikace Weby Google (Google Sites). Webové stránky byly pro tvorbu pomůcky vybrány pro své nesporné výhody oproti jiným multimédiím. Především pro hypermedialitu s téměř neomezenými možnostmi kombinování různých prvků a informací, snadnou dostupnost a možnost rychlé aktualizace z jakéhokoliv místa a zařízení s připojením k internetu.

Konkrétně Weby Google pak přináší možnost vytvořit webové stránky i lidem, kteří se nevyznají v programování. Oproti jiným možnostem založeným na podobném principu (jako např. www.webnode.cz nebo www.estranky.cz) je jejich nespornou výhodou fakt, že na ně lze nahrát zdarma neomezené množství dat, a navíc je lze snadno propojit s dalšími aplikacemi od společnosti Google (např. formuláře, tabulky, dokumenty, prezentace). K jejich založení stačí mít založený uživatelský účet Google. Jeho vlastník jednoduše otevře Google Disk, zvolí položku přidat a vybere Weby Google. Poté již volí název webu, přidá jednotlivé stránky, logo a vybere jeden ze šesti motivů. Do stránek je možné vkládat prakticky jakékoliv materiály, a to buď z disku, vlastního zařízení nebo z internetu skrze adresu URL. Výhodou je také možnost vkládání materiálů přes HTML kód (autorka tuto možnost využila například pro vkládání map). Drobnou nevýhodou je vkládání videí výhradně skrze internetový server www.youtube.com. Například vlastní video je proto nutné nejprve nahrát na Youtube a teprve poté vložit do webových stránek. V některých momentech může také tvůrce stránek narazit na omezenější možnosti v úpravách designu, avšak nejedná se o zásadní nedostatky.

Vytvořit multimediální pomůcku formou webových stránek není totéž, jako vytvářet webové stránky např. o rodinné firmě. Učební pomůcka vzniká za účelem vzdělávání, a proto je třeba zohlednit určité zásady. K tomu, aby byly tyto zásady dodrženy, sloužila prostudovaná literatura zabývající se multimediální výukou. Jako velice zásadní se jevílo dodržet především funkce výukových webových stránek dle Robové (2009), které byly podrobněji rozebírány na stranách 26 a 27.

- Bezchybnost uváděných informací zajišťují *relevantní zdroje*, z nichž bylo čerpáno.
- Přehlednosti informací napomáhá *rozčlenění do 8 základních částí* (záložek) a *sjednocená grafika* v celé pomůcce.
- Text je psán *jazykem srozumitelným* pro žáky 2. stupně základní školy.
- Pojmy či události, které by nemusely být žákům zřejmé, obsahují *hypertextové odkazy* s vysvětlením a zasazením do kontextu.
- Odkazy rovněž zajišťují další z uvedených funkcí – integrační a koordinační.
- Kontrolní zpevňovací funkce plní *online cvičení*, z nichž žáci získávají okamžitou zpětnou vazbu.
- A konečně poměrně velké množství *dynamických prvků* by mělo vést k podnícení zájmu žáků a samostatnému získávání dalších poznatků o místním regionu.

Pomůcka kombinuje řadu dostupných prvků:

• <i>text</i>	• <i>grafy</i>
• <i>obrázky</i>	• <i>videa</i>
• <i>gify/animace</i>	• <i>hypertextové/hypermediální odkazy</i>
• <i>mapy, příběhové mapy</i>	• <i>online cvičení</i>

Základním prvkem stmelujícím celou pomůcku dohromady je samozřejmě **text**, který je pro efektivnější a atraktivnější učení doplněn ostatními zmíněnými prvky. Hlavními informačními zdroji pro sepsání textu byly čtyřdílná série *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko: popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vylíčení života jejího lidu* od Čenka Habarta a již zmiňovaná publikace *Vyprávění o Voticích* od Pavla Pavlovského. Hlavní zdroje doplnily některé další regionální publikace, brožury a informace dostupné na webových stránkách regionálních organizací. Velkou oporou byly také konzultace se starostou města Votice panem Jiřím Slavíkem a kronikářkou města paní Janou Špačkovou.

Sepsání textu bylo jedním z nejtěžších úkolů, protože kvalitní textová informace je základem k vytvoření vhodné pomůcky. Po pečlivém zvážení jsou nakonec texty poměrně podrobné,

avšak umožňující žákům zasazení poznatků do širšího kontextu. Pro lepší přehlednost byly důležité informace zvýrazněny tučným písmem a doplňující informace naopak kurzívou. Návrhy na aktivity byly sepsány červenou kurzívou, odkazy podtrženy a vyznačeny modře. Žáci by se proto v textu měli, i přes jeho podrobnost, orientovat.

Většina **fotografií** doplňujících text je vlastním dílem autorky, která je pořizovala při různých příležitostech na mobilní telefon Iphone SE nebo na digitální kompaktní fotoaparát Sony CyberShot. Historické fotografie poskytla paní kronikářka Jana Špačková a některé fotografie z kulturních akcí pochází též od paní Špačkové nebo od paní Maršíčkové, přičemž obě souhlasily s uvedením svého jména pouze v záložce prameny a literatura, a to z důvodu, aby vzhled pomůcky nebyl narušován zdroji uvedenými pod každou fotografií zvlášť (což je navíc v případě animací i dost komplikované). Letecké záběry pomohl pomocí svého dronu vyfotit a natočit pan Kristián Kříž.

Stejným způsobem byly pořízeny i videozáznamy, z nichž vznikla dvě **videa**, která jsou součástí multimediální pomůcky (úvodní video a video shrnující kulturní rok ve Voticích). Pro stříhání videí byla použita dostupná verze programu OpenShot Video Editor. Jedná se o program nabízející přívětivé uživatelské prostředí a všechny funkce potřebné pro amatérský stříh videa. Nevýhodou je jeho velká náročnost na operační paměť počítače, která se projevovala opakovaným vyskakovaním okna s informací, že „program neodpovídá“, sekáním v průběhu stříhu a někdy neúspěšném uložení souboru. Jako přívětivější se jevila aplikace iMovie v telefonu, kterou však nebylo možné vzhledem k velikosti souborů pořízených na různá zařízení včetně dronu použít.

Celkem bylo pořízeno a sesbíráno téměř 2 500 fotografií a videozáznamů o velikosti téměř 45 GB, v pomůcce se jich však vyskytuje výrazně méně. Ne každá fotografie nebo video totiž byly pro použití vhodné. Například příběh *Votice: historie & současnost* na porovnání 17 historických a 17 současných fotografií ukazuje, jako moc se různá místa v obci změnila. Množství pořízených současných fotografií je však desetinásobné – pro každé místo vzniklo 10 současných fotografií, z nichž byla nakonec vybrána a do požadovaného rozlišení upravena pouze jedna.

Pro tvorbu **map** byly využity aplikace ArcGIS online a ArGIS Story Maps. Výhodou je jejich vzájemné propojení a online dostupnost, kdy pro vytvoření mapy není třeba stahovat žádný program. Potřebné vrstvy lze do mapy vložit z online katalogu. Mapu je třeba pojmenovat a pro vložení do webových stránek zkopírovat její HTML kód nebo adresu URL. V průběhu

vytváření pomůcky se však mapy musely předělávat, protože se vyskytl problém s vrstvami v nich přidanými. Součástí některých map byla například vrstva obce zajm., která z online katalogu zmizela, a tak bylo třeba najít jinou vhodnou vrstvu, která ji nahradí.

Na vizualizaci některých, především socioekonomických, charakteristik jsou vhodné **grafy**, pro něž bylo třeba sesbírat data. Ta byla dohledána jednak na webových stránkách Českého statistického úřadu, jednak získána od matrikářky Městského úřadu Votice, paní Jany Šedivé. Všechna získaná data byla vložena do programu Microsoft Excel, který je pro tvorbu tabulek a grafů bezkonkurenční. Grafy vznikaly především do kapitoly věnující se socioekonomickým podmínkám, přičemž jeden z těchto grafů bylo třeba „rozhýbat“. Za tímto účelem proto ve skutečnosti vzniklo 14 jednotlivých grafů v programu Microsoft Excel, které byly následně převedeny do formátu jpg a v tomto formátu spojeny v animaci ukazující vývoj počtu obyvatel v obci Votice v letech 1869 až 2011.

Jako nelehký úkol se ukázalo hledání vhodného programu pro tvorbu **animací**. Problémem většiny volně dostupných programů je omezená kapacita počtu vstupních souborů a nižší kvalita samotné animace. Nakonec byl jako nejvhodnější vyhodnocen internetový server pro online tvorbu animací s doménou www.picasion.com, na kterém je možné pro vznik animace využít i větší množství vstupních souborů, zvolit z několika možností velikostí i rychlosti a vytvořenou animaci nakonec stáhnout do zařízení.

Důležitou součástí každé multimediální pomůcky je také její interaktivita, která byla vyřešena vytvořením **online cvičení a her** na portálu www.learningapps.org. Tento portál funguje v několika jazycích včetně češtiny a nabízí možnost vytvoření více než dvou desítek typů cvičení a her. Výhodou je i možnost sdružení více cvičení a her s podobnou tematikou do matice aplikací. Autorka se snažila pestré škály her co nejvíce využít a pro každé téma zvolit to nejvhodnější cvičení/hru, jež shrne to nejdůležitější a nejzajímavější a podá žákovi potřebnou zpětnou vazbu. Součástí pomůcky jsou tyto typy cvičení a her:

- *rozřazování do skupin*
- *hledání párů*
- *jednoduché řazení*
- *šibenice*
- *pexeso*
- *číselná řada*
- *chcete být milionářem*
- *kvíz s více odpověďmi*
- *koňské dostihy*

Posledním, již zmiňovaným prvkem, jsou **hypertextové a hypermediální odkazy**, jež slouží k tomu, aby čtenáři vysvětlily pojem, který nemusí znát, připomněly historickou událost

v kontextu českých (i světových) dějin nebo odkázaly na příběhovou mapu či užitečné webové stránky. V celé pomůcce mají pro lepší přehlednost jednotnou grafickou podobu.

5 Multimediální pomůcka pro výuku místního regionu Votice

Výuková pomůcka nese název *Poznejte Votice* a je koncipována tak, aby žákům nejen předala komplexní informace o regionu, ale aby je rovněž zaujala. Z tohoto důvodu byl v procesu vzniku pomůcky kladen důraz na vyzdvihnutí skutečností, jež odlišují Votice od ostatních regionů nebo jsou něčím zajímavé, poutavé, ztělesňující místního genia loci. Zároveň bylo do pomůcky vloženo poměrně mnoho informací z různých oborů, a to za účelem využitelnosti v různých předmětech a při různých výukových tématech. K tomuto rozhodnutí vedl mimo jiné fakt, že samostatné výuce místního regionu v předmětu zeměpis není ve školním vzdělávacím programu věnováno příliš prostoru. Učitelé zeměpisu na ZŠ Votice potvrzují, že jim na výuku místního regionu zbývají 2, maximálně 3 vyučovací hodiny, což pro jeho skutečné poznání nestačí. Nicméně pokud žáci budou poznávat místní region v několika předmětech při mnoha rozličných situacích, bude nedostatečný čas k poznání místního regionu kompenzován.

Grafický přehled o členění multimediální výukové pomůcky podává následující schéma.

Schéma 1: Členění multimediální výukové pomůcky Poznejte Votice

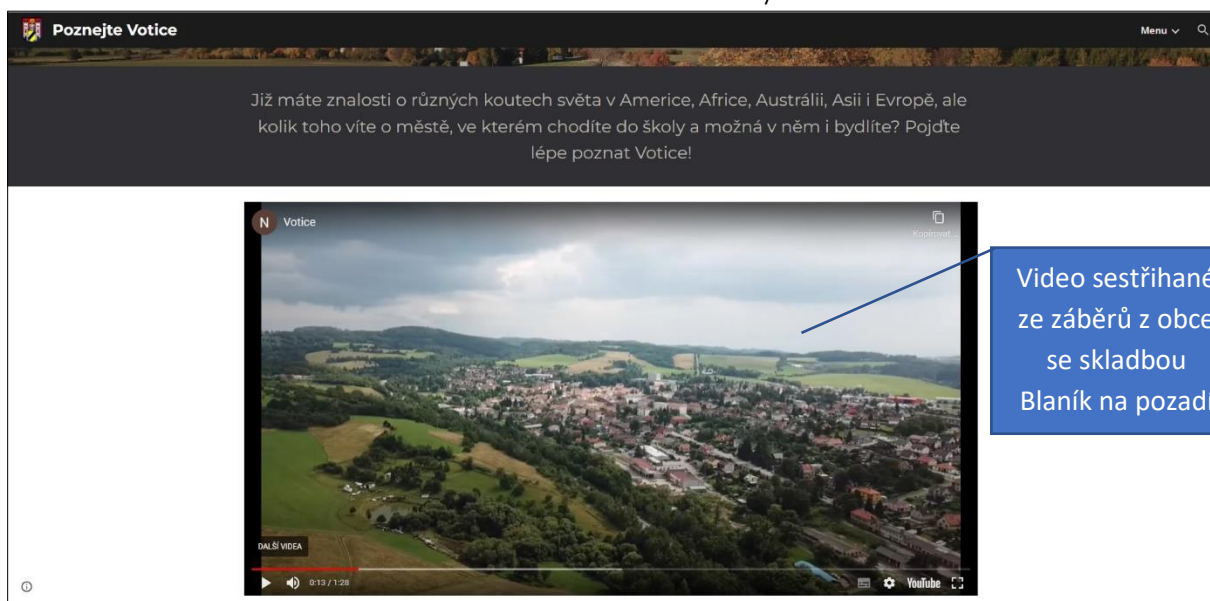

Zdroj: vlastní zpracování

Úvodní strana slouží k upoutání pozornosti a vysvětlení základních skutečností: *polohy, rozdílu mezi Obcí Votice a ORP Votice a specifikování území*, na něž se pomůcka zaměřuje. Uživatel se na tuto stránku může kdykoliv vrátit klepnutím na menu v pravém horním rohu nebo na znak města s nápisem Poznejte Votice v levém horním rohu. Kromě textu jsou součástí

této stránky video sestřihané se záběrů Votic a mapy zobrazující polohu obce v rámci ČR, obec Votice a Obec s rozšířenou působností Votice.

Obr. 5: Část úvodní strany

Dostupné na: <https://sites.google.com/view/poznej-votice/menu>

Záložka **Přírodní podmínky** představuje základní fyzicko-geografické charakteristiky místního regionu, tedy *reliéf, půdy, klima, vodstvo, flóru a faunu*. Kromě textu je zde využito map, obrázků, gifů, videa a externích hypertextových odkazů. Součástí záložky jsou také informace o Přírodním parku Džbány-Žebrák ve formě videa od Multimediálního studia Posázaví a aktivita pro žáky: měření teploty vzduchu v místě bydliště a porovnání těchto hodnot s hodnotami naměřenými meteorologickou stanicí Ješetice.

Některé externí odkazy ze záložky odkazují na příběhové mapy:

- *Vrcholy Voticka* – přehled nejvyšších a nejznámějších vrcholů obce Votice, dostupné na: <https://storymaps.arcgis.com/stories/8f4bc1ca62b542a898b4a5bd01324b4a>
 - Vrcholy jsou na této příběhové mapě sestupně očíslovány podle nadmořské výšky a kromě informací o názvu a nadmořské výšce jsou u nich uvedeny také doplňující informace.
- *Vodní plochy na Voticku*, dostupné na: <https://storymaps.arcgis.com/stories/8651d5ea91f24ef59b5adb523f2aa934>
 - představuje vodní plochy obce, přičemž u každé vodní plochy je uveden název, fotografie a případně doplňující informace

Obr. 6: Přírodní poměry, část věnující se klimatu

Poznejte Votice Menu

Dne 17. února 1907. V Praze vlažný den, jeden z těch, které jsou jako předtuchou jara. Se střeš kape, po sněhu již není památky, jen poslední zmrázky jlnou a cesty v parku jsou blátivé. A z našich hor nám psali: Bože, to je sněhul! V zahrádce vykukují z něho jen vršky stromů a zajáci běhají až do sně, že je Oplová vyhání koštětem. Chci to vidět, řekl jsem si a pustil jsem se dne 17. února do tábořských hor.

Kdekolí se rozhlédneš od Votic po krajíně, snih leží všude trše a mēkke. Nekonečné bílé pláně... (Jan Herben - Hořšíšov: V České Sibiři)

Voticko je z hlediska klimatu zařazeno do **mírně teplé oblasti**. To znamená, že je zde chladněji než na jižní Moravě, ale tepleji než v Krkonoších. Přesto je, kvůli chladnějšímu podnebí vzhledem k okolním regionům, oblast mezi Voticemi, Sedlci-Prčicí a Tábořem nazývána **Česká Sibiř**. Chladněji než například v Benešově nebo Sedčanech je na České Sibiři hlavně proto, že leží ve vyšší nadmořské výšce. V zimě je ve Voticích často více sněhu a snih roztává později na jaře.

Meteorologická stanice Ješetice

Věděli jste, že na České Sibiři je meteorologická stanice? Vše o počasi v našem regionu se můžete dozvědět na [webových stránkách](#) nebo na [facebooku](#).

ÚKOL: Zkuste po dobu jednoho týdne každý den měřit teplotu vzduchu v blízkosti vašeho bydliště (například na zahradě). Údaje si pečlivě zapisujte a následně zjistěte, jak moc se liší od teploty naměřené v meteorologické stanici Ješetice. Jak postupovat se podívejte ZDE!

Dostupné na: <https://sites.google.com/view/poznej-votice/menu/p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD-podm%C3%ADnky>

Záložka **Socioekonomické podmínky** se nejprve ve zkratce věnuje celému *SO ORP Votice* a následně představuje základní socioekonomické charakteristiky obce Votice, tedy *obyvatelstvo, zemědělství, průmysl, těžbu, dopravu, služby a cestovní ruch*. Opět je v ní text doplněn obrázky, mapami, odkazy, animací a také grafy, které napomáhají vizualizaci některých údajů o obci z Českého statistického úřadu. Součástí této záložky je další aktivita pro žáky, tentokrát s přesahem do matematiky: malý třídní výzkum, který má za úkol ověřit, zda kolektiv rodičů žáků dané třídy odpovídá některým charakteristikám votického obyvatelstva či nikoliv.

Obr. 7: Socioekonomické podmínky, část věnující se obyvatelstvu

Poznejte Votice Menu

Obyvatelstvo

Graf ve formě animace ukazující vývoj počtu obyvatel v obci Votice

Zaměstnanost podle odvětví ekonomické činnosti ve Voticích v roce 2011

Odvětví	Podíl (%)
Průmysl a stavebnictví	30%
Služby	20%
Obchodní, zemědělní a rybářství	15%
Průmysl	15%
Stavebnictví	10%
Skolby	10%
Nezaměstná	10%

POČET OBYVATEL V OBCI VOTICE

V obci Votice žije asi 4500 obyvatel, z nichž **85 % žije v samotném městě Votice**. Na přidružené osady připadá jen 15 % obyvatelstva. Celková populace Votic, stejně jako populace České republiky, **stárne**. Obvykle se každý rok ve Voticích narodí kolem 50 dětí, ale především v několika posledních letech o něco více obyvatel umře. Každý rok se také z Votic kolem 100 lidí vystěhuje, ale přibližně stejný počet se naopak přistěhuje. Obyvatelé ve Voticích tedy v posledních letech spíše **ubývají**. V posledních letech ale ve městě vznikají nové stavební pozemky, které kupují především mladí lidé. Předpokládá se tedy, že se trend úbytku obyvatelstva v nejbližší době zastaví.

Většina votických obyvatel starších 15 let má **středoškolské vzdělání**. Vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání má přibližně 8 ze 100 Voticáků starších 15 let. Oproti průměru České republiky ale i dalším regionům Středočeského kraje jsou zdejší obyvatelé vzdělaní méně, přesto **nemají problém najít zaměstnání**. Nepracuje zde pouze 1 obyvatel ze 100 starších 15 let. Přibližně polovina zaměstnaných Voticáků pracuje ve **službách** a dalších téměř 30 % pak v **průmyslu**, což je neobvykle vysoké číslo. Není se však čemu divit, ve Voticích se nachází hned několik na tak malé město velkých průmyslových podniků (N Vision, Kavalier, Mokate, Top power) a mnoho dalších menších.

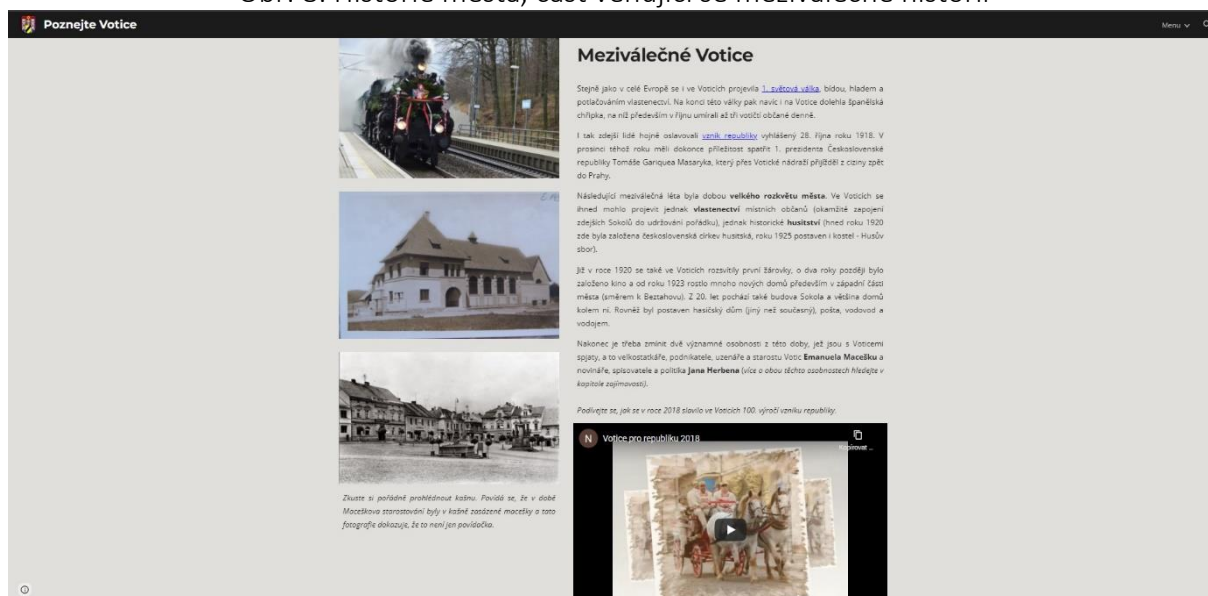
Na závěr je třeba říci, že více než 20 % obyvatel Votic (2740 obyvatel), je věřících, přičemž většina vyznává víru římskokatolickou.

Dostupné na: <https://sites.google.com/view/poznej-votice/menu/socioekonomick%C3%A9-podm%C3%ADnky>

Část týkající se cestovního ruchu, respektive turistické cíle (včetně těch potencionálních) jsou zpracovány ve formě příběhové mapy publikované pod názvem *Proč navštívit Votice?* Tento příběh nejprve představuje cíle nacházející se v samotné obci Votice, které dělí do 3 kategorií: do historie, do přírody a další výlety. V další části se pak věnuje cílům ležícím do 30 minut jízdy osobním automobilem od Votic. Tyto cíle již nejsou rozděleny do více kategorií, ale dle svého charakteru jsou na mapě odlišeny značkami různé barvy. Většina cílů obsahuje kromě základních informací a fotografií také tipy na vylepšení či zpestření výletu založené na osobní zkušenosti autorky příběhu. Celý příběh je dostupný na: <https://arcg.is/1eDa0L0>.

Záložka **Historie města** popisuje nejdůležitější historické události města Votic rozdělené do 8 etap: *Založení města, Votice v době husitské, Votice za Třicetileté války, Votice mezi Třicetiletou a První světovou válkou, Meziválečné Votice, Votice za Druhé světové války, Votice v letech 1945 až 1960, Votice v letech 1960 až 1989 a Votice po roce 1989*. Text je doplněn jak novodobými, tak historickými fotografiemi, videi, časovou osou a externími odkazy na krátký výpravný dokument od České televize *Dějiny udatného českého národa*. Cílem je, aby si žáci propojili události města s celonárodními a případně i světovými událostmi, na což je zaměřena i aktivita z historie. Na začátku kapitoly je umístěna také animace ukazující růst města od jeho založení až po současnost a na konci odkaz (<https://storymaps.arcgis.com/stories/7fea77a17b39460e86c032fd940d8a9b>), na němž uživatelé najdou porovnání podoby některých míst obce v minulosti a v současnosti.

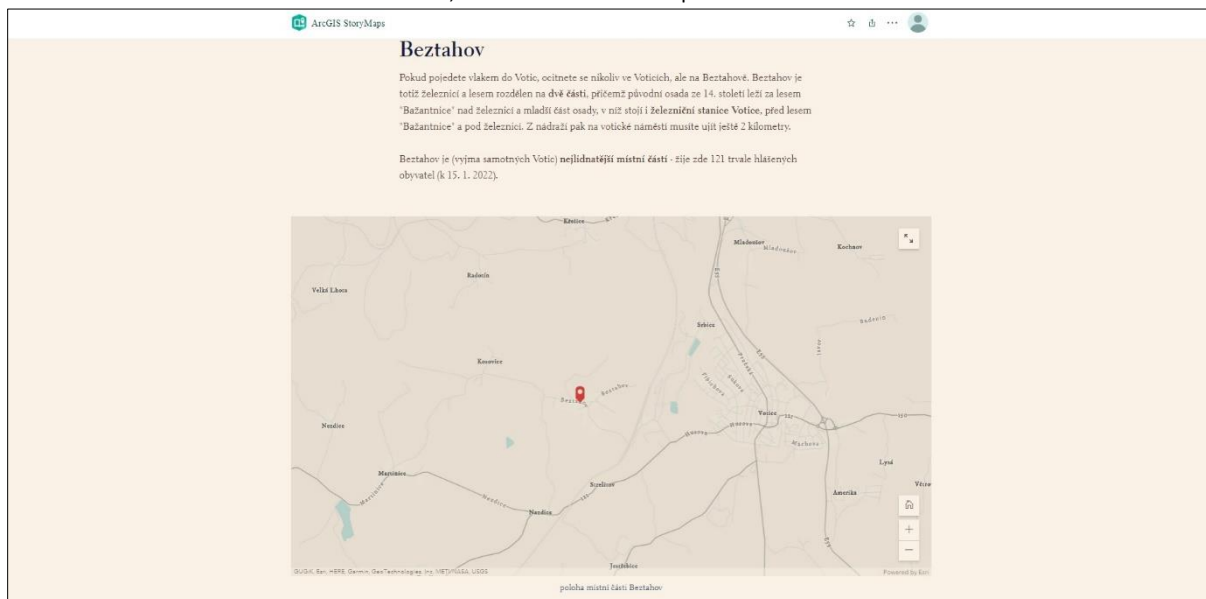
Obr. 8: Historie města, část věnující se meziválečné historii

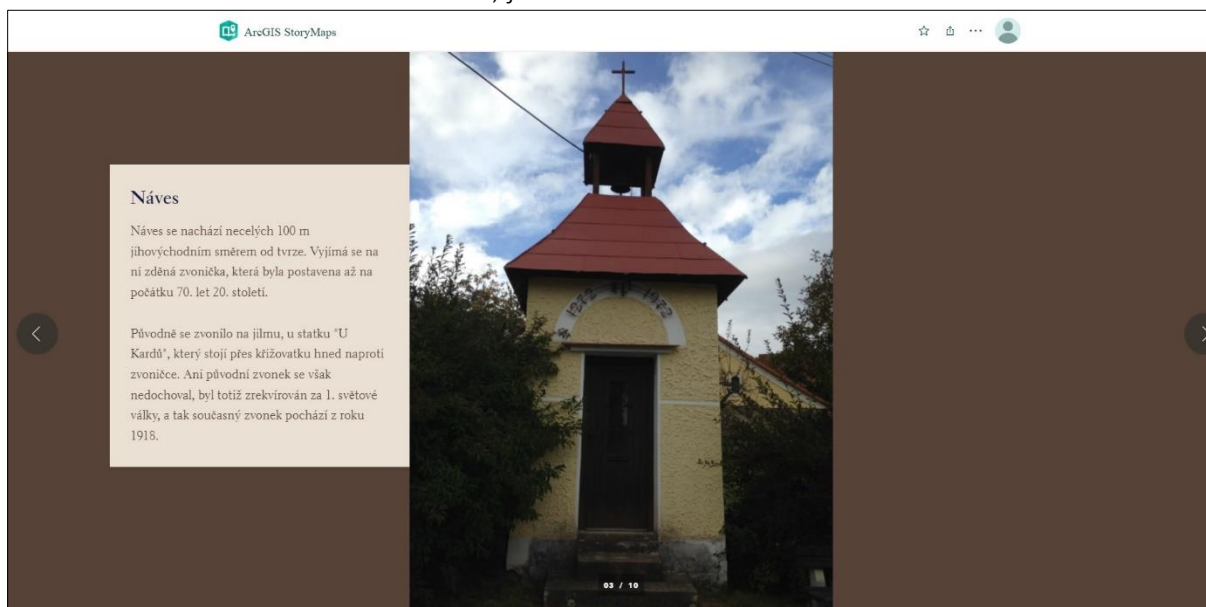
Dostupné na: <https://sites.google.com/view/poznej-votice/menu/historie-m%C4%9Bsta>

Záložka **Místní části** je převážně zpracována ve formě virtuální prohlídky (Story map), která obsahuje podrobné informace o všech 22 místních částech obce. Místní části jsou v této prohlídce abecedně seřazeny. Uživatel se o každé z nich nejprve dočte základní (nebo nejzajímavější) informace, na mapě uvidí polohu vůči samotnému městu Votice a v následné prezentaci zjistí podrobnější informace. Kromě příběhu jsou součástí záložky samozřejmě online cvičení a další aktivita, která spočívá ve vytvoření mentální mapy místního regionu.

Obr. 9: Místní části, úvodní text a mapa k místní části Beztahov

Obr. 10: Místní části, jeden ze slidů o místní části Beztahov

Dostupné na: <https://storymaps.arcgis.com/stories/e2862003e6c041c69db4fd1cd8c997cb>.

Cílem záložky **Kultura a zábava** je představit žákům, jakým způsobem mohou trávit volný čas. K tomu využívá video sestříhané z fotografií tradičních kulturních akcí obce nazvané

Votice – kulturní rok ve 120 vteřinách a příběh vytvořený pod názvem *Nudíte se, proč?*, jenž pomocí stručné prohlídky ukazuje různé možnosti trávení volného času. Součástí záložky je rovněž externí odkaz na kulturní kalendář a online cvičení.

Obr. 11: Kultura a zábava

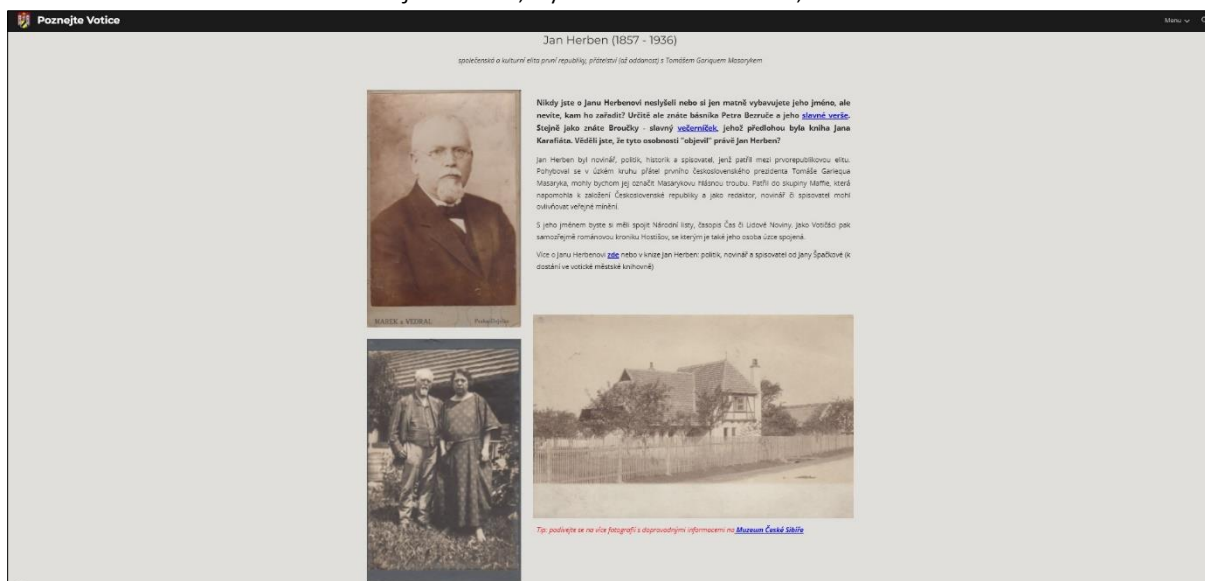

Dostupné na: <https://sites.google.com/view/poznej-votice/menu/kultura-a-z%C3%A1bava>

Záložka **Zajímavosti** je rozdělena na 2 sekce. První se jmenuje Místní příběhy a obsahuje informace o knize Jana Pavlovského, který je sepsal do knihy Votické pověsti. Dále je zde odkaz na Votické historky – amatérsky zfilmované příběhy místními nadšenci. V rámci této části byla rovněž vytvořena aktivita pro žáky: *orientační běh Za Votickými pověstmi* (přílohy 4 a 5). Žáci si pomocí této aktivity procvičí práci s mapou, buzolou, orientaci v terénu i svou fyzickou zdatnost. Namísto klasických kontrol však zaznamenávají na každém zastavení odpovědi do formuláře vytvořeného pomocí aplikace Google formuláře, a to buď digitálně v chytrém telefonu/tabletu nebo postaru do tištěné verze.

Další část ze záložky zajímavosti se věnuje Významným osobnostem, které jsou spjaty s místním regionem. Jedná se o Františka Hůlku, Jana Herbena, Emanuela Macešku, Hugo Kohna, Čenka Habarta a Antonína Opičku. Každá z osobností má vytvořený osobní medailonek, který se skládá ze jména, dat narození a úmrtí, nejdůležitějších vlastností, krátkého životopisu, dobových fotografií a případně hypertextových odkazů na podrobnější informace. Na závěr si své znalosti žáci opět mohou ověřit v interaktivní hře.

Obr. 12: Zajímavosti, významné osobnosti, Jan Herben

Dostupné na: <https://sites.google.com/view/poznej-votice/menu/zaj%3ADmavosti>

Poslední ze záložek nazvaná **Votice v ČR** stručně porovnává Votice s ostatními regiony České republiky. K tomu kromě textu využívá zejména grafy.

Obr. 13: Votice v ČR

Dostupné na: <https://sites.google.com/view/poznej-votice/menu/votice-v-%C4%8Dr>

Záložka **Prameny a literatura** slouží k uvedení zdrojů, ze kterých bylo při tvorbě multimediální pomůcky čerpáno. Zároveň v ní mohou uživatelé najít zdroje, v nichž získají potřebné informace o Voticích pro svou vlastní práci nebo jen načerpání dalších vědomostí.

Součástí většiny záložek je také odkaz na **online cvičení** vždy označený smajlíkem 😊. Například za účelem procvičení fyzicko-geografických charakteristik místního regionu vznikla matice aplikací pod názvem *Přírodní poměry Voticka* (viz obr. 14) skládající se z různých her.

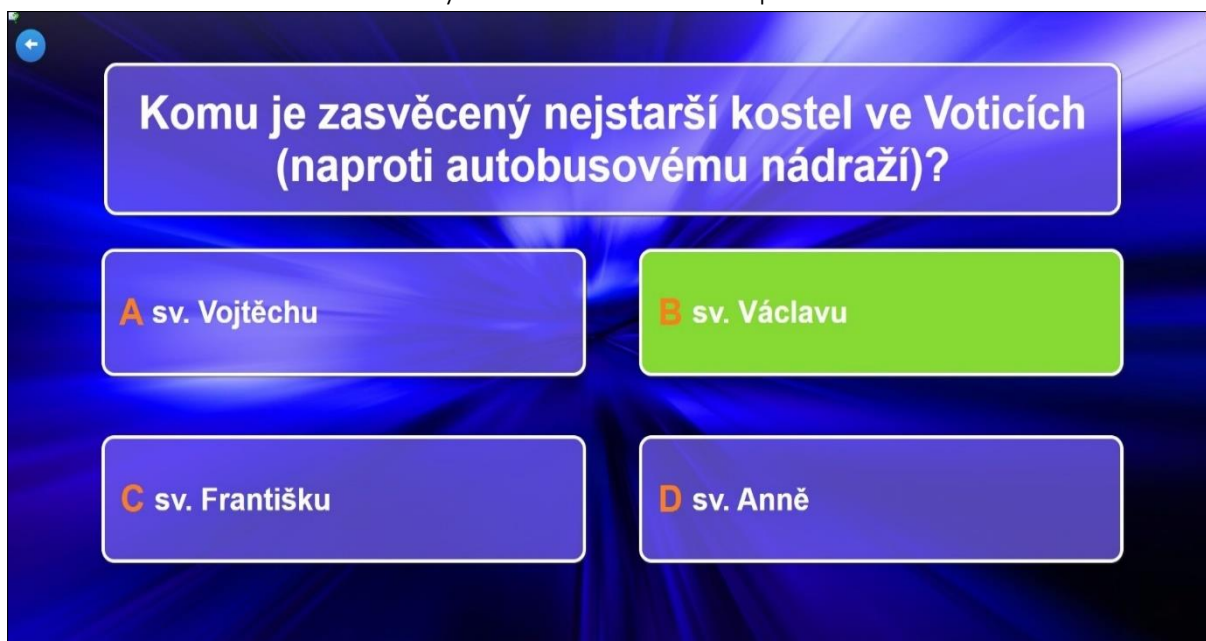
Socioekonomické podmínky žáci procvičí formou kvízu a v historii volí z matice aplikací *Votice – historie*, jejíž součástí je i hra Chcete být milionářem? na náměty někdejší stejnojmenné oblíbené televizní show (viz obr. 15)

Obr. 14: Matice aplikací Přírodní poměry Voticka

Dostupné na: <https://learningapps.org/8165416>

Obr. 15: Hra chcete být milionářem z matice aplikací *Votice - historie*

Dostupné na: <https://learningapps.org/watch?v=pfh0tuyct21>

Veškeré online cvičení a hry jsou dostupné na autorčině profilu (složka *Votice*) na odkazu: <https://learningapps.org/user/veverkovan94>.

5.1 Alternativa multimediální výukové pomůcky

Přístup k internetu a moderním technologiím je v současné době považován za samozřejmý, přesto existují situace, kdy není možné nebo žádané tyto technologie využít. Jak již bylo zmíněno v Teoreticko-metodologických východiscích práce, cestu k využití moderních technologií ve výuce si hůře hledají například starší generace vyučujících. Zároveň je však potřebné, aby i tito učitelé o místním regionu učili. Autorka práce se proto rozhodla vytvořit také tradičnější alternativu k Multimediální učební pomůcce pro výuku místního regionu Votic, a to pracovní list vytvořený v programu Microsoft Word.

Tento pracovní list (příloha 6) vznikl až po vytvoření multimediální pomůcky a využívá materiálů, které byly pořízeny při její tvorbě. Je členěn do téměř shodných kapitol a rovněž navržený tak, aby šel použít jako celek při výuce místního regionu v předmětu zeměpis nebo po částech při výuce různých témat v různých předmětech. Stmelujícím prvkem celého pracovního listu je svatý Václav, patron města i celého národa. Žáci si při vyplňování odpovědí zahrají na jeho průvodce Voticemi.

6 Závěr

Předložená diplomová práce propojuje problematiku místního regionu a využití moderních technologií ve výuce. Domnívám se, že je velmi důležité, aby se o obou těchto tématech mluvilo a především, aby si učitelé uvědomovali, že je nezbytné učit místní region a učit jej moderně. Věřím, že k častějšímu používání moderních technologií ve výuce přispěla dosud doznívající pandemie koronaviru, která donutila i starší generace vyučujících tyto technologie začít využívat.

V současném školství většina vyučujících chápe, že multimediální výukové pomůcky jim mohou pomoci naplnit zásadu názornosti, na níž apeloval již Jan Amos Komenský. Snad málokdo v současném školství zpochybňuje slova Dostála (2009) o tom, že multimediální výuka je účinnější a působením na více smyslů současně umožňuje trvalejší a hlubší osvojení poznatků. Navíc pro ni dle Knesplové (2014) hraje fakt, že může přispět k zatraktivnění učiva.

Oproti tomu skutečné postavení místního regionu ve výuce zůstává stejné – učí se jen okrajově nebo se neučí vůbec. Přitom právě místní region dává příležitost žákům vysvětlit nepřeborné množství témat na konkrétním, dobře známém prostředí. Ačkoli je má práce z širšího hlediska kapkou v moři, doufám, že alespoň výuku místního regionu na základní škole ve Voticích pozvedne a zdejší region bude do výuky promítán častěji. Stejnou vizi má i vedení školy, které vznik multimediální pomůcky vítá.

Učební pomůcka o Voticích, která z této práce vzešla, obsahuje poměrně pestré spektrum informací doplněné obrázky, grafy, mapami, animacemi, videi, odkazy, interaktivními cvičeními i náměty pro reálné aktivity. Svým charakterem tedy splňuje hlavní cíl práce, kterým bylo vytvoření Multimediální pomůcky pro výuku místního regionu Votic určené primárně pro žáky 2. stupně základní školy.

Dalším cílem bylo naplnit část Školního vzdělávacího programu Základní školy Votice určenou pro výuku místního regionu v předmětu zeměpis v 8. ročníku, kdy by žáci měli být schopni zhotovit jednoduchý plánec Votic a blízkého okolí, používat topografickou mapu a buzolu, porovnat místní region s ostatními regiony České republiky a volně se pohybovat v přírodě. Veškeré očekávané výstupy žáků byly při tvorbě multimediální pomůcky zohledněny: zhotovení mentální mapy Votic a okolí je součástí záložky věnující se místním částem, používání topografické mapy a buzoly žáci uplatní při orientačním běhu Za Votickými

pověstmi a specifika místního regionu jsou zdůrazňována v celé pomůcce, v některých online cvičeních a samostatně také v záložce Votice v ČR.

Posledním cílem bylo, aby byla pomůcka využitelná i v jiných situacích než při samostatné výuce místního regionu v předmětu zeměpis. Domnívám se, že i tento cíl byl naplněn. Například při výuce dějepisu je možné učit některé úseky dějin na konkrétním příkladu Votic, k čemuž může jako podklad posloužit záložka Historie nebo Zajímavosti. V českém jazyce lze pro změnu v literatuře učit celonárodně známé autory, kteří jsou s Voticemi spjatí (pomůcka nejednou zmiňuje Jana Herbena, Karla Nového či Jaroslava Foglara).

Celá pomůcka je dostupná online a vyučující nepotřebuje pro její spuštění nic jiného než připojení k internetu. Místní škola je technicky dobře vybavená, počítače a projekory či interaktivní tabule jsou součástí všech odborných učeben, a proto by využívání pomůcky mělo být možné. I přes tuto skutečnost byla vytvořena také alternativní verze k multimediální pomůcce, a to pracovní list v programu Microsoft Word. Tento pracovní list může být použit samostatně (jako celek nebo jeho část) v situacích, kdy není používání multimediální pomůcky možné nebo žádané, ale může s ní rovněž doplňovat.

Hlavní nevýhodou pomůcky vzniklé v rámci této práce je, že zatím nebyla vyzkoušena v prezenční formě výuky. Případné nedostatky z pohledu praxe tedy budou zjištěny až po odevzdání práce. Pomůcka však vznikala především za účelem pozdějšího využití ve výuce, a tak mohou být tyto potencionální zjištěné nedostatky později odstraněny. Je třeba, aby se pomůcka vyvíjela a aktualizovala, což by vzhledem k online formě nemělo činit větší potíže.

Použitá literatura a zdroje

Bibliografické

- BENÁŘOVÁ, M. (2022): Top Power s.r.o., osobní korespondence (17. 3. 2022).
- BREJŽEK, B. (2018): Sídlo vynálezce Macešky ve Voticích je opuštěné a chátrá. *Náš region: Benešovsko*, roč. 13, č. 8, s. 1-2.
- CATLING, S., WILLY, T. (2009): *Teaching Primary Geography*. Learning Matters Ltd, 224 s.
- CULEK, M., a KOL. (1996): *Biogeografické členění České republiky*. Enigma, Praha, 347 s.
- DEMEK, J., MAKOVČIN, P., a KOL. (2006): *Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny*. 2. vyd., AOPK ČR, Brno, 582 s.
- DOSTÁL, J. (2009): Multimediální, hypertextové a hypermediální učební pomůcky – trend soudobého vzdělávání. *Časopis pro technickou a informační výchovu*, 1, č. 2, s. 18-23.
- DOSTÁL, J. (2008): *Učební pomůcky a zásada názornosti*. Votobia Olomouc, 40 s.
- EUROPIEN COMMUNITIES (2004): *European Regional Statistics: Reference Guide*. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, 182 s.
- GUNAWARDHANA, L. K. P. D., PALANIAPPAN, S. (2016). Using multimedia as an education tool. In 9th Annual International Conference on Computer Games Multimedia & Allied Technologies (CGAT 2016) (Vol. 10, pp. 1-4).
- HABART, Č. (1994): *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko. Popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vylíčení života jejího lidu*. Díl I. Alfa Print Sedlčany, 448 s.
- HABART, Č. (1994): *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko. Popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vylíčení života jejího lidu*. Díl IV. Alfa Print Sedlčany, 756 s.
- HABART, Č., PAVLOVSKÝ, P. (1990): *Votice. Městský národní výbor Votice, Sdružené kulturní středisko Votice, Vlastivědný kroužek Votice*, 74 s.
- HASPROVÁ, M. (2006): *Geografické štúdie: Geografie miestnej krajiny v edukačnom procese*. FPV UKF, Nitra, 203 s.
- HENDRICH, J. a KOL. (1988): *Didaktika cizích jazyků*. SPN Praha, 500 s.
- HERRINGTON, J. (1997): *Authentic learning in interactive multimedia environments*. Cowan University Faculty of Science, Technology and Engineering.
- HERBEN, J. (1949): *Hostišov*. Sedmé vydání. Vydavatelstvo Družstevní práce, Praha, 325 s.
- CHLUPÁČ, I. (2011): *Geologická minulost České republiky*. 2. opr. vyd., Academia, Praha, 436 s.
- CHROMÝ, J. (2011): *Materiální didaktické prostředky v informační společnosti*. Verbum, Praha, 209 s.
- CHROMÝ, P. (2009): *Region a regionalismus*. *Geografické rozhledy*, roč. 19, č. 1, s. 2-5.

- CHROMÝ, P. (2005): Česká Sibiř. Geografické rozhledy, roč. 15, č. 2, s. 24-25.
- CHROMÝ, P. (2003): Formování regionální identity: nezbytná součást geografických výzkumů. In: JANČÁK, V., CHROMÝ, P., MARADA, M.: Geografie na cestách poznání. PŘF UK, Praha, s. 163-178.
- IVANIČKA, K. (1999): Slovensko – Génus loci. EUROSTAV, Bratislava, 150 s.
- KASALA, K. (1999): Cieľ a prostriedky regionálnogeografického prístupu. Teoreticko-metodologické problémy geografie, príbuzných disciplín a ich aplikácie, Bratislava, s. 191-196.
- KLEMENT, M. (2011): Přístupy k hodnocení elektronických studijních opor určených pro realizaci výuky formou e-learningu. Disertační práce. Pedagogická fakulta UPOL, Olomouc, 127 s.
- KLEMENT, M. (2005): Možnosti evaluace výukových programů. Sborník z mezinárodní vědecké konference Trendy technického vzdělávání, Votobia, Praha, s. 17-29.
- KÜNHLOVÁ, H. (2007): Život v našem regionu: příručka pro učitele pro základní školy a víceletá gymnázia. Fraus, Plzeň, 74 s.
- MAŇÁK, J. (2003): Nárys didaktiky. Masarykova Univerzita, Brno, 104 s.
- MARADA, M., a KOL. (2017): Koncepce geografického vzdělávání. Výstup projektu Strategie a cíle geografického vzdělávání Technologické agentury České republiky č. TD03000475, Národní ústav pro vzdělávání, Praha, 103 s.
- MAREŠOVÁ, E. (2022): Kavalierglass a.s., osobní korespondence (17. 3. 2022).
- MATRIKA MĚSTA VOTICE (2022): výpis z databáze (15. 1. 2022).
- MAYER, R. E. (2005): The Cambridge Handbook of Multimedia Learning. Cambridge University Press, 663 s.
- MIGGELBRINK, J. (2002): Der gezähmte Blick. Zum Wandel des Diskurses über „Raum“ und „Region“ in humangeographischen Forschungs – ansätzen des ausgehenden 20. Jahrhunderts. Beiträge für Länderkunde Geographie 55, Leipzig: Institut für Länderkunde, 212 s.
- MICHAELI, E., KANDRÁČOVÁ, V. (1997): Mikrogeografia a rozvoj regiónov. Zborník z mezinárodnej konferencie „Aktuálne problémy regionálneho rozvoja“, Inštitút rozvoja obcí, miest a regiónov a EFUMB, Banská Bystrica s. 286-293.
- MORAVCOVÁ, A. (2010): Geografie místního regionu na příkladu Říčanska. Diplomová práce. Přírodovědecká Fakulta UK, Praha, 91 s.
- PASSI, A. (2002): Bounded spaces in the mobile world: deconstructing „regional identity“. Tijdschrift voor economische en sociale geografie, roč. 93, č. 2, s. 137-148.
- PAASI, A. (1986): The institutionalization of regions: a theoretical framework for understanding the emergence of regions and the constitution of regional identity. Fennia, 164, č. 1, Helsinki, s. 105–146.
- PAVLOVSKÝ, P. (2000): Vyprávění o Voticích. MAROLI, Praha, 299 s.

- ŘÍHA, M. (2022): Mokate Czech s.r.o., osobní korespondence (17. 3. 2022).
- SCHULTZ, CH. N. (1994): Genius loci. Odeon, Praha, 218 s.
- SKALKOVÁ, J. (1999): Obecná didaktika, ISV Praha, 290 s.
- SLAVÍK, J. (2022): Starosta města Votice, osobní rozhovor (15. 3. 2022).
- SPIŠIAK, P. (1999): Rozvoj vidieka vo vybraných mikroregiónoch Slovenska. Geografia, roč. 7, č. 01, s. 17-19.
- SVATOŠ, T. (2006): Elektronická edukační média a cesty jejich evaluace. Pedagog, roč. 4, č. 05, s. 348-360.
- ŠTEFÁČEK, S. (2008): Encyklopedie vodních toků Čech, Moravy a Slezska. Baset, Praha, 743 s.
- ŠTĚTINOVÁ, K. (2003): Uzemní identita obyvatel okresu Prachatice. Ročníková práce. UK v Praze, PŘF, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha, 46 s.
- ŠUSTR, V., KRUBNEROVÁ, L. (2010): Cestou kříže Votickem. Město Votice, 76 s.
- TOLASZ, R. (2007): Atlas podnebí Česka. ČHMÚ, Praha, 255 s.
- TOUFAR, P. (2002): Tajemnou českou krajinou: Česká Sibiř. Nakladatelství START, Benešov, 336 s.
- TOUŠEK, V., KUNC, J., VYSTOUPIL, J. (2008): Ekonomická a sociální geografie. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 411 s.
- ŽIGRAI, F. (2001): Postavenie a prínos kultúrnej geografie v regionálnej a školskej geografii v kontexte socioekonomickej transformácie Slovenska. Geografickej štúdie, roč. 8 – Premeny Slovenska v regionálnom a didaktickom kontexte, FPV UMB, Banská Bystrica, s. 51-58.

Internetové

- CEJPOVÁ, I. (2018): Region a regionální identita ve vztahu k regionálnímu rozvoji. Kulturní studia, 2/2018, <https://kulturnistudia.cz/2018-2/2018-2-cejpova.pdf> (17. 2. 2022)
- CÍLEK, V. (1994): Genius loci (k fenomenologii architektury). Vesmír, 73, 644, 1994/11, <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/1994/cislo-11/genius-loci-k-fenomenologii-architektury.html> (22. 2. 2022)
- ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA (2022a): Geologická mapa 1 : 50 000, Klad listů ZM50. In: Geovědní mapy 1 : 50 000, <https://mapy.geology.cz/geocr50/> (7. 3. 2022)
- ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA (2022b): Půdní mapa 1 : 50 000, Klad listů ZM50. In: Půdní mapa 1 : 50 000, <https://mapy.geology.cz/pudy/> (7. 3. 2022)
- ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA (1998): Databáze významných lokalit: 4138, <http://lokality.geology.cz/4138#> (16. 3. 2022)
- ČSÚ (2022a): SO ORP Votice, https://www.czso.cz/csu/xs/so_orp_votice (9. 3. 2022)

- ČSÚ (2022b): Veřejná databáze. Vše o území: Votice (okres Benešov), https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__530905# (10. 3. 2022)
- ČSÚ (2015): Historický lexikon obcí České republiky – 1869–2011, https://www.czso.cz/csu/czso/iii-pocet-obyvatel-a-domu-podle-kraju-okresu-obci-a-casti-obci-v-letech-1869-2011_2015 (20. 11. 2019)
- DIVÍŠEK, J., CULEK, M., JIROUŠEK, M. (2010): Geobiocenologie. Biogeografie. Multimediální výuková příručka, https://is.muni.cz/el/1431/jaro2010/Z0005/18118868/index_book_5-4-1.html (27. 10. 2019)
- DOSTÁL, J., MACHÁČKOVÁ, P. (2005): Systémové pojetí edukačního procesu a možnosti měření jeho efektivnosti, http://mict.upol.cz/systemove_pojeti_educacniho_procesu_a_moznosti_mereni_jeho_efektivnosti.pdf (2. 3. 2022)
- E-LEARN.CZ (2019): Vše o e-learning, Co je e-learning, <https://www.e-learn.cz/e-learning.html> (12. 2. 2022)
- FORTINOVÁ, L. (2010): Řeka Janovický potok – Česká republika, <https://www.infoglobe.cz/reky/evropa/ceska-republika/janovicky-potok/> (25. 10. 2019)
- GEPARK KRAJ BLANICKÝCH RYTÍŘŮ (2022): Aplikace Geopark na PC, <https://www.turisticketrasy.com/map/geopark> (18. 3. 2022)
- HUDEČKOVÁ, H. (2017): Kovozemědělec. Sociologická encyklopedie, <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kovozem%C4%9Bd%C4%9Blec> (14. 3. 2022)
- CHRISTENSSON, P. (2006): Multimedia definicion, <https://techterms.com/definition/multimedia> (10. 2. 2022)
- KNESPLOVÁ (2014): Škola hrou? s moderními technologiemi je to snadné. Moderní vyučování, <https://www.modernivyucovani.cz/skola-hrou-modernimi-technologie-mi-je-snadne/> (4. 3. 2022)
- KVĚTOŇ, K. (n.z.): Základy e-learningu, https://dokumenty.osu.cz/cit/elearning_kkveton.pdf (12. 2. 2022)
- MĚSTO VOTICE (2006): Přírodní park Džbány-Žebrák, <https://www.mesto-votice.cz/prirodni-park-dzbany-zebrak/d-9729> (29. 3. 2022)
- MŠMT (2021): Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani> (18. 2. 2022)
- MŠMT (2013): Charakteristika pojmu učební pomůcky. Čj. MŠMT 20334/2013-232, Odbor financování a rozvojových nástrojů, http://www.kvkskoly.cz/manazer/financovani/Documents/Vyklad_MSMT-vymezeni_pojmu.pdf
- NEUMAJER, O. (2018): Ondřej Neumajer: Technologie umocňují roli učitele. EDUin, <https://www.eduin.cz/clanky/ondrej-neumajer-technologie-umocnuji-rolu-ucitele/> (3. 3. 2022)

- NVISION CZECH REPUBLIC A. S. (2020): NVision Czech Republic, <https://www.pracevotice.cz/> (14. 3. 2022)
- OBCE V DATECH (2022): Index kvality života, Votice, <https://www.obcevdtech.cz/o-projektu> (25. 3. 2022)
- SHARTEC. (2021): Definice a význam hypermédia. Slovníček technických pojmů, <https://cz.shartec.eu/hypermedia/> (14. 2. 2022)
- PETZET, M. (2008): Genius Loci – The Spirit of monuments and sites, http://openarchive.icomos.org/id/eprint/243/1/inaugural-Vortrag_Petzet.pdf (20. 2. 2022)
- ROBOVÁ, J. (2009): Webové stánky – učebnice pro 21. století? 6. žilinská didaktická konference, https://www2.karlin.mff.cuni.cz/~robova/ke_stazeni/robova_zilina09.pdf (4. 3. 2022)
- ROPID (2020): Integrace veřejné dopravy na Voticku od 22. 8. 2020, <https://pid.cz/integrace-verejne-dopravy-na-voticku/> (13. 3. 2022)
- SLDB (2011): Databáze výsledků ze sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2011. Český statistický úřad, Praha (1. 3. 2022).
- ŠANDOVÁ-KŘÍŽOVÁ, M. (2014): Proč je na České Sibiři o tolik chladněji než v jejím okolí? Zeptejte se přírodovědců. Přírodovědci.cz., <https://www.prirodovedci.cz/zeptejte-se-prirodovedcu/811> (27. 10. 2019)
- TROJAN, J. (2010): Mikroregiony. Modulární systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků JmK v přírodních vědách a informatice, http://ucitele.sci.muni.cz/materialy/143_1.pdf (16. 2. 2022)
- ÚHUL (n.z.): Taxonomický klasifikační systém půd ČR. Půdní typy, subtypy, variety, http://www.uhul.cz/images/typologie/taxonomicky_klasifikacni_system_pud_v_cr.pdf (7. 3. 2022)
- VEJVODOVÁ, M. (2018): Votický javor přes sto let odolává silným větrům České Sibiře. Jeho tajuplnost umocňuje zimní období. Český rozhlas, <https://region.rozhlas.cz/voticky-javor-pres-sto-let-odolava-silnym-vetrum-ceske-sibire-jeho-tajuplnost-7704667> (22. 3. 2022)
- VOCABULARY.COM (n.z.): multimedia, <https://www.vocabulary.com/dictionary/multimedia> (11. 2. 2022)
- WARMAN, J. H. (1949): Some General Criteria for Teaching Local Geography. Journal of Geography, <https://www.proquest.com/openview/eef36f010e9ef9c91cdf9a88415aaeed/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1820900> (22. 3. 2022)
- ZŠ VOTICE (2021): Školní vzdělávací program: Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Základní škola Votice. Škola 21. století, <https://zsvotice.cz/wp-content/uploads/2020/01/Skolni-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-Skola-pro-21.stoleti.pdf> (18. 2. 2022)

Další zdroje

Historické fotografie

Kronika Votice (2022): Archiv kroniky města Votic

Fotografie z kulturních akcí

Maršíčková Jitka (2022): Soukromý archiv

Hejhalová Jana (2022): Soukromý archiv

Křiváčková Petra (2022): Soukromý archiv

Kulturní centrum města Votic (2022): Archiv kulturního centra města Votic

Letecké záběry

Kříž Kristian (2021): Soukromý archiv

Seznam map, obrázků, grafů, tabulek a příloh

Seznam map

Mapa 1: Poloha obce Votice

Mapa 2: Geologická mapa Votic a blízkého okolí

Mapa 3: Půdní mapa Votic a okolí

Mapa 4: SO ORP Votice

Seznam obrázků

Obr. 1: Rozsah a úroveň regionální identity

Obr. 2: Vznik a vztahy regionu a místa

Obr. 3: Grafické znázornění edukačního procesu dle J. Hendricha

Obr. 4: Faktory ovlivňující volbu učební pomůcky

Obr. 5: Část úvodní strany

Obr. 6: Přírodní podmínky, část věnující se klimatu

Obr. 7: Socioekonomické podmínky, část věnující se obyvatelstvu

Obr. 8: Historie města, část věnující se meziválečné historii

Obr. 9: Místní části, úvodní text a mapa k místní části Beztahov

Obr. 10: Místní části, jeden ze slidů o místní části Beztahov

Obr. 11: Kultura a zábava

Obr. 12: Zajímavosti, významné osobnosti, Jan Herben

Obr. 13: Votice v ČR

Obr. 14: Matice aplikací přírodní poměry Voticka

Obr. 15: Hra chcete být milionářem z matice aplikací Votice – historie

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v obci Votice

Graf 2: Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2020

Graf 3: Využití půdy ve Voticích v roce 2020

Seznam tabulek

Tab. 1: Formy studia, role účastníků a místo elektronických médií

Tab. 2: Seznam vrcholů obce Votice

Tab. 3: Místní části obce Votice

Seznam příloh

Příloha 1: Očekávané výstupy žáka pro tematický okruh Místo, kde žijeme

Příloha 2: Očekávané výstupy žáka pro tematický okruh Terénní geografická výuka, praxe a aplikace

Příloha 3: Výstupy a učivo týkající se místního regionu v ŠVP Základní školy Votice

Příloha 4: Mapa k orientačnímu běhu Za Votickými pověstmi

Příloha 5: Formulář k orientačnímu běhu Za Votickými pověstmi

Příloha 6: Alternativa k multimediální pomůcce, pracovní list pro výuku místního regionu
Votice

Přílohy

Příloha 1: Očekávané výstupy žáka pro tematický okruh Místo, kde žijeme

Zdroj: MŠMT (RVP ZV, 2021, s. 46)

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí

ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-1-01p orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy

ČJS-3-1-01p popíše a zvládne cestu do školy

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu

ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě

ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy

ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam

ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích

ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-5-1-01p popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje

ČJS-5-1-01p, ČJS-5-1-02p orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany

ČJS-5-1-02p řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě

ČJS-5-1-03p má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě

ČJS-5-1-04p uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí

ČJS-5-1-05p sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest

ČJS-5-1-06p pozná státní symboly České republiky

Příloha 2: Očekávané výstupy žáka pro tematický okruh Terénní geografická výuka, praxe a aplikace

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE	
Očekávané výstupy	
žák	
Z-9-7-01	ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
Z-9-7-02	aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
Z-9-7-03	uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:	
žák	
Z-9-7-01	ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
Z-9-7-03p	uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

Zdroj: MŠMT (RVP ZV, 2021, s. 79)

Příloha 3: Výstupy a učivo týkající se místního regionu v ŠVP Základní školy Votice

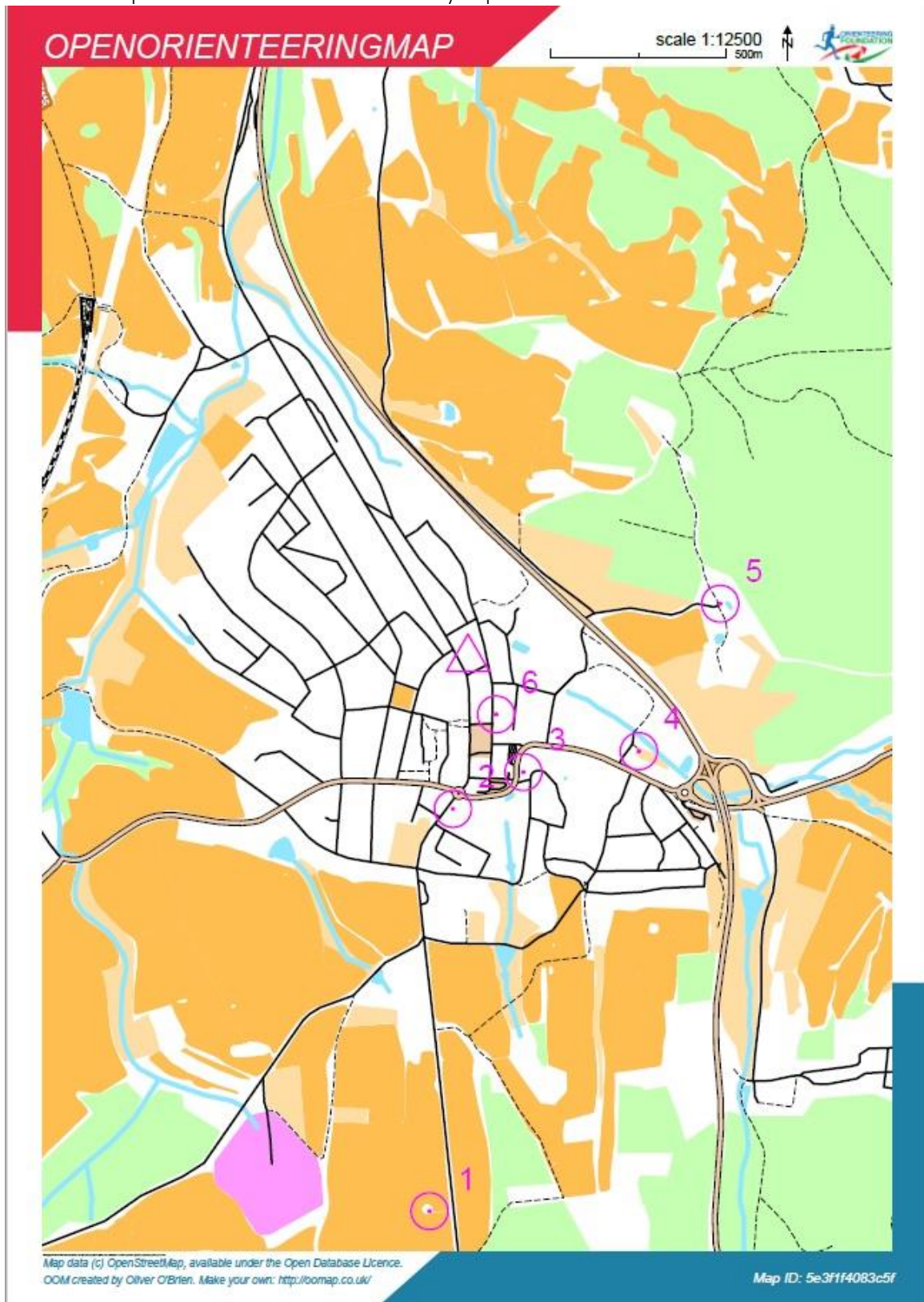
Prvouka		
RVP výstupy	ŠVP výstupy	učivo
<i>3. ročník</i>		
ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	zná okolí bydliště (nejbližší ulice, parky, místa pro hry, poštu, zdravotní zařízení, ...)	Okolní krajina (místní oblast, region)
ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	bezpečně se orientuje v dopravní situaci v okolí školy	Bezpečná cesta do školy, obec
ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	zná nejkratší a nejbezpečnější cestu domov – škola	Škola, bezpečná cesta do školy
ČJS-3-1-03 rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině	Proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích
ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije	projevuje zájem o významná místa v obci a okolí, poznává je a chová se k nim ohleduplně	obec
ČJS-3-1-03 rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich, používá buzolu	Domov a jeho okolí
Vlastivěda		
RVP výstupy	ŠVP výstupy	učivo

<i>4. ročník</i>		
ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)	pracuje s turistickou mapou místní krajiny a rozumí její barevné grafice a smluvním značkám	Mapy obecně zeměpisné a tematické
ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)	Určuje světové strany	Světové strany, orientační body a linie
ČJS-3-1-03 rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	výstižně charakterizuje místní krajinu	Okolní krajina, povrch, vodstvo, půdy, rostlinstvo a živočišstvo, životní prostředí
<i>5.ročník</i>		
ČJS-5-3-02 využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	Pracuje s informacemi z nejrůznějších informačních zdrojů	regionální památky a péče o ně, obory věnující se zkoumání minulosti
ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	Chrání chráněné části přírody a kulturní památky a vysvětluje důležitost ochrany	Regionální památky a péče o ně
Výchova k občanství		
RVP výstupy	ŠVP výstupy	učivo
<i>7.ročník</i>		
VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek VO-9-2-03 rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	rozpozná zásahy člověka do přírody v okolí	příroda, ochrana přírody
VO-9-1-04 zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají	orientuje se v místní nabídce aktivit	bydliště a jeho okolí
<i>7.ročník</i>		
VO-9-1-07 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	dokáže uvést, co obec tvoří, orientuje se v obci i blízkém okolí	Naše obec, region, kraj
Přírodopis		
RVP výstupy	ŠVP výstupy	učivo
<i>6. ročník</i>		

P-9-1-01 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů P-9-3-05 odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí	využívá dovedností a znalostí k pozorování prostředí	Příroda našeho okolí
P-9-1-01 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů P-9-3-05 odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí P-9-4-03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	samostatně zkoumá přírodu v okolí	Příroda našeho okolí
<i>8.ročník</i>		
P-9-7-04 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	uvede př. aktuálních environmentálních problémů na světě, v naší republice a nejbližším okolí	Člověk a jeho životní prostředí
Zeměpis		
RVP výstupy	ŠVP výstupy	učivo
<i>8.ročník</i>		
Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	dokáže zhotovit plánec Votic a nejbližšího okolí	Místní region, Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze
Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům	porovnává místní region s ostatními regiony ČR	Regiony ČR, místní region
Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	Umí používat buzolu a topografickou mapu, Nakreslí jednoduchý plánec, dovede se volně pohybovat v přírodě	Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze, místní region

Zdroj: ZŠ Votice (2021), upraveno

Příloha 4: Mapa k orientačnímu běhu Za Votickými pověstmi

Zdroj: vlastní zpracování, vytvořeno pomocí serveru

https://oomap.co.uk/?fbclid=IwAR1A2xJI24qx6CuKTdLuWfqayCKHnS0t5wKtvO3Q6DGXbj6SpYl1O9ODp_Q0

Orientační běh Za Votickými pověstmi

Doběhněte na místa, na nichž se odehrávají tajemné votické příběhy...

*Povinné pole

1. **Jméno/a a příjmení ***

2. **kontrola č. 1 – Prokletí Votic ***

Prokletí Votic

*Tato pověst vypráví o dvou cikánkách, které byly souzeny za to, že údajně čarami napáchaly škody votickým obyvatelům. Jedna z nich byla odsouzena na smrt. Těsně před tím, než zemřela, údajně Votice proklela na věčné časy. Popravena byla provazem... **Kontrola 1 se shoduje s místem, kde kdysi stávala šibenice, co dnes stojí na jejím místě?***

3. **Kontrola č. 2 – Uzdravení chlapce ***

Uzdravení chlapce

*Pověst vypráví o chlapci, kterému se ve třech letech začaly zaslepovat oči hnisem a s postupem času téměř oslepl. Chlapcovi rodiče už byli zoufalí a chlapce vzali před obraz Panny Marie. Chlapeček se při této příležitosti zázračně uzdravil, hnis z očí zmizel a on viděl stejně dobře jako dříve. **Kontrola č. 2 je v budově, kde obraz Panny Marie dosud visí. (uveď celý název budovy / památky)***

4. **Kontrola č. 3 – Kaplířův poklad ***

Kaplířův poklad

*Jistě víte, že 21. června roku 1621 bylo na Staroměstském náměstí v Praze popraveno 27 českých pánů. Mezi nimi byl i Kašpar Kaplíř ze Sulevic (mj. někdejší pán Votic), který údajně ve Voticích ukryl poklad. V den výročí popravy prý vždy zahálí celé okolí temnota a bezhlavý duch zesnulého Kaplíře přijíždí v černém kočáře taženém koňmi zkontrolovat, zda je jeho poklad stále ukrytý na svém místě. Během roku se pak k podkladu nikdo jiný nedostane, protože jej střeží temné síly. **3. kontrola je v místech, kde by v podzemních chodbách měl být poklad ukrytý. o sklepení které budovy se jedná?***

5. Kontrola č. 4 – Bludičky u *

Bludičky u

Pověst vypráví o dvou sousedech, kteří si jednou v noci zkracovali cestu z hospody domů. V tom se však kolem nich objevilo mnoho malých světélek a udivení sousedé zastavili – sledující světelný kolotoč, nevěděli kudy kam. Najednou v dálce spatřili další, větší světýlko a domyslili si, že jim ukazuje, kudy ven. Že jde jen o další bludičku, došlo drahým pánům, až když se začali propadat v bahně. Naštěstí se začali ihned modlit – v tu ránu světélka zmizela a na obloze vysvitl měsíc. Vystrašení sousedé se tak na poslední chvíli zachránili a už tudy prý nikdy nešli ani za dne! **Na místě, kde se nachází 4. kontrola se světélka objevila. Co zde stojí?**

6. Kontrola č. 5 – Hejkal *

Hejkal

Hejkalové obvykle obývají lesy, v nichž straší pocestné. Jeden takový řádlil také u Votic, poněkud v hlubším lese, než se nachází 5. kontrola. Pokud byste se od ní vydali ještě dále, kdo ví, možná by vás hejkal také vyděsil. **U 5. kontroly je však rozcestník, napište, do kterých vesnic se můžete podle rozcestníku po turistických značkách od místa kontroly dostat.**

7. Kontrola č. 6 – O Řezníčkově studni *

O Řezníčkově studni

Tento příběh se odehrál v jednom stavení v centru Votic, které tehdy ještě bylo stavením hospodářským. Žil v něm hospodář Řezníček se svou ženou a příliš se jim nedařilo. Ani se dařit nemohlo, hospodář Řezníček byl takový snílek, který často sel na poslední chvíli, sklízel na poslední chvíli a někdy ani sklídit nestihl. Sedával na zápraží, kde snil o bohatství. Jednoho dne se před ním takto zjevil záhadný cizinec, který mu doslova vnutil knihu, ze které, když něco prý přečte, tak mu čert splní jakékoliv přání. Hospodář byl vyděšený, a tak šel knihu schovat v noci na půdu, jenže před tím, než ji schoval, začal z knihy číst a skutečně se před ním zjevil čert a ptal se ho, jaké má přání. Řezníček byl tak vyděšený, že na nějaké bohatství úplně zapomněl a řekl, že by si přál mít na zahradě studnu. Když se ráno probudil, nestačil se divit, před domem skutečně stála zbrusu nová studna. **Poslední kontrolou je tehdejší Řezníčkovo hospodářské stavení. V jaké se nachází ulici a jaké má číslo popisné?**

Zdroj: vlastní zpracování

Pracovní list pro výuku místního regionu – Votice

Zdá se, že Miličinského lva někdo vylekal, on zařval a probudil svatého Václava a jeho rytíře spící pod bájnou horou Blaník. Svatý Václav vyjíždí na svém koni zjistit, co se v českých zemích děje a zda je skutečně třeba zasáhnout. Právě projíždí Voticemi, když si všimne své vlastní podobizny před kostelem svatého Václava a rozhodne se město, kde si ho tolik cení, poznat.

Václav je ale jako Alenka v říši divů, spal totiž se svým vojskem více než 1000 let. Pojd'te mu trochu pomoci a Voticemi ho proved'te!

Milý Václave, spal jsi dlouhá léta a mnohé se nejen v této zemi změnilo. Češi na tebe však nezapomněli, jsi _____ jejich země, stejně tak jako tohoto města. Dnes jsou Votice součástí _____ kraje a okresu _____.

Pánem města, který se dnes nazývá _____, je _____ (pozn.

Jméno hledejte na internetu nebo se zeptejte rodičů/paní učitelky). Pokud však uslyšíš pojem Voticko,

pravděpodobně se bude jednat o širší území, Votice totiž mají status obce _____, takže si určité záležitosti na místním úřadě vyřizují i občané z okolních _____ (doplň počet) obcí.

Znak města Votice, na němž mezi věžemi stojí patron města Sv. Václav.

Budovy Staré i Nové radnice na Komenského náměstí. V čele města stojí starosta. Městský úřad však slouží pro vyřízení některých záležitostí i pro občany z ostatních částí obce s rozšířenou působností.

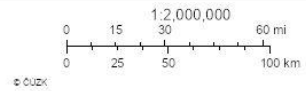
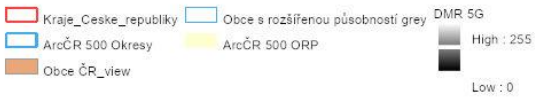

ÚVOD

Poloha SO ORP Votice

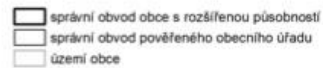
14. 4. 2022

© ČÚZK

Natalie Veveřková

SO ORP VOTICE (stav k 1. 1. 2014)

https://www.czso.cz/csu/xs/2126_so_orp_votice

Než se se svatým Václavem vydáte na procházku místní krajinou, dobře se oblečte, může vám být na zdejších větrných kopcích poměrně chladno! Ne nadarmo Jan Herben při svých cestách na chalupu říkával, že se vydává do táborských hor.

Votická _____ totiž převyšuje své okolí a je v ní poněkud chladněji. Ne nadarmo se našemu městu říká brána _____ a některé místní části (jako např.

_____ nebo _____) nesou názvy značící poněkud chladnější a větrnější klima, ačkoliv klimaticky Votice náleží do _____ oblasti.

Farní kostel zasvěcený svatému Václavu. Jeho pata stojí v nadmořské výšce 486 m.

Své putování zdejší přírodou začneme zde u kostela, který stojí v nadmořské výšce _____ m. Nad městem Votice vklíněném v údolí se tyčí mnoho vrcholů. Nejvyšším vrcholem obce jsou _____ nad osadou Kaliště v nadmořské výšce _____ m. Zajímavostí také je, že nad levým břehem potoka Mastníku se mezi Martinicemi a Bučovicemi táhne místní pohoří známé jako _____.

Už jsme mluvili o tom, že vůči svému okolí je Votická vrchovina poměrně vysoko. Pak tě Václave jistě nepřekvapí, že tudy neprotéká žádná významná řeka, ale zato zde _____ poměrně hodně menších či středně velkých toků. Nejvodnatějším tokem pramenícím ve Votické vrchovině a protékajícím územím obce je _____ známý podle knihy Jaroslava Foglara jako Bobří řeka. Tábořiště ze známé knihy _____ bývalo totiž skutečným skautským tábořištěm. Dnes je památkou na něj pomník, který můžeme najít u cesty vedoucí od největší vodní plochy obce – _____.

K poledni se do ševelu stromů počalo mísit šplouchání řeky, zprvu nejasně, pak stále silněji, a záhy začala probleskovat voda.

Byla to Bobří řeka.

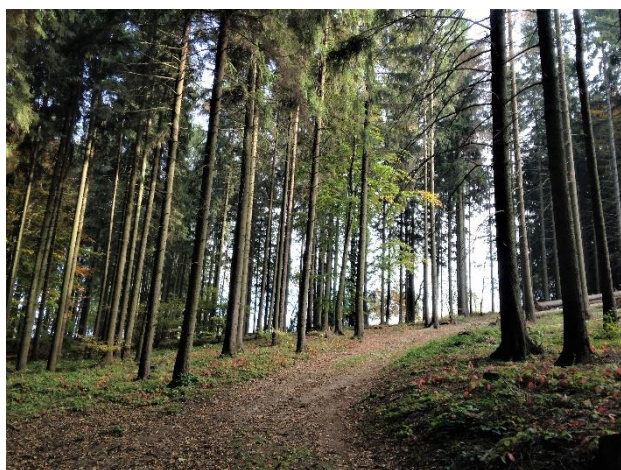
Les počal řídnout, až konečně hoši vyrazili na malý palouček sevřený mezi řeku, les a skály. To byla vysněná Sluneční zátoka.

(Jaroslav Foglar – Hoši od Bobří řeky)

Nyní se ze západního cípu území obce přesuňme do jihovýchodní části. U Buchova totiž pramení a přímo Voticemi kolem městského stadionu protéká potok _____ známý také pod názvem _____ (podle zámku u Benešova).

Potok Bystrý pramenící nad Buchovem, protékající samotným městem a území obce opouštějící u Nového mlýna severně od Mladoušova

↙ Cesta na vrchol Větrov v r. 2018

V současné době bojuje ČR s kůrovcem, kterému se daří v hojně vysazovaných a pro naše pásmo nepřírodných smrkových monokulturách. Po roce 2018 již dorazil i na Voticko a smrkový les na vrcholu Větrov je dnes podstatně řidší.

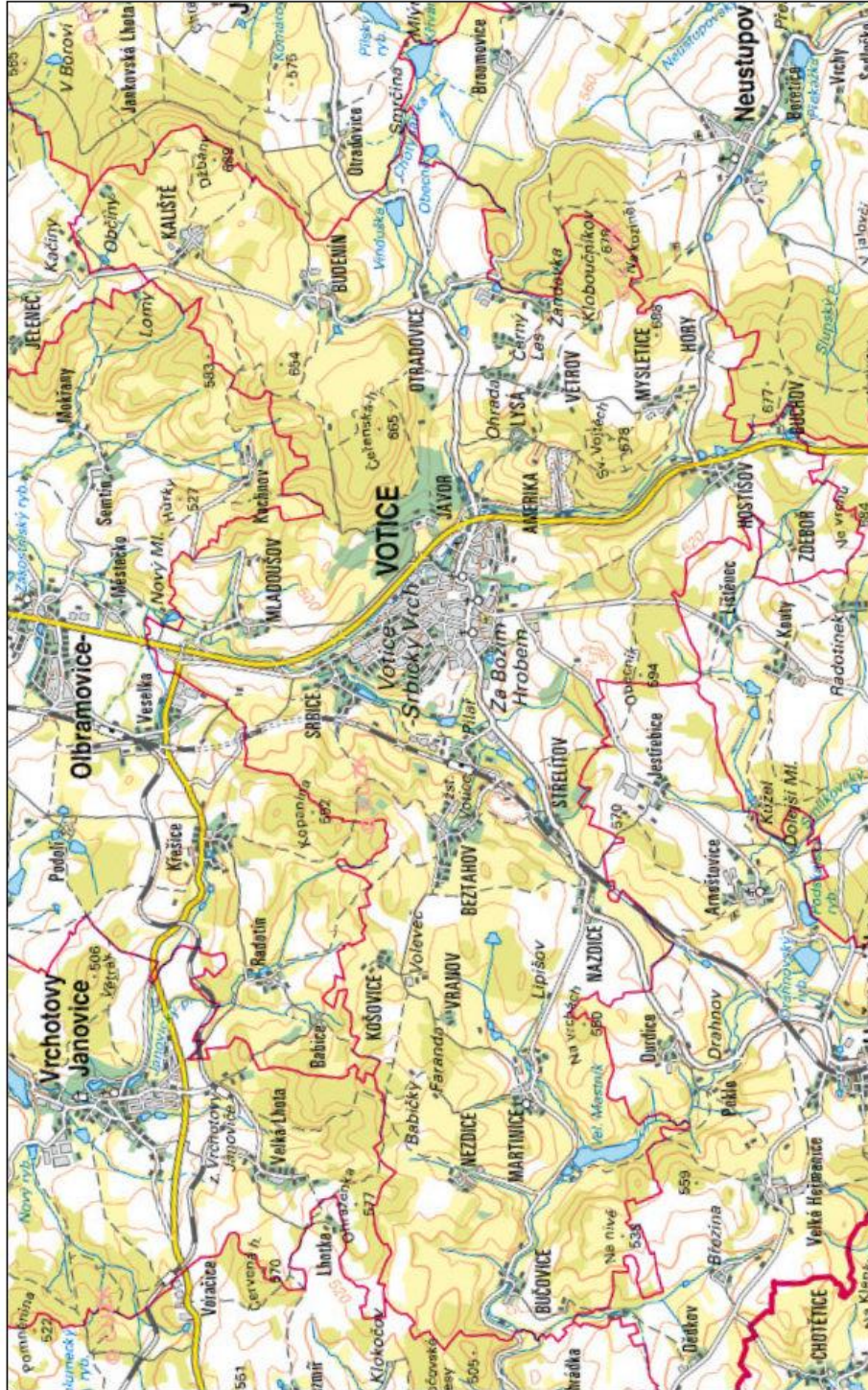
Z Větrova je v současné době krásná vyhlídka podobná té, jíž si užíval první ČSR prezident T. G. Masaryk. Rozhledu místy stíní jen buky a jedle, které jsou pro zdejší pásmo přirozené.

Zřejmě sis Václave všiml, že zatímco za tvého života tvořily zdejší lesy především _____, dnes jsou to hlavně _____ hojně vysazovány pro svůj rychlý růst. Ale stejně jako kdysi jsme z větších živočichů potkali mnoho druhů _____.

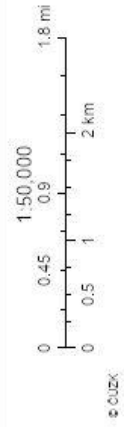
Z větších živočichů je (nejen) na Voticku hojně rozšířená spárkatá zvěř (srny, daňci, mufloni a prasata divoká). Samozřejmostí je mnoho druhů ptáků a hmyzu. Z vodních živočichů lze jmenovat raky říční a ohroženou vydru říční žijící v Mastníku.

Základní mapa obce Votice

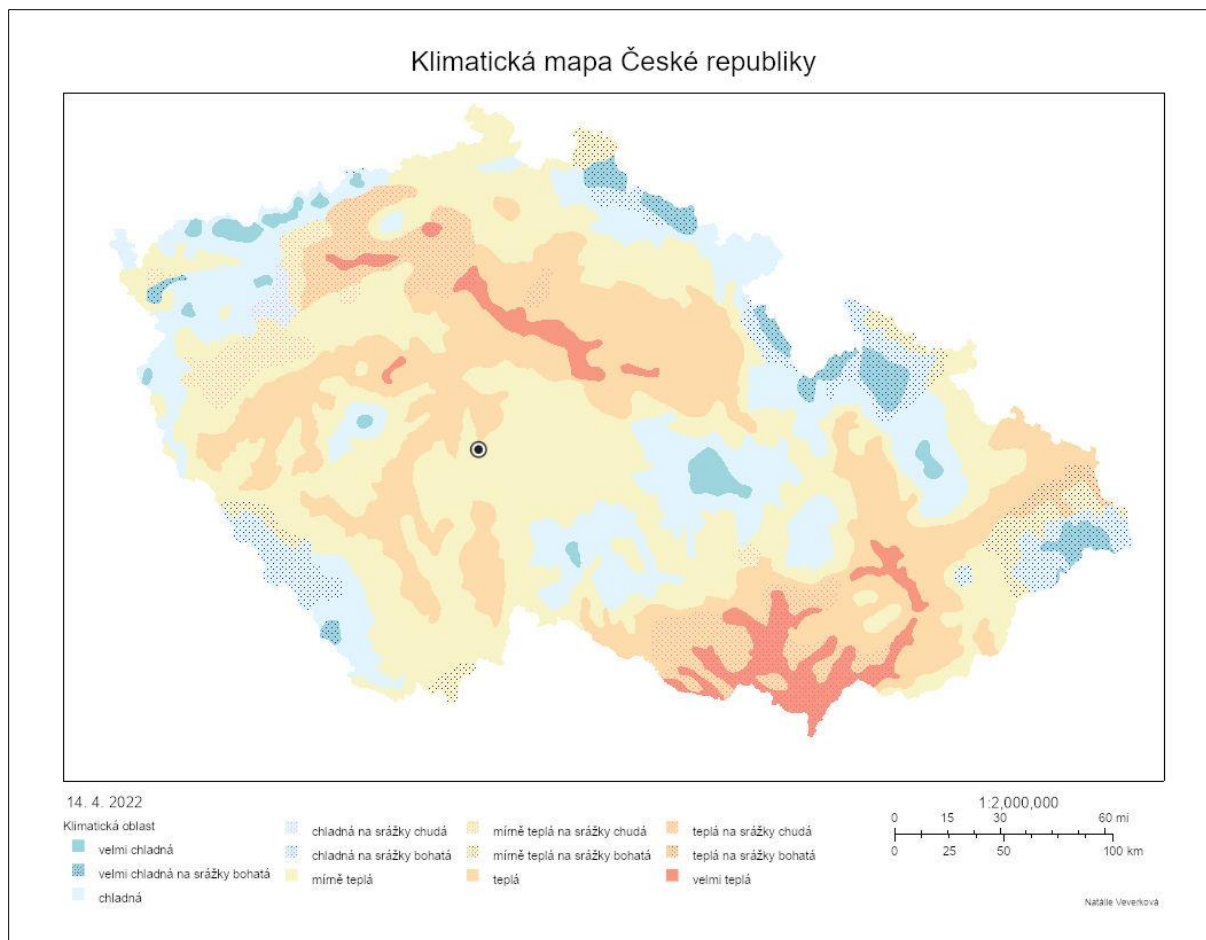

14. 4. 2022

ZIM

Nežalé veškerá

Pozn. Na mapě vyznačena poloha města Votice

Seznam vrcholů v obci Votice

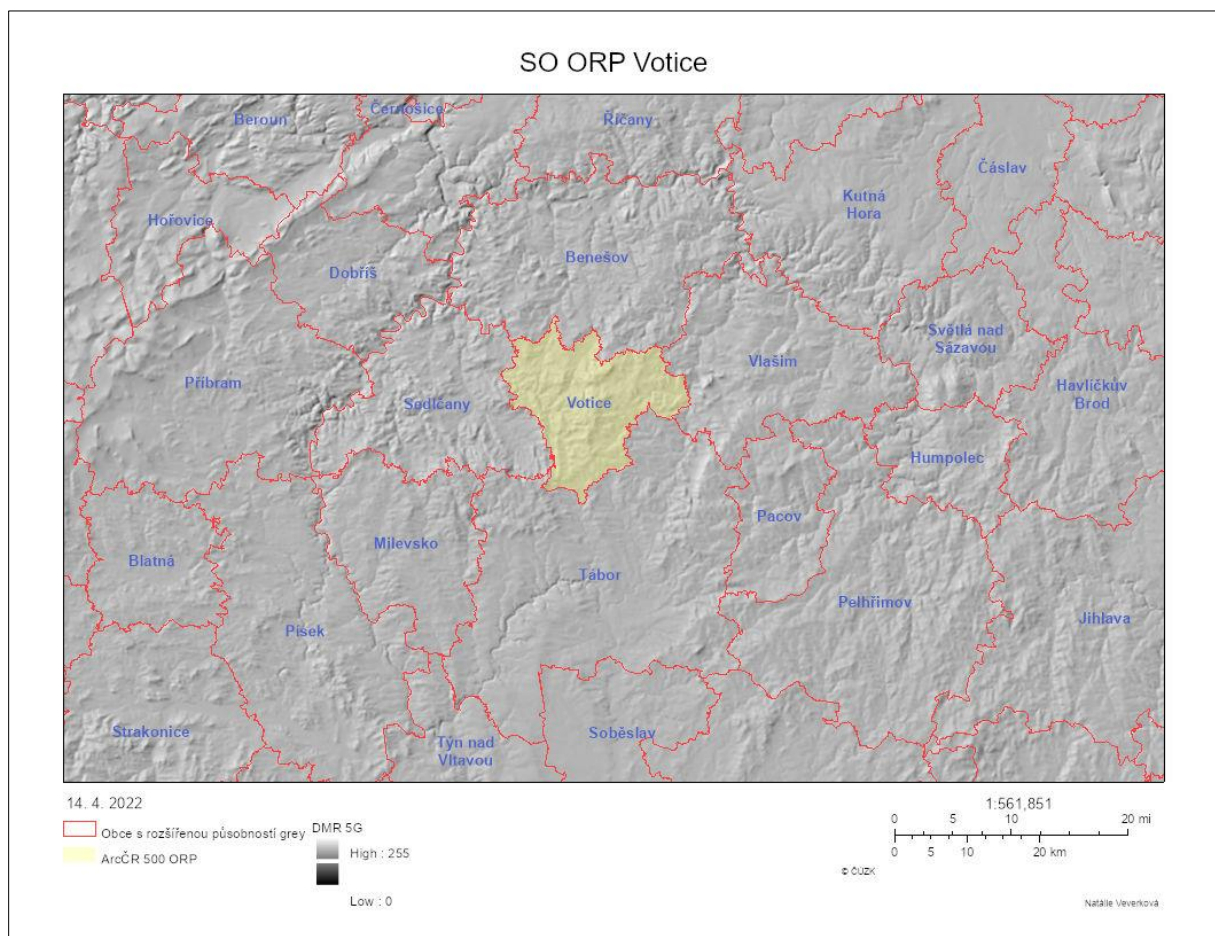
název	nadmořská výška	zajímavost
Bouňov	688 m	<i>v mapě uvedena stejná nadmořská výška jako u vrcholu Džbány, přesto jsou za nejvyšší vrchol obce považovány Džbány.</i>
Čeřenská hora	665 m	<i>bývala zde osada Čeřeniště, památkou na ni dnes zůstává jen hájovna</i>
Džbány	688 m	<i>součástí přírodního parku Džbány-Žebrák</i>
Homole	565 m	-
Kopanina	592 m	<i>její vrchol leží těsně za hranicí obce</i>
Na Kozině	678 m	<i>leží přesně na hranici obce</i>
Obecník	594 m	-
Pilkovy hory	538 m	<i>místní pohoří, na jehož západním úbočí stojí ranč Sluničko, někdejší Sluneční lázně a výcvikový tábor Hitlerjügend</i>
Polský vrch	625 m	<i>nachází se zde motokrosová dráha a na jeho západním úbočí stojí památný strom – Votický javor</i>
Srbický vrch	510 m	<i>dnes součástí města Votice</i>
Šišovka	654 m	-
Větrov	676 m	<i>stojí zde kaple sv. Vojtěcha</i>
Žandavka	669 m	-

Pojďte si chvilku odpočinout od putování místním krajem a zapojte jen své hlavy. Na tabulkách, grafech a mapách svatému Václavovi ukažte, kolik lidí ve Voticích žije, jací jsou a čím se žíví.

Již na začátku našeho putování jsme mluvili o tom, že Votice mají status obce s rozšířenou působností (ORP). SO ORP Votice má celkem _____ obyvatel, což je _____ ve Středočeském kraji, ačkoliv svou rozlohou _____ ha zaujímá _____ místo. Zdejší hustota zalidnění _____ obyv./km² je tedy rovněž nejnižší ve Středočeském kraji. Oproti průměru Středočeského kraje (_____ obyv./km²) je to o více než _____ obyv./km² méně.

Na severu SO ORP Votice sousedí se SO ORP _____, na východě se SO ORP _____, na západě se SO ORP _____ a na jihu s SO ORP _____. Všechna centra (stejnomená města) výše vyjmenovaných obvodů představují významná centra dojížděky na střední školy a za prací. Posledním významným centrem dojížděky je hlavní město ČR – _____.

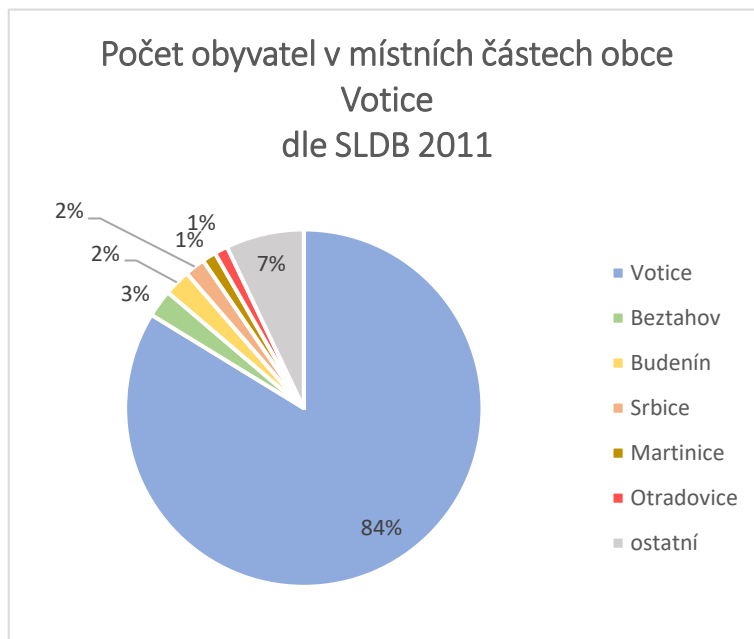

SOCIOEKONOMICKÉ PODMÍNKY

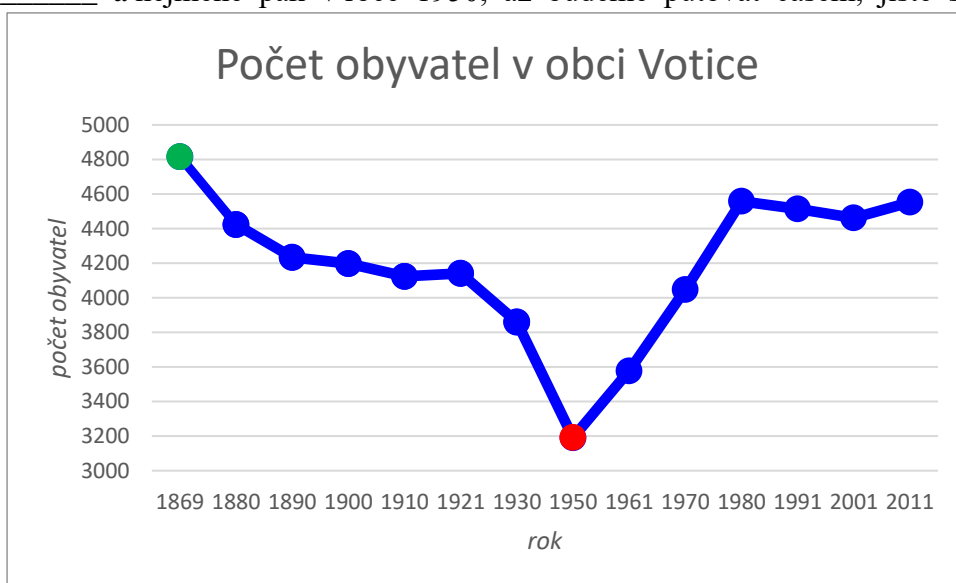
Základní údaje správních obvodů s rozšířenou působností ve Středočeském kraji v roce 2018

ORP ve Středočeském kraji	Počet obcí	Výměra (ha)	Počet obyvatel	průměrná hustota zalidnění (obyv./km²)
<i>Benešov</i>	51	69 003	60 380	88
<i>Beroun</i>	48	41 565	63 843	154
<i>Brandýs nad Labem-Stará Boleslav</i>	58	37 817	110 899	293
<i>Čáslav</i>	37	27 441	25 652	93
<i>Černošice</i>	79	58 033	146 004	252
<i>Český Brod</i>	24	18 437	21 294	115
<i>Dobříš</i>	24	31 854	22 791	60
<i>Hořovice</i>	37	28 797	29 883	104
<i>Kladno</i>	48	35 090	124 891	356
<i>Kolín</i>	69	58 424	82 678	142
<i>Kralupy nad Vltavou</i>	18	13 121	32 001	244
<i>Kutná Hora</i>	51	64 298	49 718	77
<i>Lysá nad Labem</i>	9	12 111	26 461	218
<i>Mělník</i>	39	45 677	44 316	98
<i>Mladá Boleslav</i>	98	81 037	111 466	138
<i>Mnichovo Hradiště</i>	22	21 252	17 670	83
<i>Neratovice</i>	12	11 310	32 035	283
<i>Nymburk</i>	39	35 554	39 949	112
<i>Poděbrady</i>	35	34 868	31 095	89
<i>Příbram</i>	74	79 564	69 944	88
<i>Rakovník</i>	83	89 630	55 565	62
<i>Říčany</i>	52	37 328	70 046	188
<i>Sedlčany</i>	22	44 872	22 043	49
<i>Slaný</i>	52	36 877	40 380	109
<i>Vlašim</i>	48	49 597	25 885	52
<i>Votice</i>	15	28 885	12 443	43
<i>Středočeský kraj celkem</i>	1144	1 092 844	1 369 332	125

Při našem předchozím putování jsi si zřejmě všiml, že Votice jsou ve svém regionu největším lidským sídlem regionu. Není proto divu, že z celkových _____ obyvatel obce jich žije _____ % v samotném městě a na přidružené osady připadá jen _____ % populace.

Na grafu zobrazujícím vývoj počtu obyvatel od roku 1869 můžeš vidět, že nejvíce lidí žilo ve Voticích v roce _____ a nejméně pak v roce 1950, až budeme putovat časem, jistě se dovítíš, proč.

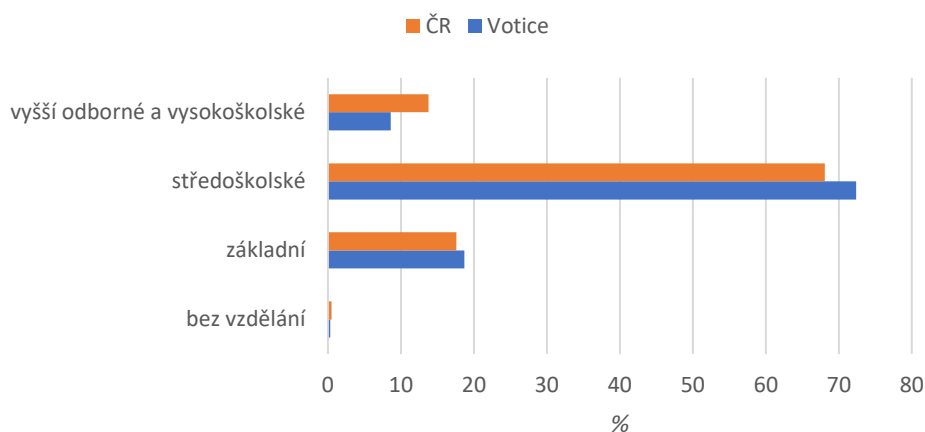

Místní obyvatelé mají nejčastěji _____ vzdělání, vysokoškoláků je tady asi o ___% méně než průměrně v ČR, přesto v nezaměstnanosti, respektive zaměstnanosti, patří Voticko k jednomu z _____ regionů v republice. Aby ne, ve městě je hned několik velkých _____ podniků, přičemž největším je _____.

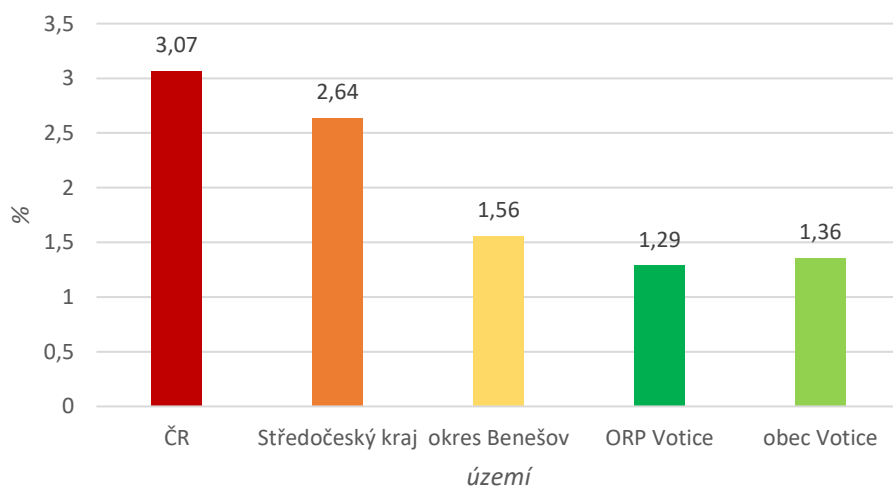

Bývala Tesla, dnes Nvision – největší zaměstnavatel ve Voticích

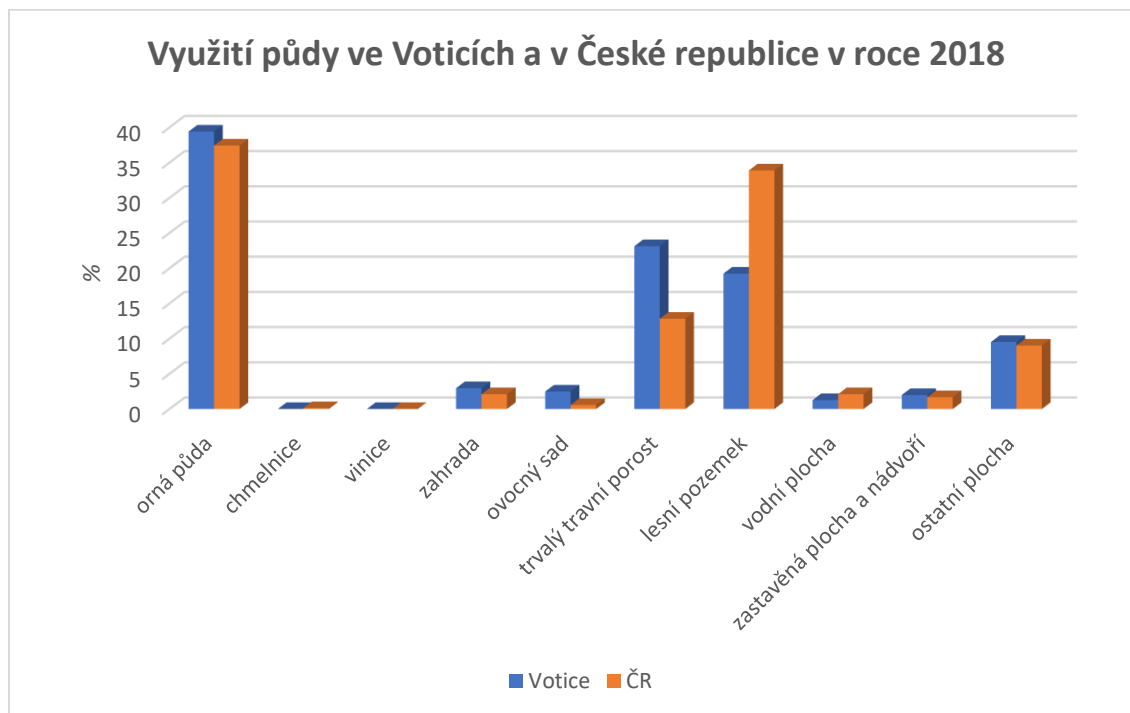
Vzdělanostní struktura obyvatelstva ve Voticích a v České republice v roce 2011

Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2018

Nakonec se ještě před dalším putováním podíváme na vroubek zemědělství, které je pro zdejší kraj důležité, ačkoliv půdy příliš _____ nejsou (proto zde také převažuje _____ výroba). Zemědělská půda zaujímá _____ z celkové výměry obce, což je oproti průměru v České republice _____. Zemědělství zde totiž má významnou tradici, o čemž se mnoho dozvíš ve stálé expozici v klášteře – Muzeum Kolektivizace: Ve jménu šťastných zítřků.

Pozn. Zemědělská půda = orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad a trvalý travní porost

Na závěr se podíváme na tabulku ukazující, jaký poměr lidí pracuje v jednotlivých sektorech v ČR a ve Voticích. Zamysleme se společně nad konkrétními důvody lišících se čísel mezi Voticemi a Českou republikou jako celkem (pro zapsání slouží řádky na další straně).

Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti

sektor	Votice	ČR
<i>zemědělství, lesnictví a rybářství</i>	4	3
<i>průmysl</i>	29	25
<i>stavebnictví</i>	9	7
<i>služby</i>	50	54
<i>nezjištěno</i>	8	11

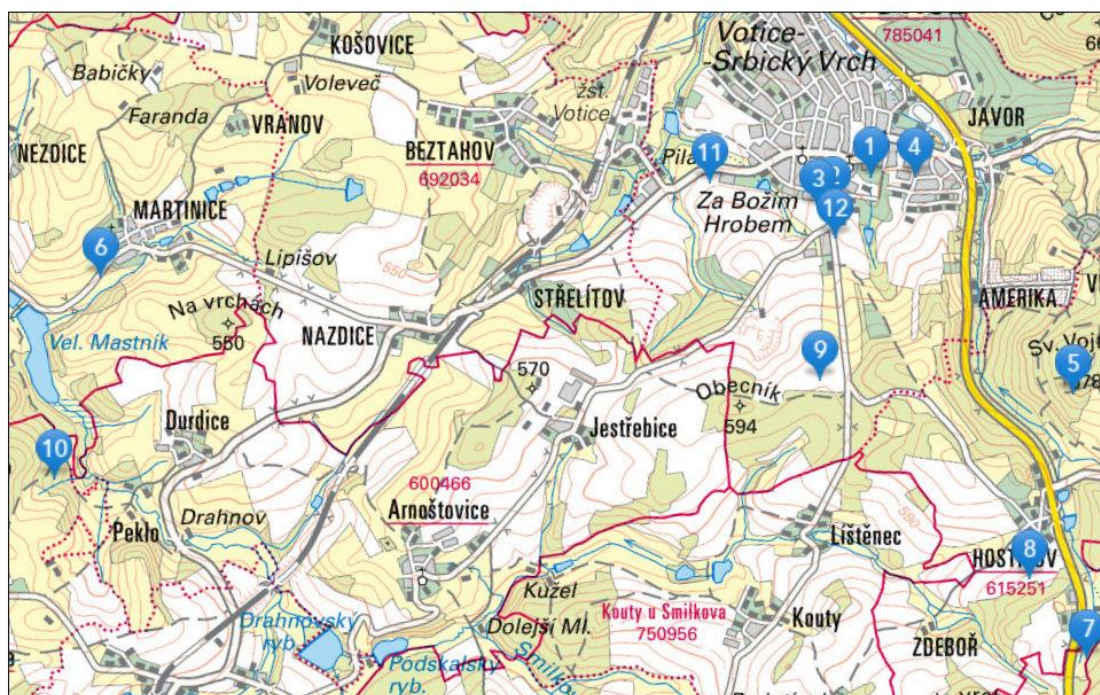
Zdroj: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů, 2011

SOCIOEKONOMICKÉ PODMÍNKY

A teď pojd'te svatému Václavovi ukázat, jaká místa by neměl vynechat nikdo, kdo Votice navštíví. A Votičáci? Ti by je měli znát jako své boty. Pomozte mu propojit čísla na mapě s okénkem o daném turistickém cíli a obrázkem místa.

Turistické cíle v obci Votice

14. 4. 2022

zm

0 0.25 0.5 1 mi
0 0.38 0.75 1.5 km

© Ouzk

Natálie Veveřková

Kopie Kaple Božího hrobu

Z druhé poloviny 17. století pochází zdejší kopie Kaple Božího hrobu stojící na obecním hřbitově. Ačkoliv kopií Kaple Božího hrobu můžeme v ČR navštívit několik, ta votická je unikátní tím, že byla postavena přesně podle nákresů a rozměrů původní jeruzalémské kaple.

Číslo na mapě: _____

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

V osadě Martinice ležící západně od Votic stojí raně gotický kostel z počátku 13. století. Je netradiční dřevěnou vížkou i atypickým interiérem, který je možné vidět například při bohoslužbě každou první neděli v měsíci.

Číslo na mapě: _____

Klášter svatého Františka z Assisi

Klášter ve Voticích stojí od 17. století, kdy jej nechal vystavět Sezima z Vrtby jako poděkování Bohu za narození syna. Dnes již není domovem františkánů, ale dějištěm různých kulturních akcí. V rámci stálých expozic lze navštívit Muzeum kolektivizace, Vlastivědné muzeum, výstavu kočárků a galerii. Výjimkou nejsou ani akce jako promítání filmů, divadla, koncerty nebo přednášky.

Číslo na mapě: _____

Kostel svatého Václava

V těchto místech stojí kostel již od počátku 13. století, ačkoliv s původní budovou má ta současná pramálo společného. Součástí kostela je rovněž 45 m vysoká a veřejnosti přístupná věž Václavka, jejíž součástí je kromě výhledu i pěkná prohlídka. Za prohlédnutí stojí také pomník sv. Václava s blanickými rytíři, který stojí před kostelem.

Číslo na mapě: _____

Kaple svatého Vojtěcha

Na vrcholu hory Větrov byla v 17. století vystavěna kaple jako poděkování Bohu za to, že se městu vyhnula morová epidemie. Jedná se o regionálně významné místo – křesťanské poutě se zde konají již více než 300 let. Cestou ke kapli (od Ameriky) stojí sousoší Kalvárie a šestiboká kaplička skrývající údajně léčivý pramen.

Číslo na mapě: _____

Biokoupaliště Pilař

Přírodní koupaliště ležící nad rybníkem Pilař bylo slavnostně otevřeno v roce 2020. Zatímco předchozích 40 let bylo město bez koupaliště, dnes se může pyšnit moderním koupalištěm se třemi různě hlubokými nádržemi, skluzavkou, ale také hřištěm na beachvoleyball a moderním zázemím včetně bohatého občerstvení.

Číslo na mapě: _____

Motýláríum

Pěkným příkladem využití chátrajících staveb je votické motýláríum. Původní skleníky mají dnes děravou střechu, pod kterou byly vysázené rostliny, jež lákají místní druhy motýlů. V ročních obdobích, kdy motýli létají, si je zde mohou návštěvníci dosyta prohlížet. A pokud by přeci jen neměli štěstí, mohou navštívit alespoň přilehlou výstavu motýlích obrazů.

Číslo na mapě: _____

Votický javor

Na západní straně Polského vrchu se nad Voticemi tyčí památný strom. Ve stejných místech kdysi stávala šibenice, a tak není nic zvláštního, že je toto místo opředeno mnoha pověstmi a pověrami. Asi nejznámější z nich je o cikánce, která tento strom údajně zasadila korunou do země, a protože vyrostl, byla odsouzena nespravedlivě, za což také město před svou popravou proklela.

Číslo na mapě: _____

Židovský hřbitov

Až do 2. světové války bývala ve Voticích početná židovská obec. Místní židovský hřbitov byl založen již v roce 1538, ačkoliv v současnosti nejstarší náhrobek pochází z roku 1705. Součástí hřbitova je rovněž márnice, která nyní slouží jako místo pro expozici věnované komunitě Židů na Voticku.

Číslo na mapě: _____

Herbenova vila

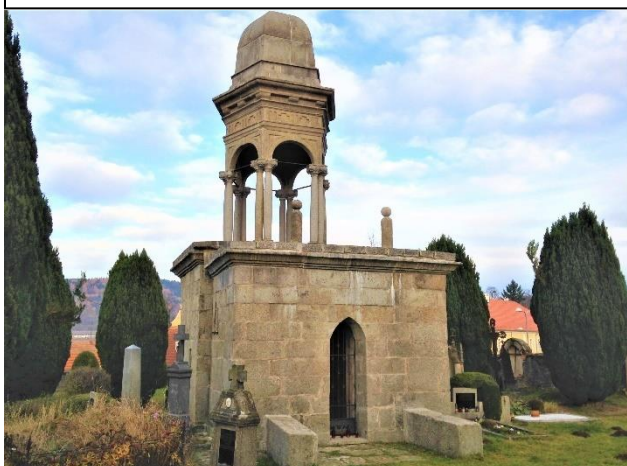
Jan Herben byl český spisovatel, historik, novinář a politik, přítel prvního československého prezidenta a člen skupiny Maffie. Zdejší krajinu, kterou nazýval táborské hory, si zamiloval, a proto si v Hostišově nechal roku 1901 podle návrhů architekta Jana Kotěry postavit vilu. Sám ji však nazýval chalupa.

Číslo na mapě: _____

Buchovské tvrziště

Na Buchovském rybníce se nachází ostrůvek, na němž kdysi stávala tvrz, již v roce 1420 opustil spolu se svými příbuznými jeden ze zakladatelů města Tábor – Jan Zbyněk z Buchova. Že vám jméno nic neříká? Pak si zkuste vzpomenout na hlavního hrdinu románu Rytíři a Lapkové od Karla Nového.

Číslo na mapě: _____

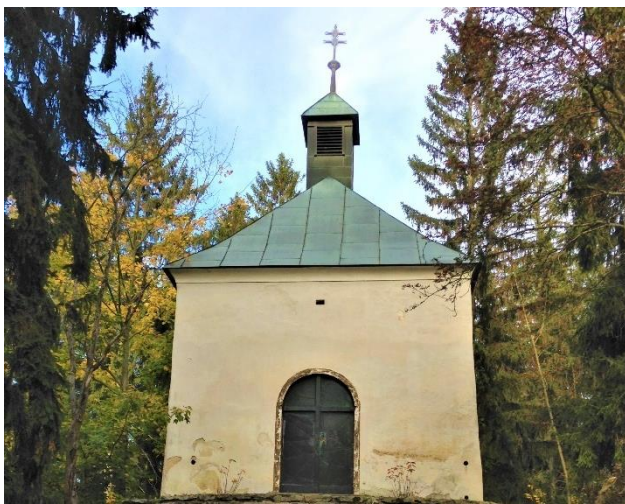

Tábořiště Na Bobří řece

Slavnou Bobří řekou z Foglarovy knihy Hoši od Bobří řeky je potok známý jako Mastník. Památkou na místo, kde se v letech 1929 a 1930 skutečně odehrály letní tábory skautského oddílu Pražská dvojka, je dnes památník u cesty spojující Peklo a rybník Velký Mastník.

Číslo na mapě: _____

Nedaleko Votic lze navštívit mnoho zajímavých a významných míst, z nichž jsou některé celorepublikově i mezinárodně známé.

Například zámek _____ u Benešova, husitské město _____ nebo bájná hora _____.

Založení města

- Město bylo založeno někdy před rokem 1200 vladýkyní Ottou
- Pravděpodobně zde stával hrad, jehož podhradí bývalo v dnešní Tábořské ulici, z této doby pochází i základy farního kostela

Votice do konce 16. století

- příklon většiny místních obyvatel k husitství
- hrad zanikl a vznikla tvrz (pravděpodobně 1542)
- ve městě žilo poměrně hodně Židů, od r. 1538 měli vlastní hřbitov

Votice v 17. století

- poprava Kašpara Kaplíře ze Sulevic (21. 6. 1621)
- založení Kláštera Sezimou z Vrtby (1627)
- vznik Kaple sv. Vojtěcha - poděkování za to, že se mětu vyhnula epidemie moru

Votice v 18. a 19. století

- několik ničivých požárů v průběhu 18. století
- výstavba železniční dráhy císaře Františka Josefa

Votice v letech 1914 až 1938

- bída, hlad, potlačování vlastenectví za Velké války
- velký rozkvět města především ve 20. letech
- růst města hl. na západ - Sokol, kino, Husův sbor, nové domy

Votice v letech 1939 až 1945

- zatýkání některých Votických občanů v souvislosti s operací Antropoid
- zánik židovské obce - ze 108 Židů přežilo jen 12
- škola prakticky nefunguje, slouží "důležitějším" účelům

Votice v letech 1945 až 1960

- Votice jsou okresním městem - okres Votice čítá 64 obcí a 23 000 obyvatel
- zbourání židovské synagogy, vystěhování františkánů z kláštera
- tvrdá kolektivizace, při níž někteří zemědělci přišli o život, byli uvězněni a celé rodiny vystěhovány

Votice v letech 1960 až 1989

- vznik votických sídlišť
- stavba nového koupaliště, které muselo brzy ustoupit nové státní silnici
- vznik obchodního domu na náměstí či městského stadionu

Votice po roce 1989

- demonstrace na náměstí 27. ledna 1989
- obnovení mnohých tradic, např. rozsvěcení vánočního stromu
- zakoupení a oprava kláštera městem, nové koupaliště

HISTORIE

Rozpad České a Slovenské federativní republiky
Vznik Českého království – rozsáhlá privilegia a dané dědictví trůnu
Konec první světové války
Upálení Mistra Jana Husa v Kostnici
Vstup ČR do Evropské Unie
Začátek Třicetileté války – v jejím průběhu pustošení, hlad, bída a zánik mnohých českých vesnic
Atentát na říšského protektora R. Heydricha
Nástup Františka Josefa I. na rakouský trůn (českým králem nikdy oficiálně korunován nebyl)
Vpád vojsk Varšavské smlouvy do ČSSR – po něm následovalo období tzv. normalizace
Začátek první světové války
Konec Třicetileté války
Husitské války v českých zemích
Vznik Československé republiky – následuje období zvané První republika
Stavovské povstání – 27 českých pánů veřejně popraveno na Staroměstském náměstí
Začátek druhé světové války
Období zvané První republika
Nástup Habsburků na český trůn
Vítězný únor – nástup komunistického režimu v Československu
Mnichovská dohoda – vznik tzv. Druhé republiky
Sametová revoluce
Počátek znárodnování majetku a kolektivizace
Konec druhé světové války
Pražské jaro

Pojďte se podívat na zoubek jednotlivým místním částem obce Votice a říci o nich svatému Václavovi něco zajímavého. Nejprve si ale názvy jednotlivých místních částí procvičte v osmisměrce.

Hledejte pouze ve vodorovném a svislém směru tyto názvy:

Amerika, Beztahov, Bučovice, Budenín, Buchov, Hory, Hostišov, Javor, Kaliště, Košovice, Lysá, Martinice, Mladoušov, Mysletice, Nazdice, Nezdice, Otradovice, Srstice, Střelítov, Větrov, Votice, Vranov a Zdeboř.

J	A	B	E	R	I	S	K	L	V	O	T	I	C	E	O	C	N	M	U	V	Z
A	S	A	M	E	R	I	K	A	M	O	F	Č	Ě	G	É	Ý	S	W	H	L	Ů
V	Í	X	L	P	T	Á	R	Ř	R	U	Q	I	J	K	A	L	I	Š	T	Ě	V
O	P	M	T	W	E	V	A	B	U	C	H	O	V	A	N	I	R	G	Ú	T	Ý
R	K	Y	J	I	F	O	B	A	R	S	B	N	E	H	F	P	Ž	O	R	I	Č
P	A	S	O	C	C	T	E	J	Ž	H	O	A	N	E	Z	D	I	C	E	H	Ú
E	G	L	I	H	Ý	F	Z	A	S	O	Š	F	E	N	Á	T	B	J	Č	Ě	B
B	J	E	I	R	S	A	T	T	I	S	Ř	L	O	H	O	R	Y	K	Ž	Ý	J
O	N	T	M	Í	G	B	A	R	T	T	E	P	Ř	A	H	O	Ý	Ř	O	V	A
V	T	I	I	L	H	O	H	E	O	I	H	O	A	T	G	J	T	P	D	R	R
R	R	C	N	Ř	D	K	O	Š	T	Š	Q	T	D	P	Š	O	E	Q	R	A	Z
Ý	D	E	O	Š	I	I	V	I	F	O	I	R	N	L	Y	S	Á	E	A	N	Y
Á	K	J	T	E	T	E	K	O	X	V	J	A	E	E	Č	É	L	X	T	O	T
S	T	Ř	E	L	Í	T	O	V	Í	R	T	D	W	R	K	N	K	S	F	V	Í
T	E	É	K	Í	Š	Ě	W	O	K	A	T	O	Ž	O	O	K	E	R	Š	A	V
Š	B	U	Č	O	V	I	C	E	M	Č	I	V	K	O	Š	R	Y	B	X	T	Ě
O	Í	B	Č	T	L	C	I	R	I	A	R	I	T	S	O	O	P	I	Ž	Í	T
K	Á	W	T	O	K	Á	K	O	S	B	G	C	R	U	V	T	O	C	A	V	R
L	Ž	X	M	V	M	X	G	K	L	F	G	E	Š	T	I	K	L	E	R	T	O
Í	M	L	A	D	O	U	Š	O	V	L	E	S	T	V	C	B	E	R	Z	K	V
H	T	O	N	I	H	Y	E	V	N	B	Č	Á	I	H	E	T	O	G	D	Í	L
B	U	D	E	N	Í	N	C	R	T	I	K	F	Ř	M	C	D	O	L	E	R	E
Á	U	Ž	L	Ě	G	Z	B	Ý	I	N	A	Z	D	I	C	E	H	R	B	I	Ž
T	M	A	R	T	I	N	I	C	E	Ž	I	P	U	K	X	Á	Q	F	O	É	N
R	A	R	I	É	D	Ž	A	I	H	O	R	N	Ý	D	Ě	K	L	Č	Ř	E	P

Teď už víš, že obec Votice má ____ místních částí, osada Amerika totiž není samostatnou místní částí, je součástí Votic.

Hurá! A teď něco navíc k některým z jednotlivých osad! Věděl jsi, Václave, že:

Z vyhlídky u osady _____ můžeš za jasného počasí spatřit pražské věže či horu Říp.

Pokud bys chtěl jet na výlet vlakem, musíš z největší (co do počtu obyvatel) osady, která se nazývá _____.

Na slavném obraze Pohorská vesnice od Antonína Slavíčka jsou zachyceny _____.

Jedna z osad nese stejný název jako kontinent objevený Kryštofem Kolumbem v roce 1492. Je to _____.

Budeš – li mít příliš znaveného koně, můžeš si vybrat jiného na statku Voleveč, který je součástí místní části _____.

Na dohled státní silnice, nedaleko _____ stojí trosky Spáleného mlýna známé z úspěšného filmu Želary.

Původně samostatná obec _____ je dnes zástavbou zcela propojená s Voticemi, přesto si uchovává svůj vesnický ráz i dobře fungující komunitu.

V _____, které bývaly samostatnou obcí, to za první republiky opravdu žilo. Kromě školy, obchodu a hostince zde fungoval také například lihovar nebo kempelička.

Východně od osady _____, na západním úbočí Pilkových hor, se rozkládá Ranč Sluníčko, který byl historicky slunečními lázněmi nebo výcvikovým táborem Hitler jugend.

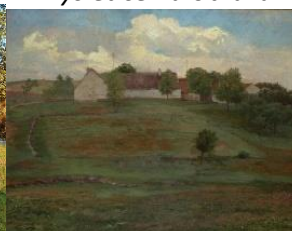
Košovice – Voleveč

Srbice

Mysletice na obrazu

Bučovice – Ranč Sluníčko

Mladoušov – Spálený mlýn

Beztahov – vlakové nádraží

Kaliště - vyhlídka

Nyní pojd'te sv. Václavu představit, jací lidé byli nebo jsou pro Votice důležití.

Tajenka: významné _____ Voticka.

1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									

Pozn. do šedých polí nepiš

- Sezima z Vrtby nechal v první polovině 17. století postavit ve Voticích klášter jako poděkování za to, že se mu narodil syn. Věřil totiž v..... (doplň od tajenky)
- Bývalý kronikář města, Pavel Pavlovský, sepsal místní příběhy. Knihu nazval z Voticka (doplň první slovo názvu knihy)
- V Hostišově žil v letních měsících Jan Herben. Ten se mimo jiné zasloužil o „objevení“ Jana Karafiáta – autora knihy, která se stala předlohou pro slavný večerníček o hmyzu létajícím v noci se světélky. Jak se tento večerníček jmenuje?
- V domě, kde dnes najdete papírnickví Bartůněk, se v roce 1857 narodil František Hůlka – první český vzduchoplavec. Jak se jmenuje dopravní prostředek, kterým létal po obloze?
- V souvislosti se zabitím říšského protektora Reinharda Heydricha byli zatčeni a zavražděni i někteří voticí občané. Jak se tomuto útoku na významnou osobu říká?
- Ve Voticích byl v letech 1931 až 1938 starostou významný průmyslník a podnikatel Emanuel Maceška. Ten se proslavil především jako výrobce uherského salámu a vynálezce speciálního a oblíbeného měkkého salámu zvaného maceška. Za minulého režimu se však tomuto měkkému salámu začalo říkat? (název je podobný jako horký nápoj, který se pije především ráno)
- Pod budovou naproti současnému autobusovému nádraží je údajně ukrytý poklad Kašpara Kaplíře ze Sulevic, někdejšího pána Votic. Tato budova je zámek.
- Učitel Čeněk Habart se ve svém volném času zabýval národopisem a sběrem lidových písní. O místním kraji vydal 4 dílnou sérii knih nazvanou Sedlčansko, Sedlecko a
- Hugo Kohn byl Votický lékař, který spolu s dalšími prožil (a jako jeden z mála díky svému povolání přežil) část 2. světové války v koncentračním táboře. Byl to